

ผลกระทบของการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
ต่อผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี

นางสาวสุรภา คงกัณฑ์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2555

Impacts of Joining the Asian Economic Community on Professional Accountants

Miss Surapa Konggun

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Business Administration

School of Management Science

Sukhothai Thammathirat Open University

2012

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผลกระทบของการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
ต่อผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี
ชื่อและนามสกุล นางสาวสุรภา คงกัณฑ์
แขนงวิชา บริหารธุรกิจ
สาขาวิชา วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์อุทัยวรรณ จรุงวิภู

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2556

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์อุทัยวรรณ จรุงวิภู)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. กัลยานี ภาคอัติ)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรีย์ เข็มทอง)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ

ชื่อการศึกษา คั่นคว้ออิสระ ผลกระทบของการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี
ผู้ศึกษา นางสาวสุรภา คงกัมภ์ **รหัสนักศึกษา** 2543001891 **ปริญญา** บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์อุทัยวรรณ จรุงวิภู **ปีการศึกษา** 2555

บทคัดย่อ

การศึกษาคั่นคว้ออิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ผลกระทบของการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่มีต่อผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีในด้านต่างๆ (2) การเตรียมความพร้อมของผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ (3) เปรียบเทียบกฎเกณฑ์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพของแต่ละประเทศตามกรอบ AEC Blueprint

การศึกษาคั่นคว้ออิสระนี้ดำเนินการ โดยการศึกษาคั่นคว้อข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสาร บทความวารสาร งานวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเรื่องและวัตถุประสงค์ที่ทำการศึกษานำมาคัดเลือก เก็บรวบรวม เรียบเรียง วิเคราะห์ และสรุปผลที่ได้จากการศึกษา

ผลการศึกษา พบว่า (1) นักบัญชีไปทำงานในกลุ่มอาเซียนได้ง่ายขึ้น แต่ก็อาจถูกนักบัญชีต่างชาติแย่งงานในประเทศไทย ผู้ให้บริการวิชาชีพบัญชีสามารถจดทะเบียนประกอบการในประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยสัดส่วนการถือหุ้นที่เพิ่มขึ้น ลดการได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างผู้ประกอบการในกลุ่มอาเซียน ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีต้องพัฒนาความรู้ต่อเนื่อง ต้องพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อสามารถรับงานในกลุ่มอาเซียนผ่านระบบออนไลน์ ต้องพัฒนาความรู้ภาษาอังกฤษ มีผู้ใช้บริการเพิ่มขึ้น มีโอกาสได้รับผลตอบแทนในอัตราสูงขึ้น (2) นักบัญชีควรเตรียมความพร้อมด้านภาษา การพัฒนาศักยภาพตนเอง พัฒนาความรู้ต่อเนื่อง ยกกระดับมาตรฐานการประกอบธุรกิจ การทำงานที่เป็นสากล เพิ่มการลงทุนด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อทำงานข้ามประเทศในระบบออนไลน์ สภาวิชาชีพบัญชี เตรียมความพร้อมด้านคุณภาพมาตรฐานเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี ปรับมาตรฐานบัญชีให้สอดคล้องกับมาตรฐานรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ กำหนดจรรยาบรรณสำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี การพัฒนาความรู้ต่อเนื่อง พัฒนาศักยภาพ ความรู้ ประสบการณ์ ทักษะในวิชาชีพของผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี เข้าร่วมเป็นกรรมการในองค์กรวิชาชีพอิสระระหว่างประเทศ เปิดหลักสูตรภาษาอังกฤษ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพิ่มสัดส่วนการถือหุ้นของนักลงทุนต่างชาติ มอบหนังสือรับรองคุณภาพให้สำนักงานบัญชีที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ ส่งเสริมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ พัฒนาศักยภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กรมสรรพากร ปฏิรูปโครงสร้างภาษี เชื่อมโยงตลาดทุน เร่งรัดอนุสัญญาภาษีซ้อน ป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษี และพัฒนาภาษาอังกฤษ (3) อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และไทย ยังไม่สามารถดำเนินการตามพิมพ์เขียวการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สิงคโปร์ กัมพูชา และบรูไน เก็บภาษีนิติบุคคลในอัตราต่ำ สิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย มีอัตราผลตอบแทนนักบัญชีโดยเฉลี่ยสูงสุด และลาว มีอัตราผลตอบแทนนักบัญชีโดยเฉลี่ยต่ำสุดในอาเซียน

คำสำคัญ ผลกระทบ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี

Independent Study title: Impacts of Joining the Asian Economic Community on Professional Accountants

Author: Miss Surapa Konggun; **ID:** 2543001891;

Degree: Master of Business Administration;

Independent Study advisor: Uthaiwan Charungwiphoo, Associate Professor;

Academic year: 2012

Abstract

This independent study was aimed (1) to study impact of entry into Asian Economic Community (AEC) towards professional accountants; (2) to study the preparation of professional accountants and related agencies; and (3) to compare the important regulation of accounting professional between the AEC members on the AEC Blueprint.

This independent study was based on secondary data such as journal articles and research papers, which were related to the subject and purpose of this study.

The results showed that : (1) it was easier for Thai professional accountants to go to work in other AEC countries and it was easier for professional accountants in other AEC countries to go to work in Thailand too. The accounting firms in AEC countries could register their business in AEC countries by increasing the stock proportion. The advantage gap between the accounting firms in AEC countries were decreased. The professional accountants had to develop their knowledge continuously especially their English language and technology competency for working online system. The accounting firms would have more customers and get higher return rate ; (2) Thai professional accountants should prepare their foreign language, develop their own potential and knowledge continuously. Thai accounting firms should improve their work standard, be international and invest in technology for working online system. Federation of Accounting Professions should prepare quality standards for the accounting professional, adjust the accounting standards in accordance with international financial reporting standards, define ethics for professional accountants, develop courses for training professional accountants continuously and participate as committee of professional associations which were international organizations. Department of Business Development should revise relevant regulation, increase the stock proportion held by foreign investors, deliver RoHS Certificate to the accounting firms which meet accounting standards, promote electronic commerce and improve potential of small and medium enterprises. Revenue Department should reform the tax structure, link to the capital market, revise double tax treaties quickly , prevent tax evasion and develop personnel in English language; and (3) Indonesia, Malaysia, Philippines and Thailand could not follow the AEC blueprint. Singapore, Cambodia and Brunei had low rate of corporate tax. Singapore, Malaysia and Indonesia had the highest compensation rate for accountants while Los had the lowest compensation rate for accountants.

Keywords: Impact, Asian Economic Community, Professional Accountants

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำรายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง “ผลกระทบของการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ต่อผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี” ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิทยาการจัดการ แผน ข ปีการศึกษา 2554 ภาคเรียนที่ 2/2555 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

การจัดทำรายงานฉบับนี้ผู้จัดทำต้องการจะรวบรวมศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมถึงผลกระทบที่มีต่อผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีในทุกๆ ด้าน การเตรียมความพร้อมของผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของประเทศไทย หรือประเทศอื่นๆ ในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ รองศาสตราจารย์ อุตัยวรรณ จรุงวิภู อาจารย์ที่ปรึกษาและประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร.กัลยาณี ภาคอัด กรรมการ เว็บไซต์ต่างๆ สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้า และหอสมุดแห่งชาติ ที่เอื้อเฟื้อข้อมูล รวมถึงเพื่อนๆ นักศึกษาหลายๆ ท่าน ที่มีส่วนร่วมทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการจัดทำรายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์กับผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และผู้สนใจศึกษาข้อมูลประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อไป

สุรภา คงกัณฑ์

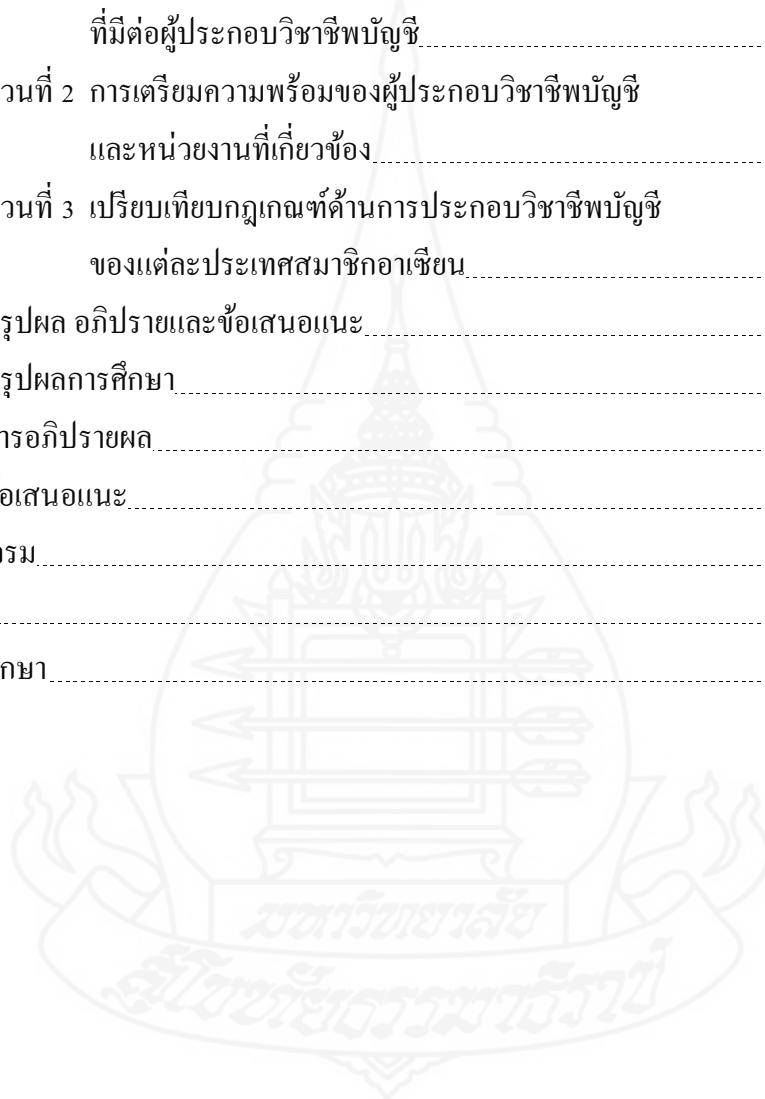
มิถุนายน 2556

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การศึกษา	3
ขอบเขตการศึกษา	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	5
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ AEC	5
การเปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปของแต่ละประเทศ	15
ข้อตกลงยอมรับร่วมกัน และผลกระทบเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี	26
การเตรียมความพร้อมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง	43
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	54
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	62
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	62
การคัดเลือกข้อมูล	63
การวิเคราะห์ข้อมูล	63

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษาข้อมูล.....	65
ส่วนที่ 1 ผลกระทบของการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่มีต่อผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี.....	65
ส่วนที่ 2 การเตรียมความพร้อมของผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.....	68
ส่วนที่ 3 เปรียบเทียบกฎเกณฑ์ด้านการประกอบวิชาชีพบัญชี ของแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียน.....	76
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	83
สรุปผลการศึกษา.....	83
การอภิปรายผล.....	89
ข้อเสนอแนะ.....	92
บรรณานุกรม.....	94
ภาคผนวก.....	100
ประวัติผู้ศึกษา.....	103

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	เปรียบเทียบจำนวนประชากรต่อพื้นที่ของประเทศสมาชิกอาเซียน..... 15
ตารางที่ 2.2	เปรียบเทียบจุดอ่อน จุดแข็งของประเทศสมาชิกอาเซียน..... 16
ตารางที่ 2.3	นับถือศาสนา กฎหมายและข้อกำหนดการเข้าประเทศ..... 21
ตารางที่ 3.1	ข้อมูลพื้นฐานของประเทศคู่เจรจาของไทยในอาเซียน..... 32

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 สัญลักษณ์อาเซียน.....	6
ภาพที่ 1.2 ความสัมพันธ์ของธงชาติและสัญลักษณ์อาเซียน.....	7
ภาพที่ 1.3 10 ประเทศสมาชิก ASEAN และปีที่เข้าร่วม.....	8
ภาพที่ 3.1 แผนการเพิ่มสัดส่วนการถือหุ้นให้กับนักลงทุนอาเซียนสำหรับธุรกิจบริการ.....	27
ภาพที่ 3.2 เปรียบเทียบรายได้เฉลี่ยของนักบัญชีแต่ละประเทศ.....	42

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หากกล่าวถึงปี ค.ศ.2015 หรือ ปี พ.ศ.2558 จะมีการเปิดประชาคมอาเซียน เชื่อว่าประชาชนของทุกประเทศสมาชิกอาเซียนแทบจะไม่มีใครที่ไม่ทราบ แต่หากถามต่อว่าเมื่อ 10 ประเทศสมาชิกอาเซียนรวมเป็นหนึ่งเดียวแล้วจะมีอะไรเกิดขึ้นบ้าง มีผลกระทบกับเราอย่างไร จะมีสักกี่คนที่ตอบได้อย่างมั่นใจ ว่าเราจะมีประโยชน์ เสียประโยชน์ หรือมีผลดี ผลเสียอย่างไรบ้าง

AEC ย่อมาจาก ASEAN Economic Community หรือประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เป็นการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ อาเซียน (Association of Southeast Asian Nations: ASEAN) ซึ่งประกอบด้วยสมาชิก 10 ประเทศ ได้แก่ ไทย พม่า ลาว เวียดนาม มาเลเซีย สิงคโปร์ บรูไน อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ กัมพูชา โดยมีเป้าหมายทางเศรษฐกิจร่วมกัน เพื่อให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมือ และเงินทุนอย่างเสรี ภายในปี 2558

เมื่อ AEC มีผลบังคับใช้ ย่อมมีผลกระทบต่อธุรกิจทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การเป็นตลาดเดียวและฐานการผลิตเดียวกัน เคลื่อนย้ายสินค้าหรือบริการอย่างเสรี เคลื่อนย้ายการลงทุนเสรี (ขึ้นอยู่กับกฎหมายของประเทศนั้นๆ) เคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี การพัฒนาไปสู่ภูมิภาคที่มีความสามารถในการแข่งขันสูง สร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน ทรัพย์สินทางปัญญา เทคโนโลยีสารสนเทศ พัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาคมีความเท่าเทียมกันในประเทศ บูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก ประสานนโยบายเศรษฐกิจ จัดทำเขตการค้าเสรี สิทธิพิเศษด้านการลงทุน ดังนั้นเมื่อมีผลกระทบมากมาย ธุรกิจต่างๆจึงจะต้องเตรียมรับมือ เพื่อที่จะสามารถแข่งขันกับอีก 9 ประเทศอาเซียนได้ จึงต้องมีความมุ่งมั่น มีภูมิปัญญา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีมนุษยสัมพันธ์และทักษะการสื่อสาร มีทักษะการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ บริหารเวลาได้

การตกลงเกี่ยวกับแรงงานฝีมือเคลื่อนย้ายเสรี ในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 9 เมื่อ 7 ตุลาคม 2546 ที่บาหลี อินโดนีเซียข้อตกลงยอมรับร่วมกันหรือ Mutual Recognition Arrangements : MRAs เพื่ออำนวยความสะดวก ในการเคลื่อนย้ายนักวิชาชีพหรือแรงงานเชี่ยวชาญเบื้องต้นได้จัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกันในคุณสมบัตินักวิชาชีพทั้งหมด 7 สาขา คือ แพทย์

ทันตแพทย์ พยาบาล สถาปัตยกรรม การสำรวจ นักบัญชี วิศวกร และจะมีการพิจารณาอาชีพอื่นๆ เพิ่มเติมอีกในเวลาต่อไป

การให้บริการวิชาชีพบัญชีในประชาคมอาเซียน หมายถึงการให้บริการจัดทำบัญชี บริการตรวจสอบบัญชี และการบริการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบการวิชาชีพบัญชี การบริการบัญชีระหว่างประเทศ ต่างชาติสามารถเข้ามาให้บริการทำบัญชีในประเทศไทยได้ คนไทยไปให้บริการทำบัญชีในต่างประเทศได้ ถือหุ้นในธุรกิจบัญชีได้ร้อยละ 70 ถือเป็นข้อตกลงจากเงื่อนไขที่แตกต่างกันของแต่ละประเทศ ให้เป็นเงื่อนไขเดียวกัน ในภาพรวมพบว่าการเปิดเสรีบริการวิชาชีพบัญชีของประเทศสมาชิกอาเซียน ยังมีอุปสรรคอยู่บ้างสำหรับบางประเทศ โดยในข้อผูกพันการเปิดเสรีการค้าบริการของอาเซียน มีประเทศสมาชิกที่ยังไม่สามารถดำเนินการตามเป้าหมาย AEC Blueprint หลายๆ ประเทศในกลุ่มอาเซียน มีกฎหมาย หรือกฎระเบียบต่างๆ ที่บัญญัติขึ้นเพื่อคุ้มครอง หรือสงวนไว้สำหรับประชาชนของประเทศตนเป็นส่วนใหญ่ จึงมีความจำเป็นต้องจัดทำข้อตกลงร่วมกัน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหา หรือเกิดปัญหาน้อยที่สุดเมื่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีผลบังคับใช้

เมื่อ AEC ส่งผลกระทบต่อวิชาชีพบัญชีอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สภาวิชาชีพบัญชีฯ ตระหนักถึงความจำเป็นในการยกระดับคุณภาพของวิชาชีพบัญชีไทย จึงได้ดำเนินมาตรการต่างๆ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของนักวิชาชีพบัญชีไทย ไม่ว่าจะเป็นการปรับปรุงมาตรฐานการรายงานทางการเงินให้สอดคล้องกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ การพัฒนามาตรฐานการศึกษาด้านวิชาชีพบัญชี ในฐานะผู้ประกอบการวิชาชีพจึงต้องมีการเตรียมความพร้อมรับมือกับการเข้ามาประกอบวิชาชีพของนักบัญชีต่างชาติ หรือเตรียมความพร้อมกับโอกาสในการไปประกอบวิชาชีพในประเทศกลุ่มอาเซียน โดยเร่งพัฒนาศักยภาพของตนอย่างต่อเนื่อง ให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่กำลังใกล้เข้ามา ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาทางด้านทักษะภาษาต่างประเทศ ความสามารถทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ความรู้ความสามารถ และทักษะทางด้านวิชาชีพบัญชี รวมถึงจรรยาบรรณและทัศนคติของผู้ประกอบวิชาชีพด้วยเพื่อให้ นักบัญชีไทยสามารถแข่งขันกับนักบัญชีต่างชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และที่สำคัญ หากต้องแข่งขันกันในกลุ่ม AEC นักบัญชีจะต้องเตรียมความพร้อมในเรื่องมาตรฐานการบัญชี IAS, มาตรฐานรายงานการเงิน IFRS โดยมาตรฐานทั้ง 2 ประเภทรวมเรียกว่า IFRS นักบัญชีจะต้องเรียนรู้ประมวลรัษฎากร

ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในหลายๆ ด้าน มีทักษะ มีศักยภาพในวิชาชีพ รวมถึงมีความสามารถด้านอื่นๆ ที่จำเป็น ที่สำคัญมีความรู้ด้านภาษาอังกฤษ และภาษาอื่นๆ ในประเทศสมาชิกอาเซียนย่อมได้เปรียบ

ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาเรื่องดังกล่าวเพื่อใช้เป็นแนวทางพัฒนาตนเองเพื่อเพิ่มศักยภาพสำหรับนักวิชาชีพบัญชี รวมถึงการศึกษาผลกระทบ ข้อได้เปรียบ เสียเปรียบต่างๆ เพื่อเตรียมความพร้อมที่จะสามารถแข่งขันกับนักวิชาชีพบัญชีในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้

2. วัตถุประสงค์การศึกษา

- 2.1 เพื่อศึกษาผลกระทบของการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่มีต่อผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีในด้านต่างๆ
- 2.2 เพื่อศึกษาการเตรียมความพร้อมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 2.3 เพื่อเปรียบเทียบกฎเกณฑ์ด้านการประกอบวิชาชีพบัญชีของแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียน

3. ขอบเขตการศึกษา

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิ เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน(AEC) ความหมาย ความสำคัญ เนื้อหาที่สำคัญของกฎบัตรอาเซียน กรอบข้อตกลงต่างๆ เปรียบเทียบข้อดี ข้อเสีย แต่ละประเทศ การเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ รายละเอียดด้านกฎระเบียบในวิชาชีพบัญชีของแต่ละประเทศ ผลกระทบต่อวิชาชีพบัญชี และผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีไทย รายละเอียดด้านการพัฒนาคุณภาพของนักบัญชีไทย การพัฒนาด้านหลักสูตรการศึกษา รายละเอียดมาตรฐานทางการเงินระหว่างประเทศ รายละเอียดข้อผูกพัน และรายละเอียดข้อตกลงยอมรับร่วมวิชาชีพบัญชี

3.2 ขอบเขตด้านระยะเวลา

รวบรวมข้อมูลที่เผยแพร่ระหว่างเริ่มลงนามตกลงเข้าร่วมกลุ่มประชาคมอาเซียน เมื่อปี 2510 สิ้นสุดถึง กรกฎาคม 2556

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 **นักบัญชี** หมายถึง ผู้ที่มีคุณสมบัติตามกฎหมาย หรือ พระราชบัญญัติการบัญชีของประเทศใดประเทศหนึ่งในสมาชิกอาเซียน มีใบอนุญาตให้เป็นผู้จัดทำบัญชี หรือผู้สอบบัญชี

4.2 **นักบัญชีมืออาชีพ** หมายถึง นักบัญชีที่มีการสะสมประสบการณ์ มีความเชี่ยวชาญ และชำนาญการทางการบัญชี ซึ่งได้ทำงานบัญชีอย่างมีแบบแผนและเป็นระบบ

4.3 **ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี** หมายถึง ผู้ให้บริการรับทำบัญชี หรือสอบบัญชีในรูปแบบสำนักงานบัญชี นักบัญชีอิสระ และผู้ทำบัญชีประจำให้กับธุรกิจ หรือนิติบุคคลทั่วไป ซึ่งมีใบอนุญาตให้เป็นผู้จัดทำบัญชี หรือผู้สอบบัญชี

4.4 **แรงงานฝีมือ** หมายถึง ผู้มีความรู้ความชำนาญในงานอาชีพทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติ สามารถวางแผน ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงานด้วยตนเองได้

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 เพื่อให้ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญช้นำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

5.2 เพื่อให้ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

5.3 เป็นแนวทางให้ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีเปรียบเทียบข้อมูลและกฎเกณฑ์แต่ละประเทศในอาเซียนเพื่อการแข่งขัน ทั้งกับนักบัญชีต่างประเทศที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย หรือนักบัญชีไทยที่จะไปทำงานต่างประเทศ

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ต่อผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูล ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ บรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยแบ่งกรอบความรู้เป็น 5 ส่วนคือ

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ AEC
2. การเปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปของแต่ละประเทศ
3. ข้อตกลงยอมรับร่วมกัน และผลกระทบเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี
4. การเตรียมความพร้อมของผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ AEC

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ AEC เป็นการอธิบายความหมาย ประวัติความเป็นมา วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และข้อมูลอื่นๆ ที่ควรทราบ หรือควรศึกษาเกี่ยวกับประเทศสมาชิกทั้ง 10 ประเทศใน AEC การเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ.2558 ประชากรในประชาคมอาเซียน ตามข้อมูลปัจจุบันรวมทั้งสิ้นกว่า 600 ล้านคน การมีความรู้ มีข้อมูล หรือรู้จักประเทศต่างๆ มาก ย่อมได้เปรียบในการเตรียมความพร้อมที่จะแข่งขันในหลายๆ ด้าน

1.1 ความหมาย และสัญลักษณ์อาเซียน

Sanook money(2555) อ้างอิงในกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ให้ความหมายของ AEC หรือ ASEAN ECONOMICS COMMUNITY คือการรวมตัวของชาติใน ASEAN 10 ประเทศ ได้แก่ ไทย พม่า ลาว เวียดนาม มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ กัมพูชา บรูไน วัตถุประสงค์เพื่อให้มีประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกัน เช่นการทำธุรกิจ เศรษฐกิจ การนำเข้า ส่งออกได้อย่างเสรี ยกเว้นสินค้าบางชนิดที่แต่ละประเทศจะขอไว้ไม่ลดภาษีนำเข้า (เรียกว่าสินค้าอ่อนไหว)

แหล่งความรู้ประชาคมอาเซียน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง(2555) กล่าวถึงความหมายของ AEC ว่าสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations : ASEAN) หรือประชาคมอาเซียน เป็นเป้าหมายการรวมตัวกันของ

ประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ ประกอบด้วย ไทย พม่า ลาว เวียดนาม มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ กัมพูชา และบรูไน เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและขีดความสามารถการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจระดับโลก รวมถึงมีการยกเว้นภาษีของสินค้าบางชนิดให้กับประเทศสมาชิก ส่งเสริมให้ภูมิภาคเจริญมั่งคั่ง มั่นคง ประชาชนอยู่ดี กินดี โดยในการประชุมสุดยอดอาเซียน (ASEAN Summit) ครั้งที่ 8 เมื่อ 4 พฤศจิกายน 2545 ณ กรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา ได้เห็นชอบให้อาเซียนกำหนดทิศทางการดำเนินงานที่แน่ชัดเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ชัดเจนโดยจะมีตลาดและฐานการผลิตร่วมกัน และจะมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน เงินทุน และแรงงานฝีมืออย่างเสรี

องค์ความรู้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (2555) กล่าวถึง AEC ว่าเป็นการรวมกลุ่มของประเทศสมาชิกอาเซียน ซึ่งปัจจุบันมี 10 ประเทศ ได้แก่ ไทย พม่า มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ เวียดนาม ลาว กัมพูชา บรูไน สำหรับเสาหลักการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ภายในปี 2558 เพื่อให้อาเซียนมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมือ และเงินทุนที่เสรีขึ้น

Nenenantana (2555) ให้ความหมายของสัญลักษณ์อาเซียนไว้ดังนี้

ภาพที่ 1.1 สัญลักษณ์อาเซียน

ต้นข้าวสีเหลือง 10 ต้นมัดรวมกันไว้ หมายถึงประเทศสมาชิกรวมกันเพื่อมิตรภาพ และความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

สีน้ำเงิน หมายถึง สันติภาพและความมั่นคง

สีแดง หมายถึง ความกล้าหาญและความก้าวหน้า

สีขาว หมายถึง ความบริสุทธิ์

สีเหลือง หมายถึง ความเจริญรุ่งเรือง

ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาสระแก้ว (2555) กล่าวว่าสัญลักษณ์อาเซียนคือต้นข้าวสีเหลือง 10 ต้นมัดรวมกันไว้ หมายถึงประเทศสมาชิกรวมกันเพื่อมิตรภาพและความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และได้กล่าวถึงคำขวัญของอาเซียน ธงชาติของแต่ละประเทศ ที่มีความสัมพันธ์กับสัญลักษณ์อาเซียนดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1.2 ความสัมพันธ์ของธงชาติและสัญลักษณ์อาเซียน

1.2 ความเป็นมา

ที่มา: ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลศิริราช (2556)

<http://www1.si.mahidol.ac.th/nursing/ns/index.php/aec-wiki/710-what-is-aec>

ภาพที่ 1.3 10 ประเทศสมาชิก ASEAN และปีที่เข้าร่วม

Sanook money(2555) อ้างอิงในกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของAEC โดยสรุปได้ดังนี้

ภายหลังที่การดำเนินการไปสู่การจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน หรืออาฟตาได้บรรลุเป้าหมายในปี 2546 อาเซียนยังคงให้ความสำคัญในการเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน(ASEAN SUMMIT) ครั้งที่ 8 เมื่อเดือน พฤศจิกายน 2545 ณ ประเทศกัมพูชา ได้เห็นชอบให้อาเซียนกำหนดทิศทางการทำงาน เพื่อมุ่งไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในระยะเริ่มแรกเพื่อดำเนินการตามมติดังกล่าวของผู้นำอาเซียน เห็นชอบให้ทำการศึกษาการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียน ซึ่งผลการศึกษาได้เสนอแนะให้อาเซียนเร่งรัดการรวมกลุ่มในสาขาอุตสาหกรรม หรือบริการที่มีศักยภาพของอาเซียน และได้มีการปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานภายในของอาเซียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในการประชุมสุดยอดอาเซียนในปี 2546 ณ เกาะบาห์ลี ประเทศอินโดนีเซีย

องค์ความรู้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน(2555) กล่าวถึงประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับ AEC ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน(AEC) พัฒนามาจากการเป็นสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (The Association of South East Asian Nations: ASEAN) ก่อตั้งขึ้นตามปฏิญญากรุงเทพฯ (Bangkok Declaration) เมื่อ 8 สิงหาคม 2510 โดยมีประเทศผู้ก่อตั้งเริ่มแรก 5 ประเทศคือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ต่อมาในปี 2527 บรูไน ก็ได้เข้ามาเป็นสมาชิก ตามด้วย 2538 เวียดนาม ต่อมา 2540 ลาวและพม่า และปี 2542 กัมพูชา ก็ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกลำดับที่ 10 ทำให้ปัจจุบันอาเซียนเป็นกลุ่มเศรษฐกิจภูมิภาคขนาดใหญ่ มีประชากรรวมกันเกือบ 500 ล้านคน จากนั้นในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 9 ที่อินโดนีเซียเมื่อ 7 ตุลาคม 2546 ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนได้ตกลงกัน จัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ซึ่งประกอบด้วย 3 เสาหลักคือ

- 1) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC)
- 2) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (Socio-Cultural Pillar)
- 3) ประชาคมความมั่นคงอาเซียน (Political and Security Pillar)

ต่อมาในปี 2550 อาเซียนได้จัดทำพิมพ์เขียวเพื่อจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) เป็นแผนบูรณาการงานด้านเศรษฐกิจให้เห็นภาพรวมในการมุ่งไปสู่ AEC ซึ่งประกอบด้วยแผนงานเศรษฐกิจในด้านต่างๆ พร้อมกรอบระยะเวลาที่ชัดเจนในการดำเนินมาตรการต่างๆ จนบรรลุเป้าหมายในปี 2558 เดิมกำหนดเป้าหมายที่จะตั้งในปี 2563 แต่ต่อมาได้ตกลงกันเลื่อนกำหนดเวลาให้เร็วขึ้นเป็นปี 2558 และก้าวสำคัญต่อมาคือ การจัดทำปฏิญญาอาเซียน (ASEAN Charter) ซึ่งมีผลใช้บังคับแล้วตั้งแต่เดือนธันวาคม ปี2552

แหล่งความรู้ประชาคมอาเซียน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง(2555) กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของAEC โดยสรุปได้ดังนี้

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) เกิดขึ้นจากการพัฒนาสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เนื่องจากสมาชิกอาเซียนเห็นว่าปัจจุบันอาเซียนมีจำนวนประเทศ 10 ประเทศ ประชากรเกือบ 500 ล้านคน ถือว่าเป็นเศรษฐกิจภูมิภาคขนาดใหญ่ จึงควรร่วมมือกันเพื่อให้อาเซียนมีความเข้มแข็งในด้านต่างๆ มากขึ้น เมื่อเดือนตุลาคม 2546 จึงมีการร่วมลงนามในปฏิญญาให้เป็นประชาคมเดียวกัน ให้สำเร็จภายในปี พ.ศ.2558 (ค.ศ.2015) เลื่อนเข้ามาจากเดิมคือ พ.ศ.2563 พร้อมกับมีการแบ่งประชาคมย่อยออกเป็น 3 ประชาคม หรือ 3 เสาหลัก ได้แก่

- 1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political and Security Community – APSC)
- 2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economics Community – AEC)

3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community-ASCC)

1.3 เป้าหมาย และการเปลี่ยนแปลง

แหล่งความรู้ประชาคมอาเซียน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง(2555) กล่าวถึงเป้าหมายสำคัญของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ AEC ว่ามี 4 ด้านคือ

1) เป็นตลาดและฐานการผลิตร่วมกัน (Single Market and Production Base) เพื่อเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ เงินลงทุน แรงงานฝีมือ อย่างเสรี

2) สร้างขีดความสามารถทางเศรษฐกิจ (High Competitive Economic Region) ให้มีความสำคัญด้านนโยบายที่ช่วยการรวมกลุ่ม เช่น นโยบายการแข่งขัน นโยบายภาษี ทรัพย์สินทางปัญญา ร่วมกันดำเนินการโดยแลกเปลี่ยนข้อมูล ฝึกอบรมบุคลากรร่วมกัน

3) สร้างความเท่าเทียมในการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Equitable Economic Development) สนับสนุนการพัฒนา SMES สร้างขีดความสามารถผ่านโครงการที่มีอยู่แล้ว

4) การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก (Fully Integrated into Global Economy) เน้นการปรับประสานนโยบายเศรษฐกิจอาเซียนกับนอกภูมิภาค

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (2556) กล่าวถึงเป้าหมายของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนว่า อาเซียนจะรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนภายในปี 2563 (ค.ศ.2020) โดยจะเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวร่วมกัน (single market and single production base) มีการเคลื่อนย้ายสินค้าบริการ การลงทุน เงินทุน และแรงงานฝีมืออย่างเสรี เพื่อมุ่งให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวร่วมกัน ต่อมาผู้นำอาเซียนได้ลงนามในปฏิญญาเซบูว่าด้วยการเร่งรัดการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนภายในปี ค.ศ. 2015 และเพื่อเร่งรัดเป้าหมายการจัดตั้งประชาคมอาเซียนให้เร็วขึ้นอีก 5 ปี

ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลศิริราช (2556) กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัดใน AEC ดังนี้

1) การลงทุนเสรี คือ ใครจะลงทุนที่ไหนก็ได้ เช่น ประเทศที่ระบบการศึกษาดี ๆ จะมาเปิดโรงเรียนในประเทศไทยได้

2) ไทยจะเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยว และการบิน เพราะอยู่กลาง ASEAN และไทยอาจจะเด่นในเรื่อง การจัดการประชุมต่างๆ การแสดงนิทรรศการ ศูนย์กระจายสินค้า และยังเด่นเรื่องการคมนาคมอีกด้วยเนื่องจากอยู่ตรงกลางอาเซียน และการบริการด้านการแพทย์และสุขภาพจะเติบโตอย่างมากเช่นกันเพราะจะผสมผสานส่งเสริมกันกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

3) การค้าขายจะขยายตัวอย่างน้อย 25% ในส่วนของอุตสาหกรรมบางอย่าง เช่น รถยนต์ การท่องเที่ยว การคมนาคม แต่อุตสาหกรรมที่น่าห่วงของไทยคือ ที่ใช้แรงงานเป็นหลักเช่น ภาคการเกษตร ก่อสร้าง อุตสาหกรรมสิ่งทอจะได้รับผลกระทบ เนื่องจากฐานการผลิตอาจย้ายไปประเทศที่ผลิตสินค้าทดแทนได้เช่นอุตสาหกรรมสิ่งทอ โดยผู้ลงทุนอาจย้ายฐานการผลิตจากประเทศไทยไปยังประเทศที่มีค่าแรงถูกกว่า เนื่องด้วยบางธุรกิจไม่จำเป็นต้องใช้ทักษะมากนัก ค่าแรงจึงถูก

4) เรื่องภาษาอังกฤษจะเป็นสิ่งสำคัญอย่างมาก เนื่องจากจะมีคนอาเซียน เข้ามาอยู่ในไทยมากมาย การสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษ ป้ายต่างๆ หนังสือพิมพ์ สื่อต่างๆ จะมีภาษาอังกฤษมากขึ้น และจะมีโรงเรียนสอนภาษามากมาย หลากหลายหลักสูตร

5) การค้าขายบริเวณชายแดนจะคึกคักอย่างมาก เนื่องจาก ด้านศุลกากรชายแดนอาจมีบทบาทน้อยลง แต่จะมีปัญหาเรื่องยาเสพติด และปัญหาสังคมตามมาด้วย

6) เมืองไทยจะไม่ขาดแรงงานที่ไร้ฝีมืออีกต่อไปเพราะแรงงานจะเคลื่อนย้ายเสรี จะมี ชาวพม่า ลาว กัมพูชา เข้ามาทำงานในไทยมากขึ้น แต่คนเหล่านี้ก็จะมาแย่งงานคนไทยบางส่วนด้วยเช่นกัน และมีปัญหาสังคม อาชญากรรม จะเพิ่มขึ้นอีกด้วย

7) คนไทยที่ใช้ภาษาอังกฤษได้ บางส่วนจะไปทำงานต่างประเทศ โดยเฉพาะ อุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ เพราะชาวไทยเก่ง แต่ปัจจุบันได้ค่าแรงถูกมาก อาจจะไปทำงานสิงคโปร์มาก แต่ชาวต่างชาติก็จะมาทำงานในไทยมากขึ้นเช่นกัน อาจมีชาว พม่า กัมพูชา โดยจะใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง บริษัท Software ในไทยอาจต้องปรับค่าจ้างสู้กับบริษัทต่างชาติให้ได้ มิเช่นนั้นจะเกิดภาวะสมองไหลได้

8) อุตสาหกรรมโรงแรม การท่องเที่ยว ร้านอาหาร รถเช่า บริเวณชายแดนจะคึกคักมากขึ้น เนื่องจากจะมีการสัญจรมากขึ้น และเมืองตามชายแดนจะพัฒนามากขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากเป็นจุดขนส่ง

9) สาธารณูปโภคในประเทศไทย หากเตรียมพร้อมไม่ดีอาจขาดแคลนได้

10) กรุงเทพฯ จะแออัดอย่างหนัก เนื่องจากมีตำแหน่งเป็นตรงกลางของอาเซียน และเป็นเมืองหลวงของไทย อาจมีสำนักงานของต่างชาติมาตั้งมากขึ้น

11) ไทยจะเป็นศูนย์กลางอาหารโลกในการผลิตอาหาร เพราะ Knowhow ในไทยมีเยอะประสบการณ์สูง และบริษัทอาหารในไทยก็แข็งแกร่ง ทำเล ที่ตั้งเหมาะสม แม้จะให้พม่านั้น การเกษตร แต่ทางประเทศไทยเองคงไปลงทุนในพม่าเรื่องการเกษตรแล้วส่งออก ซึ่งก็คือเป็นธุรกิจของคนไทยที่ชำนาญ อยู่แล้ว

12) ปัญหาสังคมจะรุนแรงถ้าไม่ได้รับการวางแผนที่ดี ปัญหาการแบ่งชนชั้น ถ้าคนไทยทำงานกับคนต่างชาติที่ด้อยกว่า อาจมีการแบ่งชนชั้นกันได้ จะมีชุมชนสลัมเกิดขึ้น และอาจมี พม่าทาวน ลาวทาวน กัมพูชาทาวน ปัญหาอาชญากรรมจะรุนแรง สถิติการก่ออาชญากรรมจะเพิ่มขึ้นอย่างมากจากชนที่มีปัญหา คนจะทำผิดกฎหมายมากขึ้นเนื่องจากไม่รู้กฎหมาย

เมื่อเปิดประชาคมอาเซียนในปี 2558 ประเทศสมาชิกทั้ง 10 ประเทศจะรวมเป็นหนึ่งเดียว มีเป้าหมายทางเศรษฐกิจร่วมกัน การลงทุน การเคลื่อนย้าย การทำงาน หรือการทำธุรกิจ ในประเทศสมาชิกในอีก 9 ประเทศ ก็จะกระทำได้ง่าย สะดวกในการเข้า ออกประเทศต่างๆ ได้ง่ายขึ้น แต่นั่นหมายถึง ผู้ที่จะเข้าไปในประเทศสมาชิกอาเซียน ควรจะศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประเทศนั้นๆ ให้รอบคอบ เนื่องจากกฎหมาย หรือกฎระเบียบบางอย่างที่ไม่ทราบอาจจะมีผลร้ายแรง หรือแม้กระทั่งการทำธุรกิจ การทำงานต่างๆ ผู้ที่มีความรู้มากกว่าย่อมได้เปรียบ

1.4 คำศัพท์เศรษฐกิจอาเซียน

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (2554) เนื่องจากคำศัพท์เฉพาะ คำย่อที่มีเป็นจำนวนมาก ทำให้ยากต่อการทำความเข้าใจของประชาชนและผู้สนใจทั่วไป กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศจึงได้ประมวลคำย่อ หรือคำศัพท์ทางเทคนิคที่อาเซียนใช้ในการประชุมเจรจา เพื่อเป็นคู่มือ ซึ่งมีคำศัพท์ และคำย่อที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชีดังสรุปได้ดังนี้

1.4.1 ASEAN Economic Community :AEC หมายถึง ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีเป้าหมายส่งเสริมอาเซียนให้เป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมือ และเงินทุนอย่างเสรี ภายในปี พ.ศ.2558 (ค.ศ.2015)

1.4.2 ASEAN Economic Community Blueprint: AEC Blueprint หรือพิมพ์เขียวการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เป็นการกำหนดแผนงานภาพรวมด้านเศรษฐกิจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนภายในปี พ.ศ.2558 (ค.ศ.2015) ทั้งนี้ AEC Blueprint ได้กำหนดยุทธศาสตร์สำคัญ 4 ด้านหลักคือ

1) **การเป็นตลาดเดียวและฐานการผลิตร่วมกัน** (Single market and production base) ให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมือ และเงินทุนอย่างเสรี

2) **การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของอาเซียน** (Highly competitive economic region) โดยส่งเสริมกรอบนโยบายด้านเศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น กรอบนโยบายการแข่งขันของอาเซียน สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา นโยบายภาษี และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (การขนส่งและเทคโนโลยีสารสนเทศ) เป็นต้น

3) **การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค** (Region of equitable economic development) เพื่อลดช่องว่างการพัฒนาระหว่างประเทศสมาชิกโดยการสนับสนุนการพัฒนา

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและส่งเสริมโครงการต่างๆ ภายใต้กรอบการริเริ่มการรวมกลุ่มของอาเซียน (IAI) เป็นต้น

4) **การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก** (Fully integrated region into the global economy) เน้นการปรับประสานนโยบายเศรษฐกิจของอาเซียนที่มีต่อประเทศภายนอกภูมิภาคเช่น การจัดทำเขตการค้าเสรี และการสร้างเครือข่ายด้านการผลิตและจำหน่าย เป็นต้น

1.4.3 ASEAN Framework Agreement on Services: AFAS หรือ กรอบความตกลงว่าด้วยบริการของอาเซียน มีวัตถุประสงค์เพื่อขยายความร่วมมือด้านบริการ และเปิดเสรีการค้าบริการระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนให้มากขึ้นกว่าการเปิดเสรีใน WTO ทั้งนี้ผู้นำอาเซียนมีมติที่จะเปิดตลาดการค้าบริการทุกสาขาบริการจนบรรลุเป้าหมายภายในปี 2015 (พ.ศ.2558) โดยสมาชิกยังมีสิทธิ์ในการกำกับดูแลการค้าบริการ โดยสามารถใช้กฎระเบียบที่ไม่เลือกปฏิบัติหรือกฎระเบียบที่ใช้บังคับกับทั้งคนต่างชาติและคนชาติตน

1.4.4 ASEAN Free Trade Area หมายถึง เขตการค้าเสรีอาเซียนหรืออาฟต้า ซึ่งสมาชิกอาเซียนร่วมกันจัดตั้งขึ้นเพื่อเปิดเสรีทางการค้าระหว่างกัน โดยการขจัดอุปสรรคทางการค้า ทั้งเป็นมาตรการภาษีและมาตรการที่ไม่ใช่ภาษี เพื่อมุ่งให้การค้าระหว่างกันขยายตัว ปัจจุบันอัตราภาษีภายใต้อาฟต้าของประเทศสมาชิกอาเซียน ส่วนใหญ่อยู่ที่ร้อยละ 0-5 แล้ว โดยสมาชิกอาเซียนเดิม 6 ประเทศ (ไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และบรูไนฯ) จะลดภาษีสินค้าในบัญชีลดภาษีทุกรายการเป็นร้อยละ 0 ในปี พ.ศ.2553 และสมาชิกใหม่ 4 ประเทศ (CLMV: กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม) ในปี พ.ศ.2558

1.4.5 Bali Concord II ปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมือในอาเซียนฉบับที่ 2 ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนได้ลงนามในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 9 ที่เกาะบาหลีเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ.2547 กำหนดที่จะจัดตั้งประชาคมอาเซียน ภายใน พ.ศ.2563

1.4.6 Cambodia, Laos, Myanmar, and Vietnam: CLMV หมายถึงประเทศสมาชิกใหม่ของอาเซียน ได้แก่ กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม โดยประเทศสมาชิกเดิมอาเซียน 6 ประเทศ ได้ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแบบให้เปล่ากับประเทศสมาชิกใหม่ CLMV ซึ่งมีแผนการดำเนินงานใน 4 สาขา ได้แก่

- 1) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ (Information and Communication Technology: ICT)
- 2) ด้านการกระชับการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ (Regional Economic Integration)
- 3) ด้านการพัฒนาบุคลากร (Human Resource Development: HRD)

4) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure)

โครงการต่างๆ เหล่านี้เป็นโครงการภายใต้การริเริ่มของผู้นำอาเซียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มศักยภาพให้สมาชิกใหม่สามารถปฏิบัติตามพันธกรณีความตกลงอาเซียนในการเปิดเสรีการค้า การลงทุน และการอำนวยความสะดวกทางการขนส่งสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็วยิ่งขึ้น

1.4.7 Mutual Recognition Agreements / Arrangements: MRAs ความตกลง/ ข้อตกลงยอมรับร่วมกัน เป็นความตกลงที่ประเทศภาคีให้การยอมรับมาตรฐานหรือคุณสมบัติซึ่งกันและกัน ความตกลง MRAs อาจเป็นการยอมรับในด้านสินค้าหรือบริการ ด้านสินค้าเป็นการยอมรับมาตรฐานของสินค้าซึ่งอาเซียนได้ลงนามเมื่อ พ.ศ.2541 เพื่อเริ่มพัฒนาการยอมรับมาตรฐานระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน ทั้งในระดับทวิภาคี และระดับภูมิภาค ขณะนี้อาเซียนอยู่ระหว่างการพิจารณานำ MRAs มาใช้กับสินค้าบางประเภทเช่น เครื่องสำอาง เวชภัณฑ์ เครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์การสื่อสาร เป็นต้น MRA ด้านบริการอาจให้การยอมรับในคุณสมบัติทางวิชาชีพบางประการ (เช่น การศึกษา ประสบการณ์) เพื่ออำนวยความสะดวกในการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพที่ออกให้แก่ผู้ให้บริการ

1.4.8 SUMMIT หมายถึง การประชุมระหว่างผู้นำอาเซียนทั้งสิบประเทศ ซึ่งเป็นกลไกการดำเนินงานสูงสุดของอาเซียน โดยจะมีการประชุมปีละ 1 ครั้งในราวเดือนพฤศจิกายน เพื่อให้แนวนโยบายและกำหนดทิศทางการดำเนินกิจกรรมความร่วมมือต่างๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ ความมั่นคง สังคมและวัฒนธรรม และริเริ่มกิจกรรมใหม่ๆ ของอาเซียน รวมทั้งขยายความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา

1.4.9 ปฏิญญา หมายถึง การให้คำมั่นสัญญาหรือแสดงการยืนยันโดยถือเอาสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือความสุจริตใจเป็นที่ตั้ง มิใช่กฎหมาย แต่เป็นเพียงคำประกาศเจตนารมณ์ร่วมกันของบรรดารัฐสมาชิก เพื่อที่จะกำหนดมาตรฐานแห่งการอยู่ร่วมกันที่ควรจะเป็น

1.4.10 Dip TFR หมายถึง หลักสูตรประกาศนียบัตรการรายงานทางการเงินไทย เป็นการทดสอบความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีไทยเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินไทยที่เกี่ยวข้องกับกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ การจัดทดสอบจะจัดปีละสองครั้ง คือเดือนมิถุนายน และเดือนธันวาคมของทุกปี โดยการทดสอบครั้งแรกเริ่มขึ้นเดือนธันวาคม 2555 และที่สำคัญผู้เข้าทดสอบที่ผ่านการทดสอบจะได้รับชั่วโมงอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ต่อเนื่องเท่ากับ 18 ชั่วโมง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้นักบัญชีไทยมีความเข้าใจในมาตรฐานการบัญชีหรือมาตรฐานการรายงานทางการเงิน โดยเฉพาะในกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ซึ่งเป็นโครงการที่ก่อตั้งโดยคณะอนุกรรมการด้านการพัฒนาวิชาชีพบัญชี สภาวิชาชีพบัญชีฯ

2. การเปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปของแต่ละประเทศ

การเปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปของแต่ละประเทศ เป็นการนำข้อมูลต่างๆ ของประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ มาเปรียบเทียบ เช่น จำนวนประชากร ขนาดพื้นที่ของประเทศ ศาสนา กฎหมาย จุดอ่อน จุดแข็ง และข้อควรระวังอื่นๆ ที่ควรทราบ เพื่อเป็นข้อมูลในการเตรียมความพร้อมเมื่อเปิดอาเซียน รวมถึงความสามารถในการแข่งขันของไทยเมื่อเข้าสู่ AEC

2.1 พื้นที่ ประชากร เมืองหลวง

กรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรี(2554) และองค์ความรู้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน(2554) อ้างอิงในกลุ่มมีการค้าและการลงทุน ได้เปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปแต่ละประเทศซึ่งมีเนื้อหาที่ไม่แตกต่างกัน สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 2.1 เปรียบเทียบจำนวนประชากรต่อพื้นที่ของประเทศสมาชิกอาเซียน

ประเทศ	พื้นที่ (ตารางกิโลเมตร)	ประชากร (คน)	เมืองหลวง
บรูไนดารุสซาลาม	5,765	381,371	บันดาร์เสรีเบกาวัน
ราชอาณาจักรกัมพูชา	181,035	14,450,000	กรุงพนมเปญ
สาธารณรัฐอินโดนีเซีย	5,193,250	245,500,000	จาการ์ตา
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	236,800	6,000,000	เวียงจันทน์
มาเลเซีย	329,758	27,730,000	กัวลาลัมเปอร์
สหภาพพม่า	657,740	55,400,000	เนปิดอว์
สาธารณรัฐฟิลิปปินส์	298,170	91,000,000	มะนิลา
สาธารณรัฐสิงคโปร์	699.4	4,600,000	สิงคโปร์
ราชอาณาจักรไทย	513,115	63,000,000	กรุงเทพมหานคร
สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม	331,690	87,000,000	ฮานอย

2.2 จุดอ่อน จุดแข็ง ของประเทศสมาชิกอาเซียน

องค์ความรู้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (2555) ได้วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งเบื้องต้นของประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยสรุปดังนี้

ตารางที่ 2.2 เปรียบเทียบจุดอ่อน จุดแข็งของประเทศสมาชิกอาเซียน

ประเทศ	จุดอ่อน	จุดแข็ง	ประเด็นน่าสนใจ
บรูไนดารุสซาลาม	1. ตลาดขนาดเล็ก ประชากร ประมาณ 4 แสน คน 2. ขาดแคลน แรงงาน	1. รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี อยู่ในอันดับ 2 ของ อาเซียน และอันดับ 26 ของโลก 2. การเมืองค่อนข้างมั่นคง 3. เป็นผู้ส่งออกน้ำมัน และ มีปริมาณสำรองน้ำมัน อันดับ 4 ของอาเซียน	1. มีความสัมพันธ์ ทางเศรษฐกิจใกล้ชิด กับสิงคโปร์ มาเลเซีย และอินโดนีเซีย 2. การขนส่งสินค้า ระหว่างประเทศ พึ่งพาสิงคโปร์เป็น หลัก 3. ให้ความสำคัญกับ ความมั่นคงทาง อาหารค่อนข้างมาก
ราชอาณาจักรกัมพูชา	1. ระบบ สาธารณูปโภค พื้นฐานยังไม่ พัฒนาเท่าที่ควร 2. ต้นทุน สาธารณูปโภค (น้ำ ไฟฟ้า และ การสื่อสาร) ค่อนข้างสูง 3. ขาดแคลน แรงงานมีทักษะ	1. มีทรัพยากรธรรมชาติ หลากหลายและอุดม สมบูรณ์ โดยเฉพาะน้ำ ป่า ไม้ และแร่ชนิดต่างๆ 2. ค่าจ้างแรงงานต่ำสุดใน อาเซียน (1.6 USD/day)	ประเด็นขัดแย้ง ระหว่างไทย-กัมพูชา อาจบั่นทอนโอกาส การขยายการค้า-การ ลงทุนระหว่างกันใน อนาคตได้

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ประเทศ	จุดอ่อน	จุดแข็ง	ประเด็นน่าสนใจ
สาธารณรัฐ อินโดนีเซีย	1.ที่ตั้งเป็นเกาะ และกระจายตัว 2.สาธารณูปโภค พื้นฐานยังไม่ พัฒนาเท่าที่ควร โดยเฉพาะการ คมนาคม และการ เชื่อมโยงระหว่าง ประเทศ	1.ขนาดเศรษฐกิจใหญ่สุด ในเอเชียตะวันออกเฉียง ใต้ 2.ตลาดขนาดใหญ่ (ประชากรมากเป็นอันดับ 4 ของโลก และมากที่สุด ในเอเชียตะวันออกเฉียง ใต้) 3.มีชาวมุสลิมมากที่สุดในโลก 4.มีทรัพยากรธรรมชาติ หลากหลายและจำนวนมาก โดยเฉพาะถ่านหิน น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ โลหะต่างๆ 5.ระบบธนาคารค่อนข้าง แข็งแกร่ง	การลงทุนส่วนใหญ่ เน้นใช้ทรัพยากรใน ประเทศเป็นหลัก
สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว	1.ระบบ สาธารณูปโภค พื้นฐานยังไม่ พัฒนาเท่าที่ควร 2.พื้นที่ส่วนใหญ่ เป็นที่ราบสูงและ ภูเขา การคมนาคม ไม่สะดวก ไม่มี ทางออกสู่ทะเล	1.มีทรัพยากรธรรมชาติ หลากหลายและอุดม สมบูรณ์ โดยเฉพาะน้ำ และแร่ชนิดต่างๆ 2.การเมืองมีเสถียรภาพ 3.ค่าจ้างแรงงานค่อนข้าง ต่ำ (2.06 USD/day)	การลงทุนส่วนใหญ่ อยู่ในกลุ่มโครงสร้าง พื้นฐาน พลังงานน้ำ และเหมืองแร่

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ประเทศ	จุดอ่อน	จุดแข็ง	ประเด็นน่าสนใจ
มาเลเซีย	จำนวนประชากรค่อนข้างน้อย ทำให้ขาดแคลนแรงงาน โดยเฉพาะระดับล่าง	1. รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี อยู่ในอันดับ 3 ของอาเซียน 2. มีปริมาณสำรองน้ำมันมากเป็นอันดับ 3 และก๊าซธรรมชาติมากเป็นอันดับ 2 ของเอเชียแปซิฟิก 3. ระบบโครงสร้างพื้นฐานครบวงจร 4. แรงงานมีทักษะ	1. ตั้งเป้าหมายเป็น “ประเทศพัฒนาแล้ว” ในปี 2563 2. สถานการผลิตและส่งออกสินค้าสำคัญที่คล้ายคลึงกับไทย 3. มีนโยบายพัฒนาการผลิตด้วยเทคโนโลยีขั้นสูงอย่างจริงจัง
สหภาพพม่า	1. ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานยังไม่พัฒนาเท่าที่ควร 2. ความไม่แน่นอนทางการเมือง และนโยบาย	1. มีทรัพยากรธรรมชาติ น้ำมันและก๊าซธรรมชาติจำนวนมาก 2. มีพรมแดนเชื่อมโยงจีนและอินเดีย 3. ค่าจ้างแรงงานค่อนข้างต่ำ (2.5 USD/day)	การพัฒนาโครงข่ายคมนาคมในประเทศเชิงรุก ทั้งทางถนน รถไฟความเร็วสูง และท่าเรือ
สาธารณรัฐฟิลิปปินส์	1. ที่ตั้งห่างไกลจากประเทศสมาชิกอาเซียน 2. ระบบโครงสร้างพื้นฐาน และสวัสดิภาพทางสังคมยังไม่พัฒนาเท่าที่ควร	1. ประชากรจำนวนมาก อันดับ 12 ของโลก (>100 ล้านคน) 2. แรงงานทั่วไปมีความรู้-สื่อสารภาษาอังกฤษได้	1. สภาพแรงงานมีบทบาทค่อนข้างมาก และมีการเรียกร้องเพิ่มค่าแรงอยู่เสมอ 2. การลงทุนส่วนใหญ่เป็นการรองรับความต้องการภายในประเทศเป็นหลัก

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ประเทศ	จุดอ่อน	จุดแข็ง	ประเด็นน่าสนใจ
สาธารณรัฐสิงคโปร์	1.พึ่งพาการนำเข้า วัตถุดิบและขาด แคลนแรงงาน ระดับล่าง 2.ค่าใช้จ่ายในการ ดำเนินธุรกิจสูง	1.รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี สูงสุดของอาเซียน และ ติดอันดับ15ของโลก 2.การเมืองมีเสถียรภาพ 3.เป็นศูนย์กลางทาง การเงินระหว่างประเทศ 4.แรงงานมีทักษะสูง 5.ชำนาญด้านการจัดการ ทรัพยากรบุคคล และ ธุรกิจ 6.มีที่ตั้งเอื้อต่อการเป็น ศูนย์กลางเดินเรือ	พยายามขยาย โครงสร้างเศรษฐกิจ มายังภาคบริการมาก ขึ้น เพื่อลดการพึ่งพา การส่งออกสินค้า
ราชอาณาจักรไทย	1.แรงงานส่วน ใหญ่ยังขาดทักษะ 2.เทคโนโลยีการ ผลิตส่วนใหญ่ยัง เป็นขั้นกลาง	1.เป็นฐานการผลิตสินค้า อุตสาหกรรมและสินค้า เกษตรหลายรายการราย ใหญ่ของโลก 2.ที่ตั้งเอื้อต่อการเป็น ศูนย์กลางโครงข่าย เชื่อมโยงคมนาคมด้าน ต่างๆ 3.สาธาณูปโภคพื้นฐาน ทั่วถึง 4.ระบบธนาคารค่อนข้าง เข้มแข็ง 5.แรงงานจำนวนมาก	1.ตั้งเป้าเป็น ศูนย์กลางอาเซียนใน หลายด้าน อาทิ ศูนย์กลางโลจิสติกส์ และศูนย์กลางการ ท่องเที่ยว 2.ดำเนินงานตาม แผนปรับตัวสู่ AEC ปี 53-54 ได้ 64% สูง กว่าเกณฑ์เฉลี่ยของ อาเซียนที่ 53% สะท้อนการ เตรียมพร้อมอย่าง จริงจัง

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ประเทศ	จุดอ่อน	จุดแข็ง	ประเด็นน่าสนใจ
สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม	1.ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานยังไม่ได้รับการพัฒนาก็ควร 2.ต้นทุนที่ดินและค่าเช่าสำนักงานค่อนข้างสูง	1.ประชากรจำนวนมากอันดับ 14 ของโลก (~90 ล้านคน) 2.มีปริมาณสำรองน้ำมันมากเป็นอันดับ 2 ของเอเชียแปซิฟิก 3.มีแนวชายฝั่งทะเลยาวกว่า 3,200 กิโลเมตร 4. การเมืองมีเสถียรภาพ 5.ค่าจ้างแรงงานเกือบต่ำสุดในอาเซียน รองจากกัมพูชา	มีรายได้และความต้องการสูงขึ้นจากเศรษฐกิจที่โตเร็ว

2.3 ข้อควรรู้

กรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรี (2554) และองค์ความรู้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน(2554) อ้างอิงในคู่มือการค้าและการลงทุน กล่าวถึงข้อควรรู้ก่อนที่จะเข้าประเทศสมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศทั้ง 10 ประเทศ ซึ่งมีเนื้อหาที่ไม่แตกต่างกัน รวมถึงองค์ความรู้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (2556) ก็ได้วิเคราะห์ภาพรวมของเมืองหลวงของประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ เพื่อให้ทราบข้อมูลที่สำคัญๆ ในแต่ละประเทศ ก่อนก้าวเข้าสู่ AEC ไปด้วยซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 2.3 นับถือศาสนา กฎหมายและข้อกำหนดการเข้าประเทศ

ประเทศ	ศาสนา (ร้อยละ)	กฎหมายและข้อกำหนดการเข้าประเทศ
บรูไนดา รัฐซาลาม	อิสลาม (67%) พุทธ (13%)	<p>1) ทำวีซ่าที่จุดตรวจคนเข้าเมือง มีเวลาอยู่ในบรูไนฯ 2 สัปดาห์</p> <p>2) สินค้าที่ขัดกับข้อกำหนดของฮาลาล ได้แก่ เนื้อไก่สด / แซ่แข็ง (ที่ไม่ได้เชือดโดยชาวมุสลิม) สินค้าที่ขัดกับประเพณี และ ขนบธรรมเนียมอันดีงาม ได้แก่ ภาพและสิ่งพิมพ์ลามกอนาจาร สินค้าที่ขัดกับหลักข้อปฏิบัติของศาสนาอิสลาม เช่น เครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ และสินค้าที่ขัดกับกฎหมายระหว่างประเทศต่างๆ เช่น กฎหมายที่ให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา เช่น สินค้าปลอม รวมทั้งสินค้าที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานด้านสุขอนามัย</p> <p>3) สตรีชาวบรูไนฯ จะแต่งกายมิดชิด นุ่งกระโปรงยาว เสื้อแขนยาว และมีผ้าโพกศีรษะ ควรหลีกเลี่ยงเสื้อผ้าสีเหลืองเพราะถือเป็นสีของพระมหากษัตริย์</p> <p>4) การทักทายจะจับมือกันเบาๆ และสตรีจะไม่ยื่นมือให้บุรุษจับ การใช้นิ้วชี้ไปที่คนหรือสิ่งของถือว่าไม่สุภาพ แต่จะใช้นิ้วหัวแม่มือชี้แทน และจะไม่ใช้มือซ้ายในการส่งของให้ผู้อื่น สตรีเวลานั่งจะไม่ให้เท้าชี้ไปทางผู้ชายและไม่ส่งเสียงหรือหัวเราะดัง</p>
ราชอาณาจักร กัมพูชา	พุทธ ,อิสลาม และ คริสต์	<p>1) ผู้ถือหนังสือเดินทางไทยสามารถขอตรวจลงตราเข้ากัมพูชาได้จากสถานเอกอัครราชทูตกัมพูชาในไทย โดยเสียค่าธรรมเนียม 1,000 บาท หรือขอตรวจลงตรานักท่องเที่ยวหรือผู้เดินทางผ่านได้เมื่อเดินทางถึงท่าอากาศยานกรุงพนมเปญ โดยกรอกแบบฟอร์ม Visa on Arrival พร้อมยื่นรูปถ่ายและค่าธรรมเนียม 20 ดอลลาร์สหรัฐ</p> <p>2) ผู้ที่เดินทางเข้ากัมพูชา และประสงค์จะอยู่ทำธุรกิจเป็นระยะเวลาเกิน 3 เดือน ควรฉีดยาป้องกันโรคไทฟอยด์ วัณโรค และบี และกรอกแบบฟอร์มลงทะเบียนที่สถานเอกอัครราชทูตไทย เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถติดต่อและให้ความช่วยเหลือได้ในกรณีฉุกเฉิน</p>

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

ประเทศ	ศาสนา (ร้อยละ)	กฎหมายและข้อกำหนดการเข้าประเทศ
สาธารณรัฐ อินโดนีเซีย	อิสลาม (88%) คริสต์ (8%)	1) ไม่ควรใช้มือซ้ายในการรับ-ส่งของ หรือรับประทานอาหาร คนมุสลิมอินโดนีเซียถือว่ามือซ้ายไม่สุภาพ ไม่จับศีรษะคนอินโดนีเซีย รวมทั้งการลูบศีรษะเด็ก 2) การครอบครองยาเสพติด อาวุธ หนังสือรูปภาพอนาจาร มีบทลงโทษหนัก อาทิ การนำเข้าและครอบครองยาเสพติด มีโทษถึงประหารชีวิต นอกจากนี้ยังมีบทลงโทษรุนแรงเกี่ยวกับการค้าและส่งออกพืชและสัตว์กว่า 200 ชนิด จึงควรตรวจสอบก่อน ซื้อหรือนำพืชและสัตว์ออกนอกประเทศ
สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชน ลาว	พุทธ (75%) อื่นๆ (25%)	ลาวมีสายการบินเดียวคือ การบินลาว มีสนามบินทั้งหมด 52 แห่ง มีเพียง 9 แห่งที่ลาดยาง ลาวขับรถทางขวา ธนาคารไทยในลาวมี 5 แห่ง ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารทหารไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกรุงไทย และธนาคารกรุงศรีอยุธยา
มาเลเซีย	อิสลาม (60%) พุทธ (19%)	ประเทศมาเลเซียบัญญัติในรัฐธรรมนูญให้ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาประจำชาติ และผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามจะได้รับสิทธิพิเศษ คือเงินอุดหนุนทางด้านการศึกษา สาธารณสุข การคลอดบุตร งานแต่งงานและงานศพตามนโยบาย “ภูมิบุตร” มาเลเซียมีปัญหาประชากรหลากหลายเชื้อชาติ
สหภาพ พม่า	พุทธ (90%)	เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2553 รัฐบาลพม่าประกาศเปลี่ยนชงชาติ และตราประจำชาติอย่างเป็นทางการแต่ยังใช้ชื่อเดิมคือ สหภาพพม่า (The Union of Myanmar) ส่วนชื่อใหม่ตามรัฐธรรมนูญ คือ สาธารณรัฐสหภาพพม่า (The Republic of the Union of Myanmar)
สาธารณรัฐ ฟิลิปปินส์	คริสต์ (83%)	การเข้าไปประกอบธุรกิจในฟิลิปปินส์ในลักษณะต่างๆ เช่น การลงทุนร่วมกับฝ่ายฟิลิปปินส์ จำเป็นต้องมีการศึกษาข้อมูลให้ละเอียด โดยเฉพาะในด้านกฎหมาย การจดทะเบียนภาษี และปัญหาทางด้านแรงงาน เป็นต้น

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

ประเทศ	ศาสนา (ร้อยละ)	กฎหมายและข้อกำหนดการเข้าประเทศ
สาธารณรัฐ สิงคโปร์	พุทธ (42.5%) อิสลาม (14.9%) คริสต์ (14.6%) ฮินดู (4%) ไม่นับถือ ศาสนา (25%)	ผู้ถือหนังสือเดินทางไทยสามารถเดินทางเข้าสิงคโปร์ได้โดยไม่ต้องขอรับ การตรวจลงตรา สามารถพำนักอยู่ได้ 14 วัน การพำนักเกินระยะเวลาที่ กำหนดถือว่าผิดกฎหมายมีโทษจำคุกสูงสุด 6 เดือน ทัณฑ์ 3 ที่ ปรับสูงสุด 6,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ และห้ามเข้าประเทศ การหลบหนีเข้าสิงคโปร์ และประกอบอาชีพเร่ขายบริการผิดกฎหมายจะถูกลงโทษอย่างรุนแรง การลักลอบนำยาเสพติด อาวุธปืนและสิ่งผิดกฎหมายอื่นๆ จะได้รับโทษ อย่างรุนแรงขึ้นประหารชีวิต
ราชอาณาจักร ไทย	พุทธ (90%)	1) เป็นที่คาดว่าจะ เป็น เมืองหลวงอาเซียน อย่างไม่เป็นทางการ เนื่องจาก ทำเล ที่ตั้งอยู่ตรงกลางของอาเซียน 2) บริการแลกเปลี่ยนเงินตราเปิดทำการทุกวันระหว่างเวลา 08.30-22.00น.
สาธารณรัฐ สังคมนิยม เวียดนาม	พุทธ (90%) คริสต์ (7%)	1) ผู้ถือหนังสือเดินทางปกติของไทยสามารถเดินทางเข้า เวียดนาม โดยได้รับ การยกเว้นการตรวจลงตรา และพำนักอยู่ในเวียดนามได้ไม่เกิน 30 วัน 2) ชาวต่างชาติที่อยู่ในเวียดนามต้องถือหนังสือเดินทางติดตัวตลอดเวลา ทั้งนี้ควรถ่ายเอกสารหนังสือเดินทาง บัตรเครดิต และเอกสารสำคัญอื่นๆ แยกเก็บไว้ต่างหากจากต้นฉบับเนื่องจาก โรงแรมที่พักจะขอให้แขก ต่างชาติแสดงหนังสือเดินทาง เพื่อการลงทะเบียนและแจ้งทางการตำรวจ ที่เกี่ยวข้อง เวียดนามไม่อนุญาตให้ถ่ายภาพอาคารที่ทำการต่างๆ ของรัฐ 3) หากนำเงินตราต่างประเทศติดตัวเข้ามามากกว่า 7,000 ดอลลาร์สหรัฐ ต้องแจ้งศุลกากรเวียดนามทราบ การนำเงินตราออกนอกประเทศมากกว่า 7,000 ดอลลาร์สหรัฐต้องได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่งชาติหรือธนาคาร กลางในท้องถิ่นก่อน มิเช่นนั้นจะถูกยึดเงิน 4) บทลงโทษของเวียดนามในคดียาเสพติด การฉ้อโกง หน่วยงานของรัฐ มีโทษประหารชีวิต

2.4 ความสามารถในการแข่งขันของไทยใน AEC

ความสามารถในการแข่งขันของไทยใน AEC หากมองสภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศ เศรษฐกิจต่างๆ ของประเทศไทยถือว่าน่าจะแข่งขันกับประเทศสมาชิกอาเซียนได้ แต่หากมองถึงจุดด้อยของประเทศไทยจะมีหลายๆ จุดที่ควรพิจารณาปรับปรุง เช่น ภาษากหากเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ถือว่าประชาชนชาวไทยยังด้อยกว่าประเทศอื่น และอีกหลายๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเมือง ระบบการบริหารภาษีต่างๆ หรือแม้กระทั่งเทคโนโลยี เป็นต้น

สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (2556) วิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยเมื่อเทียบกับกลุ่มประเทศอาเซียนว่า ความสามารถในการแข่งขันของไทยอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าประเทศคู่แข่งหลายประเทศ แม้ว่าความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยจะยังดีกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งหลายๆ ประเทศ เช่น ประเทศอินเดีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ เป็นต้น แต่ศักยภาพในการแข่งขันในระดับที่เป็นอยู่ในปัจจุบันยังคงอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าหลายๆ ประเทศ โดยเฉพาะสิงคโปร์ ญี่ปุ่น ฮองกง ทั้งนี้เมื่อพิจารณาขีดความสามารถของไทย ในแต่ละด้านในช่วง 7 ปีที่ผ่านมา พบว่าประเทศไทยมีจุดด้อย ด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยด้านนี้อยู่ในอันดับที่ต่ำตลอดมา ดังนั้นประเทศไทยจึงควรเร่งพัฒนาความสามารถ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งได้แก่ สาธารณูปโภคพื้นฐาน โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ ด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม และด้านการศึกษา อีกทั้งยังต้องให้ความสำคัญในด้านประสิทธิภาพของภาครัฐ และประสิทธิภาพของภาคธุรกิจในปัจจุบันการผลิตภาพ และประสิทธิภาพในการผลิต ที่มีแนวโน้มลดต่ำลงเรื่อยๆ ประกอบกับให้ความสำคัญต่อการอบการบริหารด้านสังคม เสถียรภาพทางการเมือง ความโปร่งใส และการแทรกแซงของการเมือง สิ่งเหล่านี้จะช่วยเสริมสร้างขีดความสามารถของประเทศไทยให้ปรับตัวในทิศทางที่ดีขึ้น นอกเหนือจากปัจจัยดังกล่าว ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญกับการเพิ่มขีดความสามารถของทั้งภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ เพื่อเตรียมความพร้อมในการเปิด “ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนหรือ AEC”

เกษมสันต์ วิระกุล ที่ปรึกษาสมาคมเศรษฐศาสตร์ธรรมศาสตร์(2555) อ้างอิงในศูนย์ข้อมูลประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน AEC (2555) วิเคราะห์ความได้เปรียบ เสียเปรียบของไทยใน AEC ว่าด้วยภาษีนิติบุคคล – ภาษีมูลค่าเพิ่มไทย เมื่อต้องเตรียมพร้อมรับมือกับ AEC ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ปัจจุบันภาษีเงินได้นิติบุคคล บุคคลธรรมดา ของไทยค่อนข้างสูงกว่าประเทศอื่น ขณะที่อัตราภาษีมูลค่าเพิ่มของไทยค่อนข้างต่ำ ดังนั้นกรมสรรพากรควรเตรียมโครงสร้างภาษีระยะยาว ซึ่งมีแนวโน้มสูงว่าต้องลดทั้งอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล และบุคคลธรรมดา ภาษีมูลค่าเพิ่ม ซึ่งมีแนวโน้มว่าต้องปรับให้สูงขึ้นจะเอาอย่างไร ถ้าไทยไม่ปรับโครงสร้างภาษีอากรให้อยู่ในระดับ

ที่แข่งขันกับประเทศ AEC ได้ สิ่งที่เกิดขึ้นก็คือ นอกจากบริษัทต่างชาติจะมาจดทะเบียนลงทุน หรือ ค้าขายกับเราไม่มากเท่าประเทศอื่นๆ แล้ว บริษัทของไทยเองก็จะต้องหาทางไปจดทะเบียนบริษัท ในประเทศ AEC ที่มีอัตราภาษีต่ำกว่า แม้ว่าบริษัทไทย แห่งนั้นจะยังทำธุรกิจในไทยเหมือนเดิมแต่ เขาก็ต้องหาวิธีบริหารภาษีโดยการไปจดทะเบียนบริษัทในประเทศที่ภาษีต่ำกว่าไทย เช่น สิงคโปร์ คือเมื่อเป็น AEC แล้ว นอกจากอัตราภาษีที่สูงกว่าประเทศสมาชิกจะไม่ดึงดูดต่างชาติมาลงทุนแล้ว บริษัทไทยและคนไทยอาจหนีไปต่างประเทศอย่างถูกกฎหมายอีกด้วย

จะเห็นได้ว่าไทยไม่มีทางเลือกว่าจะลดหรือไม่ลดอัตราภาษี ตรงกันข้ามกลับเป็น เหตุบังคับให้ต้องลด แต่การปรับลดอัตราภาษีทั้งสองตัวนี้นอกจากจะกระทบการจัดเก็บรายได้ของ รัฐบาลอย่างมีนัยสำคัญแล้ว ยังจะมีผลต่อเนื่องต่อนโยบายการส่งเสริมการลงทุนของไทย ซึ่ง ปัจจุบันยังเน้นการให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีอีกด้วย หลายประเทศที่ต่างชาตินิยมไปลงทุน ใช้ มาตรการส่งเสริมการลงทุนแบบไม่ใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีซึ่งก็ได้ผลดี ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับ โครงสร้างภาษีในปัจจุบันของประเทศคู่แข่งจะทราบได้อย่างไรว่าจะไม่ลดภาษีเพื่อให้ได้ประโยชน์ สูงสุดเมื่อเป็น AEC

ปราณีต จิระนะ (2555) อ้างอิงในหนังสือพิมพ์โลกวันนี้ ได้วิเคราะห์ความ ได้เปรียบเสียเปรียบของไทย เมื่อประชาคมอาเซียนรวมเป็นหนึ่งเดียว สิ่งที่ควรสนใจพัฒนา หรือ เพิ่มศักยภาพโดยสรุปดังนี้

1. ปัญหาเรื่องแรงงาน แน่นนอนว่าจะมีปัญหาการโยกย้ายของแรงงาน ไม่ว่าจะเป็น แรงงานจากพม่าและกัมพูชา ซึ่งเป็นไปได้สูงที่แรงงานเหล่านี้จะเคลื่อนจากประเทศไทยกลับไปยัง ประเทศตัวเอง หรือไปสู่แหล่งจ้างแรงงานใหม่ที่ดีกว่า

2. ศักยภาพทางด้านภาษา มีความเป็นไปได้สูงที่การว่าจ้างแรงงานอาจต้องเป็น ลักษณะการว่าจ้างจากหลากหลายชาติตามความเหมาะสมของศักยภาพในการทำงาน ตัวอย่างเช่น การว่าจ้างนักบัญชีที่เก่งๆจากสิงคโปร์ พนักงานการตลาดที่ใช้ภาษาอังกฤษดีจากฟิลิปปินส์ ขณะเดียวกันแรงงานไทยถ้าต้องการหาโอกาสที่ดีในตลาดอาเซียนก็จะต้องปรับตัวในเรื่องของ ภาษาเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

3. ประเทศไทยจะเจอคู่แข่งหลายด้าน อาทิ เช่น เรื่องอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ด้านหนึ่งถูกขนาบด้วยพม่า ซึ่งยังอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรและแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่ง ใน อีกด้านก็ถูกขนาบด้วยกัมพูชา ซึ่งตั้งเป้าหลังจาก 5 ปีข้างหน้า จะดึงนักท่องเที่ยวจากจีนเข้าสู่ ประเทศให้ได้ปีละ 1 ล้านคน ขณะนี้มีการเตรียมตัววางบุคลากรให้เรียนภาษาจีนเพื่อรองรับตลาด การท่องเที่ยวจากจีนที่มีแนวโน้มจะเพิ่มเข้ามาประเทศกัมพูชาเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จึงมีคำตอบว่าโอกาสที่

อาเซียนจะเป็นผลด้านบวกให้กับประเทศไทยในอนาคตข้างหน้าไม่ใช่เรื่องง่าย คงต้องปรับตัวเกือบทุกด้าน ทั้งในด้านการเมือง ภาคเอกชน คุณภาพของบุคลากรด้วย

คณะกรรมการวิชาชีพบัญชีด้านบัญชีบริหาร (2556) กล่าวถึงพม่าขาดแคลนแรงงานฝีมือว่า นายเต็งเส่ง ประธานาธิบดีของพม่ากล่าวเรียกร้องให้ชาวพม่า ซึ่งอพยพไปอยู่ต่างแดน เดินทางกลับบ้านเกิดเมืองนอนของตน โดยเฉพาะบรรดาแรงงานฝีมือ ในจำนวนนี้รวมถึงผู้ประกอบการวิชาชีพ เช่น หมอ พยาบาลวิศวกร สถาปนิก นักกฎหมายและนักบัญชี โดยผู้นำพม่าตกลงว่า รัฐบาลของเขาจะจัดหาความช่วยเหลือที่จำเป็นให้กับบรรดาผู้อพยพเหล่านี้ ข้อเรียกร้องดังกล่าว ซึ่งถูกตีพิมพ์ลงในหนังสือพิมพ์ “นิวไลด์ออฟเมียนมาร์” แสดงให้เห็นว่า ขณะนี้ทางการพม่ากำลังต้องการแรงงานที่มีฝีมือจำนวนมากเพื่อช่วยในการผลักดันการปฏิรูปประเทศ ปัจจุบัน พม่ามาใช้แรงงานในไทยอนาคต ไทยอาจจะไปใช้แรงงานในพม่า แรงงาน ไม่ใช่แรงงานแบกหาม ขนอิฐขนปูน แต่เป็นแรงงานที่มีทักษะอย่างนักบัญชี คงเป็นที่ต้องการในพม่าเป็นอย่างมากในช่วงเปิดเสรีอาเซียนจนถึงอีกสิบปีข้างหน้า เนื่องจากไทยเป็นเพื่อนบ้านกับพม่าและมีรากฐานทางประวัติศาสตร์ ศาสนา และวัฒนธรรมที่ใกล้เคียงกัน การขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะ ในพม่า แรงงานไทยถือว่าเป็นตัวเลือกอันดับต้นๆ ดังนั้นนักบัญชีไทยควรเตรียมตัวเพื่อพร้อมรับโอกาสในการทำงานหรือติดต่อธุรกิจพม่า

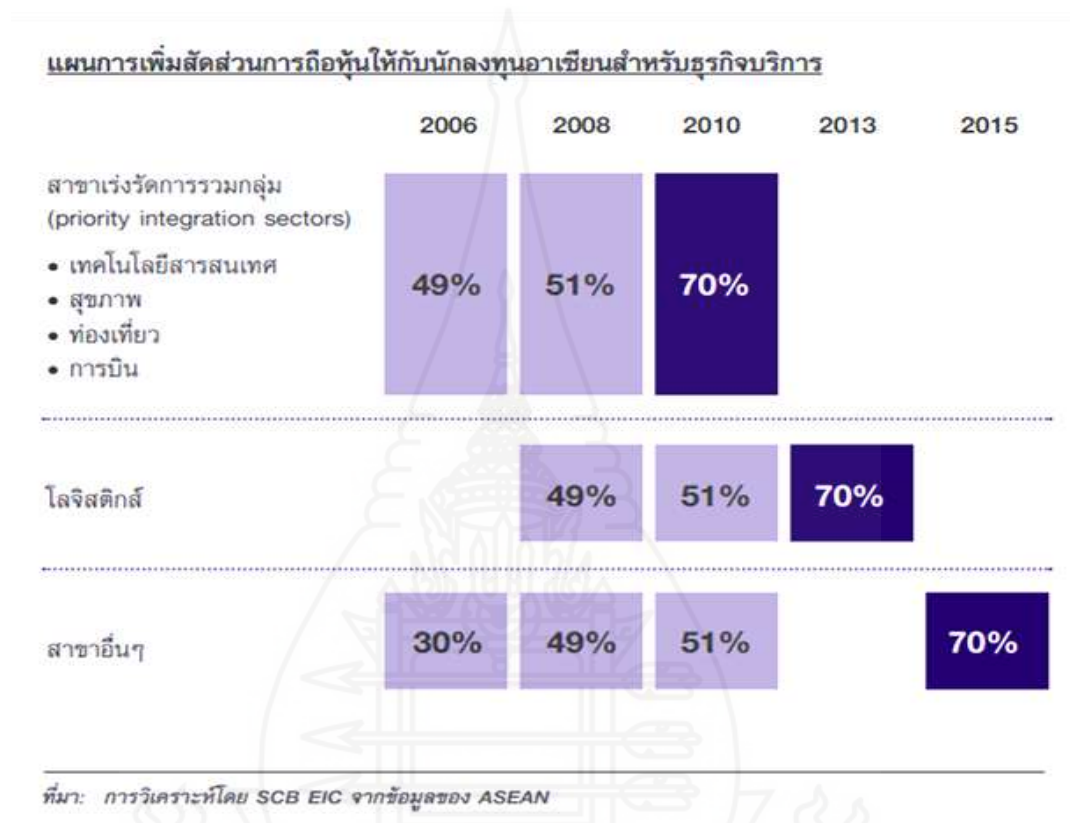
การเปรียบเทียบข้อมูลแต่ละประเทศในทุกๆ ด้าน ที่ควรรู้ จะทำให้ทราบแนวทางที่จะแข่งขันได้ เช่น ข้อมูลของพื้นที่ เทียบกับประชากร เมื่อคิดเป็นอัตราส่วนพบว่าบางประเทศมีประชากรหนาแน่น ในขณะที่บางประเทศมีประชากรน้อย และบางประเทศแม้มีพื้นที่น้อย เป็นประเทศเล็กๆ แต่กลับมีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูง มีประชากรที่มีคุณภาพ มีความสามารถในการพัฒนาประเทศอย่างสิงคโปร์ เป็นต้น

3. ข้อตกลงยอมรับร่วมกัน และผลกระทบเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี

ข้อตกลงยอมรับร่วมกัน เป็นการประชุมตกลงร่วมกันในสาขาต่างๆ ที่มีการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี เนื่องจากแต่ละประเทศย่อมมีกฎหมาย วิธีปฏิบัติที่แตกต่างกันไป เมื่อเปิดประชาคมอาเซียน ความแตกต่างอาจจะทำให้เกิดปัญหาขึ้นได้ จึงต้องหาวิธีการป้องกันปัญหาเหล่านั้น ให้ถือปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน และแน่นอนวิชาชีพบัญชีซึ่งเป็นหนึ่งในอาชีพเคลื่อนย้ายเสรีย่อมได้รับผลกระทบครั้งนี้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

3.1 ข้อผูกพัน และข้อตกลงยอมรับร่วมกัน

SCB INSIGHT (2556) กล่าวเกี่ยวกับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียนว่าประเทศไทยเปิดโอกาสให้นักลงทุนในกลุ่มสมาชิกสามารถถือหุ้นในธุรกิจบริการได้ถึง 70 % โดยให้แผนการเพิ่มสัดส่วนการถือหุ้นดังนี้

ภาพที่ 3.1 แผนการเพิ่มสัดส่วนการถือหุ้นให้กับนักลงทุนอาเซียนสำหรับธุรกิจบริการ

แต่การเปิดโอกาสการลงทุนมากขึ้นอาจเป็นเพียงข้อตกลงที่ปฏิบัติได้ยาก เพราะในทางปฏิบัติจริงยังมีกฎเกณฑ์อื่นๆ ภายในประเทศที่นักลงทุนต่างชาติต้องปฏิบัติตาม กลายเป็นอุปสรรคที่ทำให้การลงทุนจากต่างชาติไม่ได้เพิ่มขึ้นอย่างที่การเปิดเสรีทางการค้าตั้งใจไว้ ตัวอย่างเช่นการถือครองที่ดินโดยบุคคลต่างด้าวที่หลายประเทศสงวนไว้ซึ่งรวมถึงประเทศไทยด้วย ในขณะที่หลายประเทศหาทางออกให้กับนักลงทุนต่างชาติในเรื่องนี้ด้วยการให้สิทธิการเช่าระยะยาว นอกจากนี้ยังมีข้อกำหนดเรื่องการลงทุนขั้นต่ำและรูปแบบการลงทุน ข้อกำหนดให้กรรมการบริษัทเป็นคนท้องถิ่น การทดสอบความต้องการทางเศรษฐกิจ การกำหนดให้มีการลงทุนในลักษณะการร่วมทุน (Joint Venture) และการมีข้อบังคับให้ต้องถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ใช้ เป็นต้น

Nch Audit & Nch Consultant (2556) กล่าวถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชีที่อาจมีผลกระทบต่อ การเข้าสู่ AEC ว่าวิชาชีพบัญชีเป็นวิชาชีพสาขาหนึ่งที่จะต้องเปิดเสรี AEC ซึ่งมีการกำหนดแผนงานจัดตั้ง AEC (AEC Blueprint) โดยมีเป้าหมายให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเปิดเสรีบริการวิชาชีพบัญชี โดยอนุญาตให้นักลงทุนอาเซียนถือหุ้นได้อย่างน้อยร้อยละ 51 และร้อยละ 70 ในปี พ.ศ. 2553 และ 2558 ซึ่งปัจจุบันมี 4 ประเทศที่ยังไม่สามารถดำเนินการตามเป้าหมาย AEC Blueprint ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และไทย โดยประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย และไทย จำกัดสัดส่วนการถือหุ้นต่างชาติไว้ไม่เกินร้อยละ 49 ส่วนฟิลิปปินส์สงวนวิชาชีพบัญชีไว้สำหรับชาวฟิลิปปินส์ ส่วนอีก 6 ประเทศสมาชิกที่เหลืออนุญาตให้นักลงทุนอาเซียนถือหุ้นข้างมากในธุรกิจวิชาชีพบัญชีได้ ดังนั้นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชีที่อาจมีผลกระทบต่อ การเข้าสู่ AEC ดังนี้

1. กฎหมายการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว ยังสงวนวิชาชีพบัญชีไว้ให้สำหรับคนที่มีสัญชาติประเทศนั้น ๆ เช่น พรบ. การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 กำหนดห้ามไม่ให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจวิชาชีพบัญชี และ ประเทศฟิลิปปินส์สงวนวิชาชีพบัญชีไว้สำหรับชาวฟิลิปปินส์ เป็นต้น
2. วิชาชีพบัญชีของแต่ละประเทศมีกฎหมายเฉพาะด้านบัญชี เพื่อกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะสามารถประกอบอาชีพได้ ซึ่งบางประเทศสงวนไว้ให้คนที่มีสัญชาติประเทศนั้น ๆ เช่น พรบ. การบัญชี พ.ศ. 2543 และ พรบ. วิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 ของไทย
3. ส่วนกฎหมายการประกอบวิชาชีพบัญชีอื่น เช่น กฎหมายภาษีอากร มาตรฐานการรายงานทางการเงิน และมาตรฐานการสอบบัญชี เป็นต้น ก็อาจมีผลต่อคุณภาพของรายงานทางการเงิน และนโยบายของภาษีอากรสำหรับจูงใจนักลงทุนเข้ามาลงทุนในแต่ละประเทศที่มีต้นทุนทางภาษีอากรที่ต่ำที่สุด ปัจจุบันประเทศไทยได้มีเตรียมความพร้อมทางด้านกฎหมายดังกล่าว ดังนี้
4. สภาวิชาชีพบัญชีปรับเลขมาตรฐานการรายงานทางการเงินไทยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (IFRS)
5. อยู่ระหว่างการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่จัดทำขึ้นตาม IFRS มาใช้อย่างเต็มรูปแบบ
6. อยู่ระหว่างการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (IFRS for SMEs) มาใช้อย่างเต็มรูปแบบ

7. สาขาวิชาชีพบัญชีออกมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ เพื่อบรรเทาภาระสำหรับกิจการที่ยังไม่พร้อมที่จะปฏิบัติตาม IFRS

8. สาขาวิชาชีพบัญชีออกมาตรฐานการควบคุมคุณภาพของสำนักงานสอบบัญชี ซึ่งมีผลบังคับใช้วันที่ 1 มกราคม 2557 และมาตรฐานการสอบบัญชีฉบับใหม่ ซึ่งมีผลบังคับใช้วันที่ 1 มกราคม 2555

9. รัฐบาลประกาศลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลเหลือ 23% ในปี 2555 และ 20% ในปี 2556 และ 2557 ซึ่งใกล้เคียงกับบางประเทศในกลุ่มอาเซียน ได้แก่ มาเลเซียและเวียดนามอยู่ที่ 25% บรูไน 27.5% ฟิลิปปินส์ 30% และลาว 35%

วิภาณันท์ ประสมปลื้ม (2556) กล่าวเกี่ยวกับข้อผูกพันเปิดตลาดการค้าบริการชุดที่ 8 ว่า ขณะนี้กลุ่มประเทศภาคีสมาชิก ASEAN อยู่ระหว่างการดำเนินการเพื่อให้มีการเปิดเสรีโดยมีเป้าหมายให้มีการเปิดเสรีอย่างครบถ้วนในปี พ.ศ. 2558 (ค.ศ. 2015) การเปิดเสรีของอาเซียนนั้น จะต้องทำเป็นขั้นเป็นตอน โดยจะมีการเปิดเสรีมากขึ้นเป็นลำดับ เริ่มจากการมีกรอบกว้างๆ ที่ประเทศในกลุ่มอาเซียนตกลงร่วมกัน (AEC Blueprint และ ASEAN Framework Agreement on Services : AFAS) ไปสู่การเจรจาในรายละเอียดเพื่อลดข้อจำกัดด้านการค้าบริการระหว่างกัน (หรือที่เรียกว่า Package) ล่าสุด สมาชิกอาเซียนได้ลงนามพิธีสารอนุวัติข้อผูกพันเปิดตลาดการค้าบริการชุดที่ 8 (8th Package) ไปแล้ว เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2553 ซึ่งตามพิธีสารฯ กำหนดให้ประเทศสมาชิกจัดทำตารางข้อผูกพันให้เรียบร้อยและยื่นต่อฝ่ายเลขาธิการอาเซียนเพื่อให้มีผลบังคับต่อไป สำหรับความคืบหน้าล่าสุดในส่วนของประเทศไทยนั้น จากข้อมูลของกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ขณะนี้ข้อผูกพันเปิดตลาดการค้าบริการชุดที่ 8 ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาแล้ว และประเทศไทยได้ยื่นข้อผูกพันฯ ไปให้เลขาธิการอาเซียนแล้ว แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์เนื่องจากชาติอื่นยังคงยื่นเอกสารไม่ครบ ตารางข้อผูกพันเปิดตลาดการค้าบริการชุดที่ 8 เป็นหนังสือสัญญาที่มีผลผูกพันเนื่องจากจะถือเป็นส่วนควบ (Integral part) ของพิธีสารอนุวัติข้อผูกพันเปิดตลาดการค้าบริการชุดที่ 8 ซึ่งได้ลงนามไปก่อนหน้านี้แล้ว และเมื่อนำตารางข้อผูกพันไปแนบท้าย ก็จะมีผลบังคับใช้ตามที่กำหนดไว้ในเนื้อหาของพิธีสารฯ และแม้ว่าการผูกพันเปิดตลาดภาคบริการของไทยตามข้อผูกพันชุดที่ 8 จะเป็นการเปิดตลาดไม่เกินกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ แต่ผลแห่งการผูกพันก็คือ ในอนาคตประเทศไทยจะไม่สามารถแก้ไขกฎหมายใดๆ ที่เกี่ยวข้องด้านการค้าบริการให้มีข้อจำกัดเพิ่มมากขึ้นกว่าที่ไทยได้ผูกพันไว้แล้วได้ ดังนั้น ข้อผูกพันดังกล่าวจึงอาจเข้าข่ายเป็นหนังสือสัญญาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างกว้างขวาง หรือมีผลผูกพันด้านการค้าการลงทุนของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ ตามมาตรา 190 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 จึงต้องเสนอต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบ

กล่าวโดยสรุปคือ เนื่องจากตารางข้อผูกพันเปิดตลาดการค้าบริการชุดที่ 8 ของไทย กำหนดให้สัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติไว้ไม่เกินร้อยละ 70 ในสาขาบริการตามข้อตกลงของอาเซียน แทนที่จะเป็น "อย่างน้อยร้อยละ 70" ดังนั้น การจำกัดการถือหุ้นของต่างชาติไว้ที่ไม่เกินร้อยละ 50 ตาม พ.ร.บ. การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว จึงไม่จำเป็นต้องมีการแก้ไขแต่อย่างใด การเปิดเสรีในครั้งนี้ จึงเป็นการเน้นที่การเข้ามาและออกไปให้บริการในกลุ่มอาเซียนด้วยกันตลอดจน มาตรฐานการให้บริการให้มีเอกภาพในระดับอาเซียนมากยิ่งขึ้น โดยจะค่อยๆ เปิดให้นักลงทุนอาเซียนเข้ามาจัดตั้งธุรกิจได้มากขึ้นจนถึงร้อยละ 70 ซึ่งจะเปิดอย่างเป็นขั้นๆ ต่อไป

ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2555) กล่าวถึงกรอบข้อตกลงยอมรับร่วม ในสาขาบัญชีของอาเซียน (ASEAN Mutual Recognition Arrangement Framework on Accountancy Services : MRAs) โดยสรุปดังนี้

ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 9 เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2546 ณ เกาะบาหลี ประเทศอินโดนีเซีย ผู้นำอาเซียนทั้ง 10 ประเทศได้ร่วมลงนามในแถลงการณ์ Bali Concord II ซึ่งได้มีการกำหนดให้จัดทำความตกลงยอมรับร่วม (MRA) ด้านคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพหลักภายใน ปี 2551 เพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายนักวิชาชีพแรงงานเชี่ยวชาญผู้มีความสามารถ พิเศษของอาเซียนได้อย่างเสรี ทั้งนี้ รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนได้มีการลงนามข้อตกลงสาขาบริการ วิชาชีพบัญชี ซึ่งสามารถตกลงกันได้ในสาระสำคัญแล้ว โดยในช่วงการประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจ อาเซียน ครั้งที่ 40 เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2551 อาเซียน 9 ประเทศ ยกเว้นไทย ได้ลงนาม MRA วิชาชีพบริการบัญชีแล้ว

การดำเนินการ

การประชุมเจรจาเพื่อจัดทำกรอบ MRA ในสาขาบัญชี ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ ภาครัฐ และผู้แทนจากองค์กรกำกับดูแลวิชาชีพบัญชี อาทิ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า และสภาวิชาชีพ บัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยได้เห็นชอบร่างฉบับสุดท้ายของกรอบข้อตกลงยอมรับร่วมสาขา บัญชีของอาเซียนแล้ว

สาระสำคัญของข้อตกลงฯ

MRA Framework สาขาบัญชีมีหลักการคือ กำหนดแนวทางเพื่อใช้เป็นพื้นฐานใน การเจรจา MRA ด้านบัญชีในอนาคตของอาเซียน ไม่ว่าจะเป็นการเจรจาสองฝ่ายหรือหลายฝ่าย โดย วางหลักเกณฑ์พื้นฐานสำหรับการยอมรับ ซึ่งประกอบด้วยหลักเกณฑ์เรื่อง การศึกษา การสอบ ประสิทธิภาพ กระบวนการให้การยอมรับ ระบบข้อมูลเอกสาร ระเบียบวินัยและหลักจริยธรรม มาตรฐานและแนวปฏิบัติสากล ทั้งนี้ MRA ที่จะจัดทำขึ้นในอนาคตจะต้องไม่ลดทอนสิทธิ อำนาจ หน้าที่ของสมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศในการกำกับดูแลและออกกฎ ระเบียบ หรือกฎหมายภายใน

แต่ต้องไม่สร้างอุปสรรคที่เกินจำเป็น และการออกใบอนุญาตและการขึ้นทะเบียนของวิชาชีพบัญชีอาเซียนจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบภายในของแต่ละประเทศด้วย นอกจากนี้ กรอบข้อตกลงได้กำหนดกรอบการดำเนินการและขอบเขตความรับผิดชอบของหน่วยงานที่รับผิดชอบสาขาบัญชี

ประโยชน์ที่จะได้รับ

แม้ว่า MRA Framework นี้จะยังไม่ใช่ข้อตกลงยอมรับร่วมในสาขาบัญชี แต่เป็นการวางกรอบแนวทางเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าไปทำงานในวิชาชีพนี้ในอนาคต เมื่อสมาชิกอาเซียนใดมีความพร้อมก็สามารถเข้าร่วมเจรจายอมรับคุณสมบัติของกันและกันได้โดยใช้กรอบข้อตกลงนี้เป็นพื้นฐานในการเจรจา โดยในระหว่างนี้ประเทศอาเซียนที่ยังไม่พร้อมก็สามารถศึกษากรอบข้อตกลงนี้ และใช้เป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมของตนทั้งในแง่การส่งบุคลากรออกไปและการรับมือกับบุคลากรจากอาเซียนที่จะเข้ามาทำงานในไทย

นางจินตนา ชัยวรรณการ รองอธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (2555) ได้กล่าวถึงข้อผูกพันสาขาบัญชีชุดที่ 8 ของไทย ประเทศคู่เจรจาภายใต้อาเซียน และ MRAs ข้อตกลงยอมรับ โดยสรุปได้ดังนี้

ไทย : วิชาชีพบัญชีครอบคลุมถึง บริการด้านบัญชี การตรวจสอบบัญชีและการจัดทำบัญชี

- 1) อาเซียนอื่นถือหุ้นร่วมกับไทยได้ไม่เกินร้อยละ 49 ของทุนจดทะเบียน และจำนวนผู้ถือหุ้นต่างชาติต้องน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนผู้ถือหุ้นทั้งหมดของบริษัทดังกล่าว
- 2) นักบัญชีอาเซียนเข้ามาทำงานในไทยต้องปฏิบัติตามกฎหมายไทย บริการจัดทำบัญชีสำหรับยื่นแบบภาษีให้กับบริษัทในเครือหรือในกลุ่มของบริษัทต่างชาติ
- 3) ให้อาเซียนอื่นถือหุ้นได้ไม่เกินร้อยละ 51 ของทุนจดทะเบียนและสามารถดำเนินธุรกิจได้เฉพาะในลักษณะการร่วมทุน (Joint venture) กับบุคคลหรือนิติบุคคลสัญชาติไทยเท่านั้น
- 4) นักบัญชีอาเซียนเข้ามาทำงานในไทยต้องปฏิบัติตามกฎหมายไทย

ตารางที่ 3.1 ข้อมูลพื้นฐานของประเทศคู่เจรจาของไทยในอาเซียน ซึ่งกล่าวถึง 8 ประเทศดังนี้

ประเทศ	วิชาชีพบัญชี หมายถึง	ข้อกำหนดการถือ หุ้นหรือจัดตั้ง ธุรกิจ	อื่นๆ
บรูไน	Auditing services	เจ้าของคนเดียว หรือห้างหุ้นส่วน	ต้องขอใบอนุญาต
กัมพูชา	Accounting, Auditing, Bookkeeping	จัดตั้งธุรกิจได้ 100%	อนุญาตเฉพาะผู้จัดการ, ผู้บริหาร, ผู้เชี่ยวชาญทำงาน ได้
อินโดนีเซีย	Accounting, Auditing, Bookkeeping	ร่วมหุ้นได้ไม่เกิน 51%	อนุญาตเฉพาะผู้จัดการ, ผู้บริหาร, ผู้เชี่ยวชาญทำงาน ได้
ลาว	Accounting, Auditing, Bookkeeping	ถือหุ้นได้ถึง 100%	ต้องขอใบอนุญาต Practice ในลาว และ ปฏิบัติตาม กฎหมาย กฏระเบียบของลาว
พม่า	Accounting, Auditing, Bookkeeping	ร่วมหุ้นกับบริษัท ของพม่า ที่มี ใบอนุญาต	ต้องมีใบอนุญาตจากประเทศ ของตนในฐานะ Practicing public accountants ด้วย
มาเลเซีย	Accounting, Auditing, Bookkeeping	ถือหุ้นไม่เกิน 51%	-
ฟิลิปปินส์	Bookkeeping ยกเว้นการคืนภาษี Auditing รวมถึง Financial auditing and accounting review	ถือหุ้นไม่เกิน 30%	อนุญาตให้อาเซียนอื่น Practice ได้และให้ บุคคลากรฟิลิปปินส์ Practice ในประเทศนั้นตาม หลักการต่างตอบแทน

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ประเทศ	วิชาชีพบัญชี หมายถึง	ข้อกำหนดการถือ หุ้นหรือจัดตั้ง ธุรกิจ	อื่นๆ
เวียดนาม	Accounting, Auditing, Bookkeeping	-	มีถิ่นพำนักในเวียดนามไม่ น้อยกว่า 1 ปี ขอใบอนุญาต โดยสอบ ต้องมีสัญญาจ้าง จากบริษัทเป้าหมาย โดย ดำเนินการ 2 แนวทางคือ จัดตั้งกรอบฝีมือแรงงาน ระดับประเทศ และจัดทำ ข้อตกลงยอมรับร่วม(MRA)

MRAs ข้อตกลงยอมรับ

นักวิชาชีพในอาเซียนสามารถจดทะเบียนหรือขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพในประเทศอาเซียนอื่นได้ แต่ยังคงต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบภายในของประเทศนั้นๆ MRA ไม่ได้เป็นการเปิดตลาด แต่เป็นเพียงการอำนวยความสะดวกในขั้นตอนการขอใบอนุญาต โดยลดขั้นตอนการตรวจสอบ/รับรองวุฒิการศึกษาหรือความรู้ทางวิชาชีพ

วิชาการ.คอม (2556) อ้างอิงในกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศกล่าวสรุปเกี่ยวกับคุณสมบัติ MRAs สาขาวิชาชีพนักบัญชี ว่าเป็นหลักการกว้างๆ สำหรับการเจรจาในระดับทวิภาคีหรือพหุภาคี ดังนี้

1. นักบัญชีอาชีพ (Practicing Professional Accountant: PPA) ต้องได้รับการศึกษาตามเงื่อนไขที่มีผลบังคับใช้อยู่ในประเทศแหล่งกำเนิด ซึ่งหนังสือรับรองการศึกษาของบุคคลนั้นอาจถูกประเมินและยอมรับโดยคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี (National Accountancy Body: NAB) และ/หรือสภาวิชาชีพบัญชี (PRA) ของประเทศผู้รับว่าผ่านเกณฑ์เงื่อนไขทางการศึกษาในประเทศผู้รับ

2. ต้องมีใบอนุญาตอื่นๆ ในการประกอบวิชาชีพ

3. ต้องมีการกำหนดให้นักบัญชีอาชีพ(PPA)ซึ่งขอให้มีการยอมรับในประเทศนั้น แสดงให้เห็นว่ามีความสามารถในการประกอบวิชาชีพ เพื่อสร้างความมั่นใจว่านักบัญชีอาชีพ (PPA)มีความรู้ความสามารถครบถ้วนตามกฎระเบียบภายในของประเทศผู้รับ

4. นักบัญชีอาชีพ(PPA)ที่ต้องการให้มีการยอมรับจะต้องมีประสบการณ์ครบถ้วนตามความต้องการที่ระบุไว้โดยประเทศผู้รับ

สมเกียรติตั้งกิจวานิชย์ และคณะ (2556) กล่าวถึงคุณสมบัติภายใต้ MRAs ในการขึ้นทะเบียนเป็นนักวิชาชีพอาเซียนมีดังนี้

1. คุณสมบัติด้านการศึกษา
2. ผ่านการทดสอบความรู้เพื่อขึ้นทะเบียนวิชาชีพหรือได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ
3. ประสบการณ์ทำงาน
4. มีคุณสมบัติสอดคล้องกับนโยบายกลไกการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (CPD) (วิศวกรและสถาปนิก)

5. ได้ใบรับรองจากสภาวิชาชีพว่าไม่มีประวัติฝ่าฝืนมาตรฐานด้านเทคนิควิชาชีพ และจริยธรรมในการประกอบอาชีพ

กฎระเบียบของประเทศไทย

ผู้ทำบัญชี: มีความรู้ภาษาไทยเพียงพอที่สามารถทำบัญชีเป็นภาษาไทยและมีความรู้ด้าน

มาตรฐานการบัญชีและกฎหมายภาษีอากรของไทย

ผู้สอบบัญชี: มีความรู้ภาษาไทยเพียงพอที่สามารถสอบบัญชีและจัดทำรายงานเป็นภาษาไทย

บรรจงจิตต์ อังศุสิงห์ ผู้อำนวยการสำนักการค่าบริการและการลงทุน กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (2556) กล่าวถึงข้อผูกพันสาขาบริการวิชาชีพบัญชีภายใต้กรอบ AFAS และกรอบข้อตกลงยอมรับร่วมในสาขาบัญชีของอาเซียน โดยสรุปดังนี้

ข้อผูกพันบริการวิชาชีพบัญชีของไทย

Mode 1: ไม่มีข้อจำกัดการให้บริการข้ามพรมแดน

Mode 2: ไม่มีข้อจำกัดการบริ โภคในต่างประเทศ

Mode 3: การจัดตั้งธุรกิจสัดส่วนหุ้นต่างชาติไม่เกิน 49%

Mode4: การให้บริการโดยบุคคลธรรมดา ผูกพันเฉพาะการโอนย้ายภายในบริษัทข้ามชาติ (Intra-Corporate Transferees: ICT)

ข้อผูกพันสาขาบริการวิชาชีพบัญชีของประเทศอื่นในอาเซียน โดยย่อคือ อินโดนีเซีย, มาเลเซีย : สัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ 49% ฟิลิปปินส์: อนุญาตให้นำต่างชาติถือหุ้น บริการวิชาชีพบัญชีอยู่ในรายการกิจกรรมที่สงวนไว้สำหรับชาวฟิลิปปินส์ (Negative List) เท่านั้น กัมพูชา, ลาว, พม่า, เวียดนาม, บรูไน, สิงคโปร์ : อนุญาตให้นักลงทุนอาเซียนถือหุ้นข้างมาก

กรอบข้อตกลงยอมรับร่วมในสาขาบัญชีของอาเซียน (ASEAN Mutual Recognition Arrangement Framework on Accountancy Services) ลงนามเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2552

1) หลักการ คือ กำหนดแนวทางเพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการเจรจา MRA ด้านบัญชี ในอนาคตของ อาเซียน

2) ประกอบด้วยหลักเกณฑ์เรื่องการศึกษา การสอบ ประสิทธิภาพ กระบวนการ ให้การยอมรับ ระบบข้อมูลเอกสาร ระเบียบวินัยและหลักจริยธรรม มาตรฐานและแนวปฏิบัติสากล

3) MRA จะต้องไม่ลดทอนสิทธิ อำนาจ หน้าที่ของสมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศ ในการกำกับดูแล และออกกฎระเบียบ หรือกฎหมายภายใน แต่ต้องไม่สร้างอุปสรรคเกินจำเป็น

4) การออกไปอนุญาตและการขึ้นทะเบียนของวิชาชีพบัญชีอาเซียนจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบ ภายในของแต่ละประเทศ

5) กรอบข้อตกลงได้กำหนดกรอบการดำเนินการและขอบเขตความรับผิดชอบ ของหน่วยงานที่รับผิดชอบสาขาบัญชี

6) วัตถุประสงค์เพื่อ (1) อำนวยความสะดวกในการเจรจาจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน โดยให้โครงสร้างเพื่อนำไปสู่การสรุปข้อตกลง นั้น (2) แลกเปลี่ยนข้อมูลที่ส่งเสริม และคำนึงถึงการพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด ทั้งด้านมาตรฐาน และคุณสมบัติของวิชาชีพบัญชี

7) ครอบคลุมกิจกรรมภายใต้ CPC 862 ของ Provisional CPC ขององค์การสหประชาชาติ

8) หลักเกณฑ์การยอมรับ
การศึกษา – ต้องได้รับการศึกษาตามเงื่อนไขที่มีผลบังคับใช้ในประเทศ
แหล่งกำเนิด

ใบอนุญาต – หากมีใบอนุญาตอื่นในการประกอบวิชาชีพ แต่ละประเทศจะต้องพยายามอย่างเต็มที่ ความสามารถในการอำนวยความสะดวกให้นักบัญชีอาชีพ (PPA) ของประเทศสมาชิกอื่น ได้รับการอนุมัติที่จำเป็นต่อการประกอบวิชาชีพบัญชี

การแสดงให้เห็นว่ามีความสามารถ – จำเป็นต้องมีการกำหนดให้นักบัญชีอาชีพ (PPA) แสดงให้เห็นว่ามีความสามารถในการประกอบวิชาชีพ

ประสบการณ์- นักบัญชีอาชีพ (PPA) จะต้องมีประสบการณ์ครบถ้วนตามความต้องการที่ระบุไว้โดยประเทศผู้รับ

ประโยชน์ที่จะได้รับ

- 1) เป็นกรอบแนวทางเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าไปทำงานในวิชาชีพในอนาคต
- 2) เมื่อสมาชิกอาเซียนที่มีความพร้อม ก็สามารถเข้าร่วมเจรจาสมัครคุณสมบัติของกันและกันได้ โดยใช้กรอบข้อตกลงนี้ เป็นพื้นฐานในการเจรจา
- 3) ในระหว่างที่ยังไม่พร้อม ก็สามารถศึกษากรอบข้อตกลงนี้ ไปก่อน
- 4) ใช้เป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อม ทั้งในการส่งบุคลากรออกไปทำงานในประเทศอาเซียนอื่น และการรับมือกับบุคลากรจากอาเซียนที่จะเข้ามาทำงานในประเทศไทย

คณะบัญชี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (2556) กล่าวว่า สภาวิชาชีพบัญชี เป็นสมาชิกของสหพันธ์นักบัญชีสากล (International Federation of Accountants: IFAC) จึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยาก สำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีที่จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาสากล (International Education Standard: IES) ที่ออกโดย IFAC ทั้ง 8 ฉบับ ซึ่งได้กำหนดคุณสมบัติของนักบัญชีมืออาชีพดังมีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

- 1) นักบัญชีมืออาชีพจะต้องสำเร็จการศึกษาขั้นต่ำทางด้านบัญชีในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจากสถาบันการศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาการบัญชี ซึ่งได้กำหนดวิธีการคัดเลือกเข้าศึกษาด้านการบัญชีอย่างเป็นระบบ และมีการจัดการเกี่ยวกับหลักสูตรการบัญชี (Content of Professional Accounting Education Programs) ที่จะทำให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ทางวิชาชีพบัญชีระดับสูง และสามารถพัฒนาตนเองเป็นนักบัญชีมืออาชีพได้ในอนาคต ใน IES ฉบับที่ 2 ได้แบ่งองค์ความรู้ในหลักสูตรการบัญชีเป็น 3 ส่วน คือ การบัญชี การเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง (Accounting, Finance and Related Knowledge) ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจขององค์กร (Organizational and Business Knowledge)

- 2) นักบัญชีมืออาชีพต้องมีทักษะทางวิชาชีพ (Professional Skills) ในด้านต่างๆ ได้แก่ ทักษะด้านสติปัญญา (Intellectual Skill) ทักษะด้านเทคนิคทั่วไปและเทคนิคเฉพาะเกี่ยวกับวิชาชีพ (Technical Skill) ทักษะส่วนบุคคล (Personal Skill) ทักษะในการสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Interpersonal and Communication Skill) และทักษะด้านการจัดการทางธุรกิจและองค์กร (Organizational and Business Management Skills)

3) นักบัญชีมืออาชีพต้องมีคุณค่าและมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพอันอยู่บนพื้นฐานของจริยธรรม (Professional Value, Ethic and Attitudes) ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อสังคม ความซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ ความสามารถในการรักษาความลับ และความเป็นอิสระ

4) นักบัญชีมืออาชีพจะต้องมีการสะสมประสบการณ์เชิงปฏิบัติ(Experience) เป็นระยะเวลานานและเข้มข้นเพียงพอที่จะแสดงให้เห็นว่าเป็นนักบัญชีที่มีความรู้และมีทักษะทางวิชาชีพ รวมทั้งมีความรู้และทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพอันอยู่บนฐานของความมีจริยธรรม โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ ควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดและมีกระบวนการตรวจสอบอย่างมีมาตรฐานและสม่ำเสมอ

5) นักบัญชีมืออาชีพจะต้องสอบผ่านการประเมินความสามารถทางวิชาชีพ (Professional Capabilities) ซึ่งจะเป็นการประเมินความรู้และทักษะทางด้านวิชาชีพ ตลอดจนการมีคุณค่า ทัศนคติทางวิชาชีพและจริยธรรม

6) นักบัญชีมืออาชีพจะต้องมีการเรียนรู้อย่างไม่จบสิ้น (Lifelong Learning) โดยถือเป็นภาระหน้าที่ที่จะต้องพัฒนา และรักษาความสามารถด้านวิชาชีพ โดยมีกฎเกณฑ์และข้อบังคับให้นักบัญชีได้มีโอกาสได้พัฒนาความรู้ความสามารถทางด้านวิชาชีพอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

สำหรับ IES ฉบับที่ 8 ได้กล่าวถึง ความสามารถของผู้ตรวจสอบบัญชีมืออาชีพ (Audit Professional) ว่าจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเป็นนักบัญชีมืออาชีพดังกล่าวข้างต้น (IES1-7) แล้วยังต้องมีความรู้ความสามารถในการสอบบัญชีข้อมูลทางการเงิน การบัญชีและการรายงานทางการเงินในระดับสูง รวมทั้งทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนทักษะทางวิชาชีพที่จำเป็นต่อการตรวจสอบบัญชี การมีคุณค่าบนพื้นฐานของจริยธรรมและทัศนคติที่ดีทางวิชาชีพ รวมถึงการมีประสบการณ์เชิงปฏิบัติ และที่สำคัญต้องสอบผ่านการประเมินความสามารถเป็นผู้สอบบัญชีมืออาชีพ นอกจากนี้ IES ฉบับที่ 8 ยังได้กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้สอบบัญชีมืออาชีพที่ทำงานในสภาพแวดล้อมและอุตสาหกรรมเฉพาะอีกด้วย

3.2 ผลกระทบเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี

AECDAILYNEWS (2555) กล่าวถึงวิชาชีพบัญชีว่าเป็นหนึ่งในสาขาที่อยู่ระหว่างการเจรจารายละเอียดในการเปิดเสรีในปี 2558 ซึ่งทางสภาวิชาชีพบัญชี เห็นถึงความสำคัญในเรื่องดังกล่าว จึงได้จัดตั้ง “คณะอนุกรรมการการศึกษาและติดตามผลกระทบของ AEC ต่อวิชาชีพบัญชี” ขึ้น เพื่อศึกษาผลกระทบจากเรื่องดังกล่าว และจะนำผลการศึกษาที่ได้เผยแพร่แก่สมาชิกทราบให้ทั่วถึง รวมทั้งเสนอแนะต่อหน่วยงานรัฐที่มีหน้าที่ในการเจรจา อีกทั้งเสนอผลการศึกษาต่อสภาวิชาชีพบัญชีเพื่อออกกฎระเบียบ เพื่อเป็นการรองรับการเปิดเสรีที่จะมีขึ้นในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า

นักบัญชีต้องรอบรู้ และก้าวให้ทันการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้น เพื่อก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ซึ่งมีผลเกี่ยวเนื่องกับนักบัญชีในหลายๆด้าน ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ควรให้ความสำคัญก็คือ เรื่องของภาษา ซึ่งหากกล่าวให้เฉพาะเจาะจงลงไป ก็คือภาษาอังกฤษซึ่งคงยากที่จะหลีกเลี่ยงที่จะต้องกลายมาเป็นภาษากลางในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างแน่นอนในอนาคตอันใกล้ นอกจากนี้เรื่องนี้แล้วก็จะเป็นเรื่องของการติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวในปัจจุบันแวดลอมต่างๆ โดยเฉพาะในแง่ผลกระทบต่องานและต่อธุรกิจหรือองค์กรของแต่ละคน นักบัญชีที่มีความสามารถ และความพร้อมทางด้านภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี และสนใจจะศึกษาภาษาที่สามโดยเฉพาะในกลุ่ม AEC เช่น เวียดนาม พม่า หรืออินโดนีเซีย ถือเป็นการสร้างโอกาสความก้าวหน้าในอนาคต ทำให้นักบัญชีไทยมีโอกาสได้พัฒนาศักยภาพของตัวเอง ซึ่งพร้อมที่จะก้าวสู่ AEC อย่างมีประสิทธิภาพ

ศิริพร วุฒิชัยภูมิ (2554) กล่าวถึงผลกระทบของนักบัญชีที่ต้องพิจารณาก่อนเปิดเสรีแรงงานในอาเซียน หนึ่งใน 7 วิชาชีพที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเห็นว่าเมื่อมีการเปิดเสรีแรงงานในอาเซียน ปี 2558 แล้วไทยจะเป็นฝ่ายเสียเปรียบมากกว่าได้เปรียบ คือ อาชีพนักบัญชี เนื่องจากผู้ประกอบการในแต่ละประเทศยังคงนิยมใช้สำนักงานสอบบัญชีของประเทศตัวเอง หรือใช้บริการสำนักงานสอบบัญชีระดับโลก นอกจากนี้ไทยยังมีการลงทุนในอาเซียนไม่มากนัก จึงมีโอกาสน้อยที่จะมีลูกค้าไทยในต่างแดน สภาวิชาชีพบัญชีจึงมีจุดยืนยื่นเสนอต่อรัฐบาลมาตลอดว่าการเปิดเสรีแรงงานวิชาชีพนักบัญชีต้องพิจารณาผลกระทบอย่างรอบด้าน ศาสตราจารย์เกียรติคุณเกษรี ณรงค์เดช นายกสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ กล่าวว่าจากประสบการณ์การเป็นตัวแทนวิชาชีพนักบัญชีเข้าร่วมประชุมในเวทีอาเซียนนั้น พบว่ามีปัญหาเรื่องข้อตกลงในที่ประชุมที่มักรวมเรื่องการเปิดเสรีการประกอบวิชาชีพ และผู้ประกอบการเข้าด้วยกัน ซึ่งหากรวม 2 ประเด็นเข้าด้วยกันแล้ว ไทยจะเสียเปรียบอย่างชัดเจน บ่อยครั้งที่ทางหน่วยงานภาครัฐที่เป็นตัวแทนไปเจรจาไม่ระวังแล้วนี่กว่าเป็นเรื่องเดียวกัน มี 2 ประเด็นคือ

1. การประกอบวิชาชีพ

ในส่วนของประเด็นแรก คือ การเปิดเสรีการประกอบวิชาชีพนั้น ประเทศไทยมีการเปิดเสรีการค้ามานานแล้ว กระทรวงพาณิชย์อนุญาตให้ต่างชาติประกอบธุรกิจได้ในสัดส่วน 49:51 คือต่างชาติถือหุ้น 49% และไทยถือหุ้น 51% ข้อกำหนดนี้ถือว่ายุติธรรม เพราะที่ท่านมาเอารายได้จากแหล่งรายได้ในไทย เมื่อมีรายได้ก็แบ่งกัน 50:50 เราเปิดเสรีมานานแล้วด้วยหลักเกณฑ์ของกฎหมายแบบนี้ แต่สิ่งที่ทางสภาวิชาชีพบัญชีมีจุดยืนมาตลอดว่ารัฐบาลไม่ควรเปิดเสรีอาชีพนักบัญชี คือ ในส่วนของประเด็นที่ 2 ผู้ประกอบวิชาชีพ

2. ผู้ประกอบวิชาชีพ

เพราะสุดท้ายรายได้จะตกเป็นของต่างชาติทั้ง 100% ศาสตราจารย์เกียรติคุณ เกษริ ให้ข้อมูลว่า ปัจจุบันมีบริษัทต่างชาติหลายแห่งที่เข้ามาเปิดสำนักงานบัญชีในไทย แต่ด้วยกฎหมายที่บังคับให้ผู้สอบบัญชีต้องเป็นคนไทย ดังนั้นบริษัทต่างชาติก็ต้องมีผู้สอบบัญชีคนไทยอย่างน้อย 1 คนที่เป็นคนเซ็นอนุมัติขั้นตอนสุดท้าย แต่หากมีการเปิดเสรีอาชีพนักบัญชี บริษัทต่างชาติจะจ้างผู้สอบบัญชีจากประเทศไหนในอาเซียนก็ได้ จึงเท่ากับว่าคนไทยถูกแย่งงานไปโดยปริยาย “ปัจจุบันบรรดาสถาบันงานสอบบัญชียักษ์ใหญ่ระดับโลก 4 บริษัทที่เรียกว่า Big Four ได้แก่ KPMG, PricewaterhouseCoopers, Ernst & Young International, Deloitte Touche Tohmatsu (DTT) เข้ามาเปิดในไทยหมดแล้ว แต่คนที่เซ็นได้ยังต้องเป็นผู้สอบบัญชีคนไทย ซึ่งการที่เป็นบริษัท Big Four ระดับโลก เขาจะยอมให้เสียชื่อไม่ได้ เพราะฉะนั้นการที่จะยอมให้คนไทยเซ็นแสดงว่าบุคคลนั้น จะต้องมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานของ Big Four ซึ่งความรู้ความเชี่ยวชาญตรงนี้จะอยู่ในตัวคนไทย นอกจากนี้การทำงานกับบริษัทระดับโลกจะมีการถ่ายทอดมาตรฐานการทำงานมาสู่คนไทย และช่วยให้คนไทยไปสอนคนไทยต่อได้ ตรงนี้ถือว่าประเทศไทยได้ประโยชน์จากกฎหมายที่กำหนดไว้มาก่อนหน้านี้แล้ว”

นอกจากความกังวลเรื่องการถูกแย่งงานในอาชีพแล้ว เมื่อเปรียบเทียบโอกาสที่ผู้สอบบัญชีคนไทยจะไปทำงานต่างประเทศแล้ว ยิ่งเป็นไปได้ยาก โดยเฉพาะประเทศที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจมากกว่าไทยอย่างประเทศสิงคโปร์ เพราะส่วนใหญ่ผู้ประกอบการจะนิยมใช้บริษัทสอบบัญชีของประเทศตนเองมากกว่า ประกอบกับไทยยังไม่มีการลงทุนขนาดใหญ่ในสิงคโปร์หรือประเทศในอาเซียนมากนัก การหาลูกค้าคนไทยที่จะมาใช้บริการสำนักงานสอบบัญชีของคนไทยจึงค่อนข้างลำบาก นอกจากนี้ในประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจเล็กกว่าไทยอย่าง ลาว กัมพูชา เวียดนาม ก็มีการกำหนดว่าจะเปิดเสรีเพียง 2-3 ปีแรกเท่านั้น และจะต้องมีการถ่ายทอดความรู้ให้ด้วย จากนั้นจึงจะพิจารณาเป็นครั้งๆ ไป ซึ่งต่างจากเงื่อนไขของไทยที่อนุญาตให้เปิดเสรีได้ตลอด “การแข่งขันเราเสียเปรียบตลอด ถ้าสิงคโปร์เข้ามาเปิดสำนักงานสอบบัญชีในไทย เขามีลูกค้าแน่นอน ทั้งธนาคาร อสังหาริมทรัพย์ แต่ถ้าเราไปเปิดสำนักงานสอบบัญชีในสิงคโปร์ เราไม่มีลูกค้า คนไทยไปลงทุนก็ยังไม่เยอะ สิงคโปร์ก็ไม่ใช้สำนักงานสอบบัญชีของเรา ขณะที่การลงทุนในประเทศอื่นๆ ที่เป็นการลงทุนจากต่างประเทศ ส่วนใหญ่จะนิยมใช้สำนักงานสอบบัญชีที่เป็นสากล คือ เหล่าบรรดา Big Four ต่อให้เคลื่อนย้ายทุน บริษัทแม่บริษัทลูก ก็ใช้เจ้าเดียวกัน เขาไม่ใช้สำนักงานสอบบัญชีจากประเทศไทย นอกจากจะมีการลงทุนของประเทศไทยเอง” ทั้งนี้หากว่ากันถึงมาตรฐานของนักบัญชีและผู้สอบบัญชีไทยแล้ว ศาสตราจารย์เกียรติคุณ เกษริ เห็นว่าการศึกษาและคุณภาพนักบัญชีไทยไม่แพ้ชาติอื่น แต่หากมีการเปิดเสรีอาชีพนักบัญชีในอาเซียน นักบัญชีไทยจะถูกกีดกันด้วยการสอบ

ใบประกอบวิชาชีพเป็นภาษาอังกฤษที่เอื้อประโยชน์ให้กับประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการ “ถ้าพูดถึงความรู้ เราไม่ได้แพ้ใคร เรานำด้วยซ้ำไป แต่ที่มีปัญหาคือภาษาอังกฤษ สิงคโปร์ มาเลเซีย พยายามจัดสอบมาตรฐานผู้สอบบัญชีในอาเซียน ด้วยการออกข้อสอบภาษาอังกฤษ โดยใช้คณะกรรมการจาก 10 ประเทศเป็นผู้ออกข้อสอบ แต่ประเทศเราไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการจะเสียเปรียบเขา และเรื่องภาษาไม่ใช่เรื่องที่จะมาวัดความรู้” ดังนั้น ข้อเสนอที่สภาวิชาชีพบัญชีเสนอหน่วยงานของรัฐบาล คือ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ และกระทรวงการต่างประเทศ คือ ต้องพิจารณาผลกระทบโดยรวม และความพร้อมของประเทศไทยในการแข่งขัน และควรให้ข้อมูลด้านธุรกิจ ลูกค้า เพื่อให้ผู้ประกอบการในแต่ละอาชีพใช้ประกอบการตัดสินใจ หากมีการเปิดเสรีแรงงานมีฝีมือทั้ง 7 อาชีพ ในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า

บรรจงจิตต์ อังศุสิงห์ ผู้อำนวยการสำนักการค้าบริการและการลงทุน กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (2556) กล่าวถึงผลกระทบเชิงบวก และผลกระทบเชิงลบ โดยสรุปดังนี้

ผลเชิงบวกจากการเปิดเสรีการค้าบริการวิชาชีพบัญชี

- 1) อัตราการจ้างแรงงานนักบัญชีและผู้สอบบัญชีไทยสูงขึ้น
- 2) ทำให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชี
- 3) ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของผู้สอบบัญชีไทย
- 4) จำนวนผู้ให้บริการด้านวิชาชีพบัญชีสูงขึ้นทำให้ไม่เป็นตลาดการแข่งขันของผู้เสนอบริการน้อยราย (Oligopoly)
- 5) ผู้บริโภคมีทางเลือกมากขึ้น และได้รับบริการที่มีคุณภาพดีขึ้น ในอัตราค่าบริการที่ถูกลง

ผลกระทบเชิงลบ หากมีการเปิดเสรีบริการวิชาชีพบัญชี

- 1) สำนักงานบัญชีไทยอาจสูญเสียแรงงานให้กับสำนักงานต่างชาติ
- 2) สำนักงานบัญชีไทยอาจไม่สามารถใช้ประโยชน์จากขนาดกิจการ (Economy of Scale)
- 3) สำนักงานบัญชีไทยอาจไม่สามารถให้บริการที่หลากหลายและมีมาตรฐานระดับสากล เช่นเดียวกับสำนักงานบัญชีต่างชาติ
- 4) สำนักงานบัญชีต่างชาติอาจมีการควบรวมกิจการมากขึ้น เพื่อขยายส่วนแบ่งทางการตลาด

Nch Audit & Nch Consultant (2556) กล่าวถึงผลกระทบต่อนักบัญชีเมื่อเข้าสู่ AEC ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ โดยสรุป ดังนี้

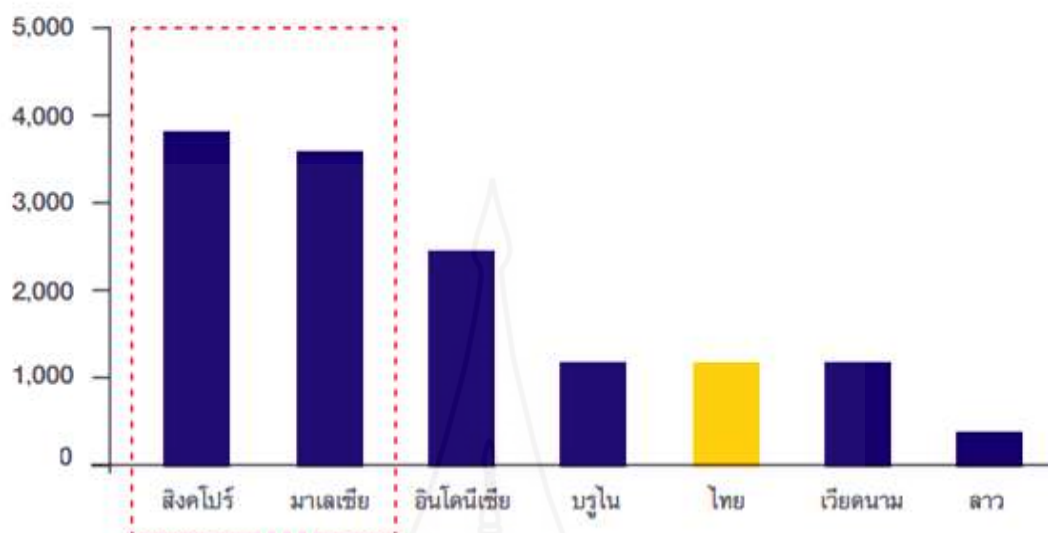
ผลกระทบเชิงบวก นักบัญชีไทยที่มีความรู้ความสามารถทั้งด้านวิชาชีพบัญชีและด้านภาษาอังกฤษสามารถไปทำงานในต่างประเทศได้อย่างเสรี สามารถสร้างรายได้ให้กับนักบัญชีและเพิ่มคุณค่าให้นักบัญชีไทย โดยประเทศที่น่าสนใจสำหรับนักบัญชีไทย ได้แก่ พม่า เวียดนาม อินโดนีเซีย กัมพูชา และลาว ส่วนกลุ่มประเทศสิงคโปร์ มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ อาจเข้ามาในประเทศไทยในแง่การถือหุ้นในสำนักงานบัญชีไทย หากกฎหมายด้านบัญชีเป็นอุปสรรคในการได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจบัญชีในไทย ก็เป็นโอกาสให้นักบัญชีไทยเข้ามาทำงานกับบริษัทข้ามชาติ และมีค่าจ้างที่สูงขึ้น

ผลกระทบเชิงลบ สำนักงานบัญชีของคนไทยจะลดลง เนื่องจากนักลงทุนต่างชาติเข้ามาถือหุ้นมากขึ้น และวิชาชีพบัญชีก็ไม่ได้เป็นเจ้าของโดยคนไทย เนื่องจากสำนักงานบัญชีไทยไม่สามารถพัฒนามาตรฐานการทำงานได้ทัดเทียมกับสำนักงานบัญชีต่างชาติได้และการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิชาชีพบัญชีอย่างต่อเนื่อง

SCB INSIGHT (2556:13) กล่าวถึงผลกระทบเกี่ยวกับแนวโน้มการขาดแคลนแรงงานจากการเปรียบเทียบอัตราค่าตอบแทนโดยพิจารณาถึงค่าครองชีพในประเทศต่างๆร่วมด้วย พบว่าอัตราผลตอบแทนแรงงานในประเทศสิงคโปร์และมาเลเซียสูงกว่าไทยอยู่ประมาณ 3 เท่า ซึ่งอาจส่งผลให้แรงงานไทยโยกย้ายและถูกดึงดูดไปทำงานในต่างประเทศมากขึ้น โดยเฉพาะประเทศสิงคโปร์ซึ่งจะมีสัดส่วนประชากรวัยทำงานน้อยลงจากปัญหาการเพิ่มขึ้นของสัดส่วนผู้สูงอายุเร็วที่สุดในประเทศอาเซียน โดยคาดว่าจะมีสัดส่วนผู้สูงอายุเป็น 30% และ 35% ภายในปี 2025 และ 2050 ตามลำดับ เพิ่มขึ้นจาก 16% ในปัจจุบัน ซึ่งจะยิ่งทวีความจำเป็นในการนำเข้าแรงงานจากต่างประเทศ ผลกระทบทางด้านแรงงานวิชาชีพอาจจะไม่จำกัดในธุรกิจบริการประเภทใดประเภทหนึ่งเท่านั้น แต่ส่งผลกระทบในวงกว้างได้ สำหรับวิชาชีพนักบัญชีที่จะส่งผลกระทบสำหรับทุกธุรกิจ เพราะทุกบริษัท ในทุกสาขาธุรกิจจำเป็นต้องอาศัยนักบัญชีในการจัดทำและตรวจสอบงบการเงิน

เงินเดือนนักบัญชีจากการปรับค่าตาม Purchasing Power Parity: PPP ปี 2010*

หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐฯ (PPP)/เดือน

* มาจากการปรับค่าตัวเลขเงินเดือน ณ ปี 2001 ด้วยอัตราเงินเฟ้อจนถึงปี 2010

ที่มา: การวิเคราะห์โดย SCB EIC จากข้อมูลของ World Economic Outlook (WEO), IMF: Cost of investing and doing business in ASEAN (2001 edition), ASEAN และ Penn World tables

ภาพที่ 3.2 เปรียบเทียบรายได้เฉลี่ยของนักบัญชีแต่ละประเทศ

ข้อผูกพันเปรียบเสมือนเอกสารสัญญาที่ทำขึ้นระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนเกี่ยวกับเงื่อนไขการลงทุน จดทะเบียน หรือการประกอบธุรกิจต่างๆ ในแต่ละประเทศสมาชิก ส่วนข้อตกลงยอมรับร่วมกันเป็นแนวทางพื้นฐานในการเจรจา MRA ด้านบัญชีอาเซียนในอนาคต เป็นการอำนวยความสะดวก กระจายระเบียบการเข้าไปทำงานในประเทศต่างๆ เป็นกรอบข้อตกลงเกี่ยวกับคุณสมบัติของนักวิชาชีพบัญชี ส่วนผลกระทบกับนักวิชาชีพบัญชีควรมองทั้งด้านบวก และด้านลบที่สำคัญควรมีการพัฒนาศักยภาพของนักวิชาชีพบัญชีไทยสำหรับความพร้อมที่จะแข่งขันกับนักวิชาชีพบัญชีของประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น

4. การเตรียมความพร้อมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

การเตรียมความพร้อมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และหน่วยงานต่างๆ เมื่อเหลือเวลาอีกเพียง 2 ปี ก็จะเข้าสู่การเปิดประชาคมอาเซียน แต่ละหน่วยงาน ต่างก็มีการเตรียมความพร้อมในการแข่งขันมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อมูลแต่ละประเทศ การฝึกภาษาต่างๆ เพิ่มมากขึ้น การอบรมเพิ่มเติมในด้านวิชาความรู้ เทคโนโลยีใหม่ๆ และอื่นๆ ที่จำเป็น รวมถึงการจัดตั้งสมาคมหรือกลุ่มตัวแทนที่มีหน้าที่อำนวยความสะดวก ให้ความรู้ หรือศึกษาผลกระทบติดตามข่าวสารเพิ่มเติมเกี่ยวกับ AEC และแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่สมาชิก หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

4.1 การเตรียมความพร้อมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

จินตนา ชัยวรรณการ รองอธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (2555) กล่าวถึงการเตรียมความพร้อมของนักบัญชีไทยว่าควรเตรียมตัวดังนี้

1. ทักษะทางด้านภาษาอังกฤษเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากในการออกไปทำงานหรือติดต่อธุรกิจ在不同ประเทศ
2. ทักษะในการคิดวิเคราะห์ ความเข้าใจในเศรษฐกิจมหภาคและธุรกิจที่ดำเนินกิจการอยู่เป็นเรื่องสำคัญเช่นกัน
3. การรู้ข้ามศาสตร์อื่น เช่น การเงินการลงทุน การบริหารจัดการและการวางแผนเชิงกลยุทธ์ จะช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับนักบัญชีไทยเป็นที่ต้องการในอาเซียนและทัดเทียมกับนักบัญชีชาติตะวันตก บรรจงจิตต์ อังศุสิงห์ ผู้อำนวยการสำนักการค้าบริการและการลงทุน กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (2556) กล่าวถึงการเตรียมความพร้อมสำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีต่อ AEC โดยสรุปดังนี้

3.1 เพิ่มการลงทุนในด้านโปรแกรมบัญชี (Accounting Software) เพื่อใช้ในการจัดทำและสอบบัญชี

3.2 อบรมและพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้สอบบัญชีอย่างต่อเนื่อง

3.3 เน้นการให้บริการที่มีลักษณะที่เป็นการเฉพาะมากขึ้น เช่น ให้บริการสอบบัญชีตามประเภทของธุรกิจหรืออุตสาหกรรม

3.4 แข่งขันในด้านค่าธรรมเนียม โดยเสนอบริการที่ถูกกว่า สำหรับระดับการบริการที่มีคุณภาพทัดเทียมกันหรือดีกว่า

3.5 ขยายขนาดของสำนักงาน โดยการควบรวมกิจการกับสำนักงานอื่นๆ เพื่อดึงดูดลูกค้าที่เป็นธุรกิจขนาดใหญ่และบริษัทข้ามชาติ

คณะอนุกรรมการพัฒนาวิชาชีพบัญชี (2555) กล่าวถึงการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับหลักสูตรประกาศนียบัตรการรายงานทางการเงินไทย (Dip TFR) ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา มาตรฐานการบัญชีหรือมาตรฐานการรายงานทางการเงินของไทยได้มีการปรับปรุงแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือออกใหม่ เพื่อให้สอดคล้องและใกล้เคียงกับมาตรฐานการบัญชีหรือมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ คณะอนุกรรมการด้านการพัฒนาวิชาชีพบัญชี สภาวิชาชีพบัญชีฯ จึงได้จัดตั้งโครงการประกาศนียบัตรการรายงานทางการเงินไทยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้นักบัญชีไทยมีความเข้าใจในมาตรฐานการบัญชีหรือมาตรฐานการรายงานทางการเงิน โดยเฉพาะในกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ หลักสูตรประกาศนียบัตรการรายงานทางการเงินไทยหรือที่เรียกสั้นๆว่า “Dip TFR” เป็นการทดสอบความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีไทยเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินไทยที่เกี่ยวข้องกับกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ โดยลักษณะการทดสอบจะเป็นข้อสอบแบบอัตนัยโดยใช้เวลาทั้งสิ้น 4 ชั่วโมง โดยอ้างอิงกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินไทยที่ได้มีการประกาศและมีผลบังคับใช้แล้วหรือจะมีผลบังคับใช้ในระยะเวลาอันใกล้ ผู้สมัครควรมีคุณสมบัติสำเร็จปริญญาตรีด้านการบัญชี และมีประสบการณ์การปฏิบัติงานด้านบัญชีมาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี สำหรับเกณฑ์การผ่านการทดสอบนั้น ผู้เข้าทดสอบต้องได้คะแนนอย่างน้อยร้อยละ 60 จึงจะผ่านการทดสอบ ทั้งนี้ การจัดทดสอบจะจัดให้มีการทดสอบปีละสองครั้ง คือเดือนมิถุนายน และเดือนธันวาคมของทุกปี โดยการทดสอบครั้งแรกจะเริ่มขึ้นในเดือนธันวาคม 2555 และที่สำคัญผู้เข้าทดสอบที่ผ่านการทดสอบจะได้รับชั่วโมงการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ต่อเนื่องเท่ากับ 18 ชั่วโมง พร้อมใบประกาศนียบัตร สามารถดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่เว็บไซต์ของสภาวิชาชีพบัญชีฯ นอกจากนี้ ยังมีโครงการอีกหลายโครงการที่อยู่ระหว่างการดำเนินการ เช่น การพัฒนาหลักสูตรอบรมใหม่ ๆ ที่ตรงกับความต้องการของสมาชิก การจัดสายงานกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพด้านสถาบันการจัดอบรม เพื่อให้มั่นใจว่าการจัดอบรม โดยหน่วยงานหรือสถาบันต่างๆ มีคุณภาพ ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อให้วิชาชีพบัญชีไทยมีความเข้มแข็งและพร้อมที่จะรองรับการเข้ามาของ AEC

อาจารย์ ดร.ธัญญลักษณ์ วีระสมบัติ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นักวิจัยฝ่ายนโยบายชาติและความสัมพันธ์ข้ามชาติ สกว. (2555) กล่าวถึงการเตรียมความพร้อมของแรงงานฝีมือในวิชาชีพเคลื่อนย้ายอิสระ เพื่อเตรียมแรงงานไทยให้พร้อมรับ AEC ให้กรอบการพิจารณาข้อดีและข้อเสีย (รวมถึงข้อจำกัด) ของ AEC ต่อแรงงานไทย แยกตามระดับ (ฝีมือ) แรงงาน สำหรับแรงงานระดับวิชาชีพ แรงงานไทย 7 วิชาชีพ ได้แก่ แพทย์ พยาบาล ทันตแพทย์ วิศวกร สถาปนิก นักบัญชี และ นักสำรวจ แม้ว่าตามข้อตกลงของอาเซียน จะสามารถเดินทางไปประกอบอาชีพใน 9 ประเทศอาเซียนได้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 ซึ่งจะทำให้สามารถได้รับค่าตอบแทนที่สูงขึ้น แต่ในความเป็นจริง ยังมีข้อจำกัดหลายประการ ทั้งข้อจำกัด

ทางเทคนิค (technical constraints) และข้อจำกัดทางธรรมชาติ (natural constraints) สำหรับข้อจำกัดทางเทคนิค คือ แม้จะมีคุณสมบัติตามข้อตกลงยอมรับร่วมสำหรับคุณสมบัตินักวิชาชีพ (Mutual Recognition Arrangements หรือ MRAs) แล้วก็ตามบุคคลใน 7 วิชาชีพที่ต้องการเดินทางไปทำงานในประเทศอาเซียนยังต้องสอบใบประกอบวิชาชีพด้วยภาษาของประเทศที่ตนจะไปประกอบอาชีพ ส่วนข้อจำกัดทางธรรมชาติ ได้แก่ ความสามารถสื่อสารด้วยภาษาในประเทศที่เดินทางไปทำงาน แม้จะสอบใบประกอบวิชาชีพได้ ความชำนาญในการสื่อสารด้วยภาษาของประเทศที่เดินทางไปทำงานเป็นก็เป็อุปสรรคสำคัญในการเข้าไปประกอบอาชีพในประเทศอาเซียนอื่น นอกจากนั้นทักษะความพร้อมที่จะเผชิญและปรับตัวในสภาพแวดล้อมใหม่ก็ยังเป็นข้อจำกัดที่ไม่อาจมองข้าม อีกทั้งอาจมีนักวิชาชีพจากประเทศอาเซียนอื่นเข้ามาแข่งขันมากขึ้น

คณะกรรมการวิชาชีพบัญชี ด้านการบัญชีบริหาร (2556) กล่าวถึงการเตรียมความพร้อมของนักบัญชีไทยสำหรับการแข่งขันกับประเทศสมาชิก AEC นักบัญชีจากประเทศซึ่งอยู่ในระดับเดียวกันกับประเทศไทยหรือประเทศที่เจริญกว่า ได้แก่ สิงคโปร์ และมาเลเซีย รูปแบบการเข้ามาทำงานของนักบัญชีต่างชาติจะเป็นรูปแบบติดสอยห้อยตามบริษัทในประเทศของตนที่มาลงทุนในประเทศไทย นักบัญชีฟิลิปปินส์อาจเป็นอีกกลุ่มที่มีโอกาสเข้ามาประกอบวิชาชีพในประเทศไทย ถึงแม้จะไม่ได้มีบริษัทฟิลิปปินส์มาลงทุนในประเทศไทยมากนักก็ตาม แต่ด้วยความสามารถในภาษาอังกฤษที่โดยเฉลี่ยมีมากกว่านักบัญชีไทย และค่าตอบแทนที่อยู่ในระดับเดียวกันหรืออาจน้อยกว่านักบัญชีไทย นักบัญชีฟิลิปปินส์จึงเป็นอีกชาติหนึ่งที่มีโอกาสเข้ามาทำงานในประเทศไทยหลังเปิดเสรีอาเซียนในปี 2558 “แล้วนักบัญชีไทยอาจจะต้องหาทางไปทำงานในประเทศที่ด้อยกว่า เช่น กลุ่ม CLMV (กัมพูชา ลาว พม่าและเวียดนาม) และอินโดนีเซีย โดยช่องทางสำหรับนักบัญชีไทยที่ง่ายที่สุดคือ การติดตามนักลงทุนไทยที่ไปลงทุนในประเทศดังกล่าว ซึ่งประเทศทั้ง 5 ประเทศนับว่ามีนักบัญชีอยู่อย่างจำกัด ไม่เพียงพอต่อการรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำเข้านักบัญชีที่ได้มาตรฐานจากต่างประเทศ จึงนับว่าเป็นโอกาสที่ดีสำหรับนักบัญชีไทยที่จะรุกเข้าไปในประเทศกลุ่มดังกล่าวนอกจากทักษะทางด้านภาษาอังกฤษ (ภาษากลางของอาเซียน) ที่ถือเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมาก การเรียนรู้ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี สังคม ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม กฎระเบียบข้อบังคับ และความรู้เกี่ยวกับองค์กรวิชาชีพรวมทั้งหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ในประเทศที่นักบัญชีไทยเข้าไปทำงานหรือติดต่อธุรกิจ ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้งานประสบความสำเร็จและลดความเสี่ยงที่อาจเกิด จากความแตกต่างในสังคมและวัฒนธรรมในแต่ละประเทศได้เป็นอย่างดี

สุพจน์ สิงห์เสนห์ ประธานคณะกรรมการเตรียมพร้อมผู้ AEC สาขาวิชาชีพ บัญชี (2556) กล่าวว่า 7 วิชาชีพเคลื่อนย้ายเสรีพบว่ามี 2 วิชาชีพที่ยังไม่มีข้อตกลงยอมรับร่วม คุณสมบัตินักวิชาชีพ (MRA) ระหว่างประเทศในอาเซียนด้วยกันอย่างเป็นทางการ มีเพียงกรอบ ความตกลงวางไว้กว้างๆ เท่านั้น ซึ่งหนึ่งในนั้นคือนักบัญชี ภาพรวมของวิชาชีพ ทุกประเทศเห็น ด้วยในหลักการว่า ต้องการให้มีการเคลื่อนย้ายนักบัญชีเสรี แต่ในทางปฏิบัติจริง ยังเป็นไปไม่ได้ เพราะประเทศส่วนใหญ่ติดขัดข้อกำหนดเดิมของตัวเอง เช่น ฟิลิปปินส์ รัฐธรรมนูญกำหนดให้อาชีพนักบัญชี เป็นอาชีพสงวน ห้ามคนต่างชาติเข้ามาทำ เช่นเดียวกับไทยที่ยังติดขัดกฎหมาย พระราชบัญญัติและกฎกระทรวง ที่เกี่ยวข้องรวม 7-8 ฉบับ ขณะที่ขั้นตอนการแก้ไขแต่ละฉบับต้อง ใช้เวลานาน MRA วิชาชีพบัญชีจึงยังไม่สามารถเกิดขึ้นได้เร็วๆ นี้ แต่ละประเทศที่มีความพร้อมและ อาจร่วมมือกันเองก่อน เช่น อินโดนีเซีย และมาเลเซีย ได้จับคู่กันอนุญาตให้นักบัญชีของอีกฝ่ายเข้า มาสอบใบอนุญาตและทำงานในประเทศตัวเองได้

สาขาวิชาชีพบัญชีไทยเตรียมความพร้อมสู่อาเซียน โดย

- 1) สัมมนาปรับความรู้และทัศนคติ 8 ครั้ง
- 2) เปิดหลักสูตร 1 ปี ประกาศนียบัตรพิเศษนักบัญชี
- 3) เปิดหลักสูตรภาษาอังกฤษขั้นพื้นฐานและ ขั้นกลาง
- 4) เปิดทดสอบมาตรฐานสำนักงานสอบบัญชี
- 5) พาไปดูงานในอาเซียน

ความพร้อมของไทยน่าจะขึ้นชื่อได้ว่ามีนักบัญชีมากที่สุดในอาเซียน ปัจจุบันมี ผู้ขึ้นทะเบียนประกอบวิชาชีพบัญชีราว 5.8 หมื่นคน และมีผู้ถือใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับ อนุญาต (CPA) 8,700 คน ขณะที่สถาบันผลิตนักบัญชีทั่วประเทศมีกว่า 300 แห่ง ผลิตออกมาปีละ ไม่ต่ำกว่า 2 หมื่นคน ดังนั้นในแง่จำนวนถือว่าไทยมีความพร้อม แต่บุคคลที่จบด้านบัญชีเข้ามาขึ้น ทะเบียนกับสภาไม่เกินปีละ 2,000 คน หรือมีคนขึ้นทะเบียนปีละไม่ถึง 10% กว่า 90% ที่เหลือไป เป็นนักบัญชีในบริษัทหรือสำนักงานที่ไม่ใหญ่มากนัก ใช้เพียงวุฒิพาณิชย์ศาสตร์บัณฑิตในการ สมัครงาน ส่วนหนึ่งจึงไม่เห็นความจำเป็นในการขึ้นทะเบียน การพัฒนาทักษะของตัวเองไปจนถึง การสอบ CPA ขณะที่กลุ่มไม่ถึง 10% ส่วนใหญ่ทำงานกับบริษัทบัญชีข้ามชาติขนาดใหญ่ในไทย ได้แก่ เคพีเอ็มจี ไพรซ์ วอเตอร์เฮาส์ คูเปอร์ ดีลอยท์ และ เอ็นส์ท แอนด์ ยัง จึงมีประสบการณ์พร้อม คู่ต่างประเทศมากกว่า “เมื่อรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและมีการเคลื่อนย้ายเสรีอย่าง แท้จริง นักบัญชี 10% จะยิ่งไขว่คว้าโอกาสไปอยู่ต่างประเทศ หรือทำงานกับชาวต่างประเทศใน ประเทศไทยได้ความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ ต่อเนื่อง ขณะที่อีก 90% ซึ่งขาดทักษะจะยิ่งถูกกดให้อยู่ข้างล่าง มาตรฐาน โอกาส และความสามารถของบุคลากร ยังคงกระจุกอยู่กับกลุ่มคนไม่ถึง 10%

ที่ขึ้นทะเบียน ปัญหาช่องว่างดังกล่าว กลายเป็นวาระสำคัญของสภาวิชาชีพบัญชี ที่ต้องเร่งจัดการ เริ่มจากปรับทัศนคติ และให้ความรู้แก่นักบัญชีเกี่ยวกับเรื่องความเปลี่ยนแปลงของวิชาชีพในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยจัดอบรมทั้งหมด 8 ครั้ง เริ่มครั้งแรก 16 พ.ค. นี้ ช่วงปลายปีนี้ สภาจะเปิดหลักสูตรประกาศนียบัตรพิเศษนักบัญชี 1 ปี เพื่อยกระดับให้แก่ผู้จบบัญชี แต่ขาดทักษะบัญชีขั้นสูง เบื้องต้นจะรับสมัครผู้เรียน 60 คน และเพื่อยืนยันคุณภาพของผู้จบหลักสูตรดังกล่าว จะให้บริษัทชั้นนำได้มาเลือกคนกลุ่มนี้เข้าทำงาน อีกหนึ่งภารกิจ คือ จะจัดหลักสูตรภาษาอังกฤษขั้นพื้นฐานและขั้นกลาง ช่วงหลังเลิกงาน โดยจะเริ่มกิจกรรมในปลายปีนี้ พร้อมกันนี้สภายังพยายามสร้างมาตรฐานของสำนักงานบัญชีขนาดเล็กให้สูงขึ้น โดยปีที่ผ่านมาได้ร่วมกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้ากระทรวงพาณิชย์ ตั้งสำนักงานสอบบัญชีคุณภาพและออกใบรับรองให้แก่สำนักงานบัญชี นอกจากนี้ยังมีแผนพาสำนักงานบัญชีไปดูงานในอาเซียนโดยปีที่ผ่านมา ไปดูงานที่เมียนมาร์ กลุ่มนักบัญชีที่มีโอกาสในอาเซียนอย่างเป็นทางการที่สุด คือกลุ่มผู้สอบบัญชี เนื่องจากเป็นสาขาที่มีการสอบมาตรฐานอย่างชัดเจนทั้งในไทยและต่างประเทศ จึงสามารถมั่นใจคุณภาพของผู้ที่ทำงานข้ามแดนได้ อย่างไรก็ตาม การสอบใบอนุญาต ในแต่ละประเทศยังต้องสอบเป็นภาษาของประเทศนั้นๆ

บล็อกภาษีข้างถนน (2555) กล่าวถึงเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ในด้านที่ควรมุ่งเน้นคือ

1. เพิ่มการลงทุนในด้านโปรแกรมบัญชีเพื่อใช้ในการจัดทำและสอบบัญชี
2. อบรมและพัฒนาความรู้ ความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีอย่างต่อเนื่อง และเนื่องจากกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนมีทั้งหมด 10 ประเทศ ดังนั้นกลุ่มประเทศอาเซียนได้กำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการสื่อสาร หากผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ และสนใจที่จะศึกษาภาษาอื่นๆ ในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ก็จะถือเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเอง
3. เน้นการให้บริการเป็นการเฉพาะมากขึ้น เช่นการให้บริการจัดทำบัญชี สอบบัญชีตามประเภทธุรกิจหรืออุตสาหกรรม
4. แข่งขันในด้านค่าธรรมเนียม โดยเสนอบริการที่ถูกกว่า ด้วยระดับคุณภาพที่ดีกว่า หรือทัดเทียมกัน
5. ขยายขนาดของสำนักงาน โดยอาจจะรวมกับสำนักงานอื่นๆ เพื่อมุ่งลูกค้าธุรกิจขนาดใหญ่ หรือธุรกิจข้ามชาติ

Nch Audit & Nch Consultant (2556) กล่าวว่าผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีของไทย ควรมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ AEC ในหลายๆ ด้าน กล่าวโดยสรุป ได้ดังนี้

1. สนใจ ศึกษากฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ และความรู้ทางด้านวิชาชีพบัญชี และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ในประเทศอาเซียน เช่น กฎหมายภาษี และการจัดตั้งธุรกิจ เป็นต้น
2. ยกระดับมาตรฐานการประกอบธุรกิจและการทำงานที่เป็นสากล เช่น มาตรฐานการรายงานทางการเงิน (IFRS) มาตรฐานการควบคุมคุณภาพสำนักงานสอบบัญชี (ISQC1) และมาตรฐานการสอบบัญชี (ISA) เป็นต้น
3. เรียนรู้ภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษากลางในอาเซียนสำหรับการสื่อสาร
4. พัฒนาหรือสร้างเครือข่ายพันธมิตรทางธุรกิจในภูมิภาค หรือควรรวมกิจการกับสำนักงานอื่น ๆ เพื่อขยายขนาด และดึงดูดลูกค้าที่เป็นธุรกิจขนาดใหญ่และบริษัทข้ามชาติ
5. พัฒนาเทคโนโลยีและระบบการบริหารจัดการ และเพิ่มการลงทุนในด้านโปรแกรมบัญชี เพื่อใช้ในการจัดทำและสอบบัญชี
6. อบรมและพัฒนาความรู้ทางด้านวิชาชีพบัญชีอย่างต่อเนื่อง
7. เน้นการให้บริการที่มีลักษณะเป็นการเฉพาะมากขึ้น เช่น ให้บริการสอบบัญชีตามประเภทธุรกิจหรืออุตสาหกรรม
8. แข่งขันในด้านการบริการที่มีคุณภาพด้วยราคายุติธรรม

คณะกรรมการวิชาชีพบัญชีด้านบัญชีบริหาร (2556) กล่าวถึงการเตรียมความพร้อมของนักบัญชีไทย นอกจากทักษะทางด้านภาษาอังกฤษ (ภาษากลางของอาเซียน) ที่ถือเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากในการออกไปทำงาน หรือติดต่อธุรกิจในต่างประเทศ ทักษะในการคิดวิเคราะห์ ความเข้าใจในเศรษฐกิจมหภาคและธุรกิจที่ดำเนินกิจการอยู่ถือเป็นเรื่องสำคัญเช่นกัน ซึ่งโดยภาพรวมนักบัญชีไทย ก่อนข้างอยู่ในกรอบการทำงานที่ไม่ได้มุ่งเน้นเรื่องการคิดวิเคราะห์เมื่อเทียบกับนักบัญชีชาติตะวันตก การคิดวิเคราะห์ และรู้ข้ามศาสตร์อื่นเช่น การเงินการลงทุน การบริหารจัดการ และการวางแผนเชิงกลยุทธ์ จะช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับนักบัญชีไทยทัดเทียมกับนักบัญชีชาติตะวันตกและเป็นที่ต้องการ ในตลาดแรงงานอาเซียน

4.2 การเตรียมความพร้อมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4.2.1 การเตรียมความพร้อมของไทย

นอกจากการเตรียมความพร้อมของผู้ประกอบวิชาชีพแล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงคือ สภาวิชาชีพบัญชีฯ ก็มีการเตรียมความพร้อมหลายๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นการปรับมาตรฐานการเงิน มาตรฐานบัญชี หรือเรื่องอื่นๆ เพื่อให้สอดคล้อง และปรับใช้ได้โดยไม่ขัดกับ

หลักการของประชาคมอาเซียน หรือแม้กระทั่งหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องโดยทางอ้อม เช่น กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมสรรพากร กรมแรงงาน และหน่วยงานอื่นๆของรัฐ ก็ต้องมีการเตรียมความพร้อม เพื่อการเปิดประชาคมอาเซียนทั้งสิ้น

จินตนา ชัยวรรณการ รองอธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (2555) กล่าวถึงการเตรียมความพร้อมว่า ภาครัฐไทยควรปรับตัวอย่างไร รัฐบาลต้องสร้างความเข้าใจ ข้อมูล AEC วิเคราะห์ผลกระทบทั้งบวกและลบ กำหนดยุทธศาสตร์รองรับ การเปลี่ยนแปลง สร้างความเข้าใจ การรับรู้สู่ประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะกลุ่มผลกระทบ เพื่อปรับตัว ขยายผล สำหรับกลุ่มที่มีโอกาส ใช้จุดแข็งที่มี พัฒนาบุคลากร เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ของประเทศ สร้างเครือข่ายร่วมภาครัฐ เอกชน เพื่อร่วมดำเนินการ

บรรจงจิตต์ อังศุสิงห์ ผู้อำนวยการสำนักการค้าบริการและการลงทุน กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (2556) กล่าวถึงความคืบหน้าการเตรียมความพร้อมของประเทศ สมาชิกสหพันธ์บัญชีอาเซียนต่อ AEC สำหรับประเทศไทยดังนี้

- 1) สภาวิชาชีพบัญชี (FAP) ปรับเลขมาตรฐานบัญชีให้สอดคล้องกับ IFRS
- 2) อยู่ระหว่างการนำมาตรฐานรายงานทางการเงินที่จัดทำขึ้นตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศมาใช้อย่างเต็มรูปแบบ
- 3) FAP ออกมาตรฐานรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อบรรเทาภาระกิจการที่ยังไม่พร้อมที่จะปฏิบัติตามมาตรฐานรายงานทางการเงิน
- 4) จัดทำแนวทางการปฏิบัติงานสอบบัญชี เพื่อให้พร้อมต่อการปฏิบัติตามข้อกำหนดของมาตรฐานการสอบบัญชีฉบับใหม่ ซึ่งมีผลเมื่อ 1 มกราคม 2555

องค์ความรู้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (2556) อังอิงในมติชน กล่าวถึงการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานต่างๆ ในประเทศไทยเกี่ยวกับการเปิดประชาคมอาเซียนว่า อีกไม่กี่ปี ประเทศไทยก็จะก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน หน่วยงาน โรงเรียน มหาวิทยาลัย ต่างเร่งเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อรับการเปิดประเทศ แต่การเปิดประเทศเพื่อรับประชาคมอาเซียนนั้นย่อมมีทั้งผลดีและผลเสีย

Sanook money (2556) กล่าวถึงการเตรียมความพร้อมของรัฐบาลเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีไทยว่า พล.รณรงค์ระดับ สำนักงานบัญชีไทยแข่ง AEC นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ เปิดเผยว่า วันนี้ทางกรมพัฒนาธุรกิจการค้าได้มีการมอบหนังสือรับรองคุณภาพให้สำนักงานบัญชีที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ จำนวน 20 ราย และยังได้มีการเปิดอบรมหลักสูตรต้นกล้าสำนักงานบัญชีคุณภาพเพื่อช่วยในการพัฒนาและสร้างให้สำนักงานบัญชีไทยก้าวสู่การเป็นสำนักงานบัญชีที่มีคุณภาพที่ได้มาตรฐานทัดเทียมระดับสากลเข้าสู่ประชาคม

เศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ได้ โดยที่ผ่านมามีผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรดังกล่าวแล้ว จำนวน 1,091 ราย ซึ่งทางกรมได้มีการตั้งเป้าหมายจะทำให้เกิดสำนักงานบัญชีคุณภาพอีกอย่างน้อย 990 แห่งในปีนี้ และในอนาคตจะมีการผลักดันสำนักงานบัญชี 4,900 แห่งทั่วประเทศ ให้มีมาตรฐานเป็นที่น่าเชื่อถือ แข่งขันในตลาด AEC

Nch Audit & Nch Consultant (2556) กล่าวว่าหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ควรมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ AEC ในหลายๆ ด้าน เช่น

1) สภาวิชาชีพบัญชีต้องพัฒนามาตรฐานวิชาชีพบัญชีให้ทันเวลาพร้อมกับการเปิดเสรี AEC ได้แก่ มาตรฐานการรายงานทางการเงิน (IFRS) มาตรฐานการรายงานทางการเงิน สำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (IFRS for SMEs) มาตรฐานการรายงานทางการเงิน สำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (IFRS for NPAs) มาตรฐานการสอบ บัญชี (TSA) มาตรฐานการควบคุมคุณภาพสำนักงานสอบบัญชี (TSQC1) และการนำมาตรฐาน วิชาชีพบัญชีดังกล่าวมาใช้ในทางปฏิบัติ

2) รัฐบาลควรสนับสนุนนโยบายทางด้านภาษีอากรอย่างต่อเนื่อง เช่น การลดอัตราภาษีเงินได้ต่อไปในปี 2558 และ การลดอัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นต้น

3) รัฐบาลควรกำหนดมาตรการช่วยเหลือแก่สภาวิชาชีพบัญชี เพื่อพัฒนา มาตรฐานวิชาชีพบัญชีให้มีคุณภาพมากขึ้น เช่น การให้เงินสนับสนุนการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ บัญชี เป็นต้น

4) รัฐบาลควรเร่งรัดพัฒนาเสริมทักษะทางด้านภาษาอังกฤษในหลักสูตร การศึกษาสาขาการบัญชีในระดับอุดมศึกษา ศึกษากฎระเบียบ กฎหมายบัญชี และความรู้เกี่ยวกับ การประกอบธุรกิจในอาเซียน

สภาวิชาชีพบัญชี ในบรมราชูปถัมภ์ (2556) ได้เตรียมความพร้อมเกี่ยวกับ มาตรฐานทางวิชาชีพบัญชี โดยมีการปรับปรุงมาตรฐานต่างๆ ให้เหมาะสมกับมาตรฐานระหว่าง ประเทศ รวมถึงการเพิ่มมาตรฐานบางส่วน และมีการจัดประชุม สัมมนาเพื่อเตรียมความพร้อม และ พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี โดยปัจจุบันได้นำมาตรฐานมาใช้เพิ่มเติมดังนี้

1) มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ประกอบด้วย มาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการรายงานทางการเงิน

2) มาตรฐานการสอบบัญชี

3) มาตรฐานการควบคุมคุณภาพ

4) มาตรฐานการศึกษาและเทคโนโลยี

5) จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพ

4.2.2 การเตรียมความพร้อมของประเทศสมาชิกอื่นๆ ในประชาคมอาเซียน

ประเทศอื่นๆ ทั้ง 9 ประเทศ ก็มีการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี ไม่ต่างจากประเทศไทย

บรรจงจิตต์ อังศุสิงห์ ผู้อำนวยการสำนักการค้ำบริการและการลงทุน กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (2556) กล่าวถึงความคืบหน้าการเตรียมความพร้อมของประเทศสมาชิกสหพันธ์บัญชีอาเซียนต่อ AEC โดยสรุปดังนี้

บรูไนดารุสซาลาม

- 1) ประกาศใช้มาตรฐานการบัญชี (ASO) เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2554 เพื่อกำหนดกฎเกณฑ์ในการใช้มาตรฐานการบัญชี
- 2) มีคณะกรรมการมาตรฐานการบัญชี (Accounting Standard Determining Council: ASC) เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและความสม่ำเสมอในการจัดทำงบการเงินของภาคธุรกิจ
- 3) ปีที่ผ่านมาจัดการฝึกอบรมหลายหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เช่น การตรวจสอบการทุจริต การบัญชีทรัพย์สิน และหนี้สิน แนวปฏิบัติสำหรับบัญชีขั้นต้นและขั้นกลาง การนำไปแกม Excel มาใช้ในการวิเคราะห์และสร้างแบบทางการเงิน

อินโดนีเซีย

- 1) มีการปรับใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (IFRS) โดย The Indonesian Institute of Accountants : IAI มาตั้งแต่ปี 2552 ซึ่งเป็นการเตรียมพร้อมมาก่อน
- 2) เมื่อปี 2554 IAI เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมนานาชาติ IFRS และระหว่างปีเดียวกัน ได้เกิดมาตรฐานการบัญชีและการตีความมาตรฐานการบัญชีเพิ่มขึ้น เช่น Service concession arrangement : disclosures , operating leases : incentives, evaluating the substance of transactions involving the legal form of a lease, investment property , fixed asset
- 3) ปีที่ผ่านมา จัดฝึกอบรมหลายหลักสูตร เช่น การตรวจสอบภาษีอากร ความรู้ด้านการเงิน สำหรับผู้ที่ไม่ใช่พนักงานการเงิน การบัญชีพื้นฐานสำหรับสถาบันการเงิน คู่มือการบัญชีสำหรับสถาบันการเงิน

มาเลเซีย

- 1) ปรับใช้มาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศและให้ใช้มาตรฐานรายงานทางการเงิน (Financial Report Standard : FRS) ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2549 โดยสมาคม MIA
- 2) ปี 2550 กำหนดแนวทางปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีให้กับผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีเพื่อช่วยเหลือในการจัดทำและตรวจสอบรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการบัญชี (ยกเว้นการบังคับใช้มาตรฐานทางการเงินระหว่างประเทศกับ SMEs)

3) ปี 2553 ออกมาตรฐานรายงานทางการเงินเรื่อง Related Party Disclosure ซึ่งจะมีผลบังคับใช้กับงบการเงินที่มีรอบระยะเวลาบัญชีเริ่มต้นในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2555

4) จัดฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องหลายหลักสูตร ได้แก่ การบัญชีสำหรับสัญญา ก่อสร้าง การพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ การบัญชีสำหรับเกษตรกรรม หลักฐานการสอบบัญชี

ฟิลิปปินส์

1) สมาคมนักบัญชีPICPA ได้ออกมาตรฐานรายงานทางการเงินสำหรับ SMEs มีผลใช้บังคับ เมื่อ 1 มกราคม 2553

2) ปี 2553 นำเรื่องการสอบทานงานเพื่อควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี (Quality Assurance Review) มาใช้อย่างเต็มรูปแบบ และเผยแพร่คู่มือการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี

3) ปี 2554 จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีมีผลใช้บังคับ อยู่ระหว่างการปรับปรุงมาตรฐานการสอบบัญชีของภาครัฐ และคาดว่าจะจะมีผลใช้บังคับในปี 2557

สิงคโปร์

1) มีการปรับใช้มาตรฐานรายงานทางการเงินให้สอดคล้องกับสากล

2) จัดตั้ง Singapore Accountancy Academy Global Education เพื่อพัฒนาการศึกษาด้านบัญชีระดับนานาชาติและเตรียมความพร้อม AEC

3) เผยแพร่มาตรฐานการบัญชีสำหรับสาธารณกุศล แก้ไขเพิ่มเติมมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวกับภาษีเงินได้รอดัดบัญชี (deferred tax)

4) จัดฝึกอบรมเน้นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต เกี่ยวกับมาตรฐานการสอบบัญชี การวิจัยด้านการสอบบัญชีในมุมมองของอาเซียน

กัมพูชา

1) 1 มกราคม 2548 ใช้กฎหมาย Law on Corporate Accounts, their Audits and Accountancy Profession และจัดตั้งสภาวิชาชีพบัญชีแห่งชาติ (มีหน้าที่ออกมาตรฐานการบัญชี และมาตรฐานการสอบบัญชีของกัมพูชา) รวมทั้งจัดตั้งสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาต : KICPAA (มีหน้าที่อบรม จัดการ และควบคุมการประกอบวิชาชีพบัญชี)

2) พัฒนาและเสริมสร้างหลักสูตรปริญญาตรีและประกาศนียบัตรทางการบัญชีให้มีคุณภาพมากขึ้น โดยขอเงินจาก Asian Development Bank จัดอบรมเรื่อง ความเสี่ยง การควบคุมภายใน การบริหารความเสี่ยงสำหรับนักบัญชี

ลาว

- 1) สมาคมนักบัญชีลาว (LICPA) จัดทำมาตรฐานการสอบบัญชีและมาตรฐานการบัญชีเสร็จสิ้น โดยการสนับสนุนจาก World Bank
- 2) ภาครัฐกิจใช้ Laos Accounting Manual (LAM) เพื่อใช้ในการยื่นภาษี
เท่านั้น
- 3) ใช้ IFRS ในการจัดทำงบการเงินได้
- 4) มีมหาบัณฑิตด้านบริหารธุรกิจการบัญชีจบจาก National University of Laos เพิ่มขึ้นทุกปี

- 5) จัดการทดสอบและฝึกอบรมผู้สอบบัญชีรับอนุญาตอย่างต่อเนื่อง

พม่า

- 1) อยู่ระหว่างการจัดทำมาตรฐานการบัญชี โดย Myanmar Accountancy Council (MAC)
- 2) อยู่ระหว่างการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับ SMEs เพื่อเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติตาม IFRS

เวียดนาม

- 1) ใช้มาตรฐานการบัญชี โดย Vietnamese Association of Accountants and Auditors (VAA) ซึ่งใช้มาตรฐาน การบัญชีระหว่างประเทศ (IFRS) เป็นพื้นฐาน
- 2) ปี 2554 VAA จัดอบรมหลักสูตรการบัญชี การสอบบัญชี การเตรียมความพร้อมสำหรับผู้ที่จะทดสอบเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

ทุกๆ ประเทศสมาชิกอาเซียนต่างก็มีการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ในจุดที่เป็นจุดด้อยของประเทศ มีการพัฒนาในทุกๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี หรือผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีเอง แม้แต่บางประเทศที่ไม่เคยมีมาตรฐานการเงินหรือมาตรฐานการบัญชี ก็ต้องมีกำหนดขึ้น สำหรับการเตรียมความพร้อมโดยรวมที่ทุกประเทศมีเพิ่มขึ้นคือการพัฒนาความรู้เพิ่มเติม การเปิดอบรมหลักสูตรต่างๆ เพิ่มขึ้น รวมถึงการพัฒนาด้านอื่นๆ อีกด้วย ประเทศไทยเองก็มีการเตรียมความพร้อมของหลายหน่วย ในหลายๆ ด้าน โดยเฉพาะสภาวิชาชีพบัญชีซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรง นอกจากจะมีการแก้ไข พรบ.และกฎกระทรวง 7-8 ฉบับ เพื่อให้มีข้อตกลงยอมรับร่วมคุณสมบัตินักวิชาชีพ หรือ MRA ระหว่างประเทศในอาเซียนแล้วยังมีการเตรียมความพร้อมในอีก 5 ข้อ ไม่ว่าจะเป็นการสัมมนาปรับความรู้และทัศนคติ การเปิดหลักสูตรประกาศนียบัตรพิเศษนักบัญชี การเปิดหลักสูตรภาษาอังกฤษ การเปิดทดสอบมาตรฐาน

สำนักงานสอบบัญชี และการพาไปปฏิบัติงานในอาเซียน ต่างๆ ซึ่งทั้ง 5 ข้อที่กล่าว ล้วนเป็นจุดที่นักบัญชีไทยควรจะพัฒนา เพื่อพัฒนาศักยภาพ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งสิ้น

5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้เริ่มมีผู้สนใจ และทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องราวของ AEC เพิ่มมากขึ้นไม่ว่าจะเป็น การเตรียมความพร้อม กลไกทางกฎหมาย และการพัฒนาศักยภาพของนักบัญชี เนื่องจากหน่วยงานต่างๆ เริ่มให้ความสำคัญ และถือเป็นเรื่อง ที่ควรเตรียมความพร้อม ในการเปิดประชาคมอาเซียน โดยการพัฒนาศักยภาพในหลายๆ ด้านของประเทศไทย ผู้ศึกษาจึงได้แบ่งหัวข้องานวิจัยที่สอดคล้องกันดังนี้

5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำคัญและการเตรียมความพร้อมของไทย

ธิดารัตน์ โชคสุชาติ (2553) ได้ศึกษาเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน:

ความสำคัญและการเตรียมความพร้อมของไทยกล่าวว่าประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเป็น 1 ใน 3 เสาหลักของประชาคมอาเซียน และมีเป้าหมายคือ 1) ตลาดและฐานการผลิตร่วม 2) การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียน 3) การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค 4) การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอาจส่งผลกระทบต่อทั้งทางบวกและทางลบซึ่งจะได้รับประโยชน์มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ การเตรียมความพร้อมอย่างดีของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการในภาคเอกชนที่คงต้องเร่งปรับตัวเพื่อสร้างขีดความสามารถ เช่น การเร่งพัฒนาตราสินค้า การใช้เทคโนโลยีใหม่ในการผลิต และการพัฒนาในด้านนวัตกรรมใหม่ๆ ซึ่งจะช่วยสร้างจุดเด่นให้กับผลิตภัณฑ์ของไทย ส่วนภาครัฐก็ควรทำความเข้าใจและประชาสัมพันธ์เศรษฐกิจอาเซียนให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเตรียมมาตรการป้องกันเพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นได้ในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

นฤมล สุมรรคา (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมของบุคลากรทางบัญชีเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน : กรณีศึกษา สถานประกอบการ จังหวัดสระบุรี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้ ระดับความพร้อมและปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของบุคลากรทางบัญชีในสถานประกอบการ อำเภอหนองแค และอำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี ผลการศึกษาพบว่า เพศ และอายุที่ต่างกันไม่มีผลต่อความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ระดับการศึกษามีผลต่อความพร้อมทุกด้าน ได้แก่ ด้านวิชาชีพ ด้านภาษา ด้านกฎหมายและเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่วนประสบการณ์ทำงานบัญชีมีผลต่อความพร้อมด้านภาษาและด้านกฎหมาย ระดับความรู้ความเข้าใจในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของ

บุคลากรทางบัญชีในสถานประกอบการมีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความพร้อมของบุคลากรทางบัญชีเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านวิชาชีพบัญชีและเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีนัยสำคัญ

นภดล สุตันตวิณิชย์กุล (2554) ได้ศึกษาเรื่องความพร้อมด้านเทคโนโลยีของสถานศึกษาอาชีวศึกษาไทยเพื่อรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สืบเนื่องมาจากการดำเนินงานเรื่องการส่งเสริมความร่วมมือในนโยบายด้านการเงินและเศรษฐกิจมหภาค การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคม การพัฒนาความร่วมมือด้านการเกษตร พลังงาน การท่องเที่ยว การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ฯลฯ โดยการยกระดับการศึกษาใน 7 สาขา คือ วิศวกรรม พยาบาล สถาปัตยกรรม การสำรวจ แพทย์ ทันตแพทย์ และนักบัญชี เพื่อการสร้างมาตรฐานด้านแรงงานฝีมือให้สามารถเคลื่อนย้ายไปทำงานในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนได้ง่ายขึ้นในปี พ.ศ.2558 โดยกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะด้านที่เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนในด้านการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การวิเคราะห์นโยบายและแผนกลยุทธ์ และการรวบรวมข้อเสนอแนะที่สามารถนำไปปฏิบัติได้

ผลการศึกษาพบว่าการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาอาชีวศึกษาไทยด้านการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนจาก 3 ระดับคือ มาก น้อย ไม่พร้อมหรือไม่เปิดสอนนั้น ส่วนใหญ่ในด้านหลักสูตรต่างๆ จะอยู่ในระดับน้อย ยกเว้นหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) จะอยู่ในระดับมาก หรือในส่วนของความพร้อมในด้านกำหนดนโยบายและแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาไทย ในการเตรียมความพร้อมของการผลิตช่างฝีมือส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อยเช่นกัน ทั้งนี้เพราะสถานศึกษาอาชีวศึกษาของไทยมีนโยบายที่เน้นไปในการผลิตช่างฝีมือหรือแรงงานฝีมือทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพตั้งแต่ปี พ.ศ.2550 เป็นต้นมา จึงทำให้ไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่เน้นแรงงานระดับชำนาญการซึ่งผลิตโดยสถาบันอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัยเท่านั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่าควรเพิ่มคุณภาพของแรงงานฝีมือ ด้วยการสนับสนุน อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และห้องปฏิบัติการให้ได้มาตรฐานยิ่งขึ้นในทุกสถานศึกษาอาชีวศึกษา ควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพครู อาจารย์ในด้านการสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษ ด้านการใช้ ICT ด้านการค้นคว้าหาความรู้จาก Internet และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์กับบุคลากรทางการศึกษาในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้มากยิ่งขึ้น

ศิริวรรณ ไชยภักดิ์ (2555) ได้ศึกษาเรื่องแรงจูงใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในการเลือกศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษา ที่รองรับตลาดแรงงานในประชาคมอาเซียน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชายร้อยละ 60.14 หญิงร้อยละ 39.86 เลือกเรียนช่างอิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด ร้อยละ 16.22 รองลงมาคือช่างไฟฟ้า ร้อยละ 13.51 ลำดับที่สามคือช่างยนต์และพาณิชยกรรม คือ ร้อยละ 12.84 เห็นว่าแรงจูงใจด้านการจัดการเรียนการสอนมากที่สุด ร้อยละ 4.45 รองลงมาคือ แรงจูงใจด้านความถนัดและความสนใจในอาชีพ ร้อยละ 4.21 ลำดับที่สาม คือแรงจูงใจด้านการพัฒนาตนเอง ร้อยละ 4.10 ในส่วนของผู้ปกครองนักเรียน เห็นว่าแรงจูงใจด้านค่าใช้จ่ายมากที่สุด ร้อยละ 4.51 รองลงมาคือแรงจูงใจด้านความถนัดและความสนใจในอาชีพ ร้อยละ 4.24 ลำดับที่สามคือแรงจูงใจด้านการจัดการเรียนการสอน ร้อยละ 4.19

5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลไกทางกฎหมายของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

กมลัญญา ปักโคทะกัง (2554) ได้ศึกษาเรื่องการคุ้มครองลิขสิทธิ์ของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกล่าวถึงแผนการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ AEC Blueprint จัดทำขึ้นเพื่อกำหนดแผนงานและกรอบระยะเวลาที่ชัดเจนสำหรับการดำเนินมาตรการต่างๆ เพื่อไปสู่เป้าหมายการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของการประสานผลประโยชน์ของประเทศสมาชิกโดยการส่งเสริมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในเชิงลึกและกว้างมากขึ้นผ่านความร่วมมือที่มีอยู่ในปัจจุบันและแผนงานการดำเนินงานใหม่ภายใต้กรอบระยะเวลาที่ชัดเจน AEC Blueprint มีคุณลักษณะที่สำคัญ 4 ประการ ซึ่งอ้างอิงมาจากเป้าหมายการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียนตามแถลงการณ์บาหลี ฉบับที่ 2 โดยหนึ่งในนั้นคือ การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของอาเซียน ซึ่งให้ความสำคัญกับประเด็นด้านนโยบายที่จะช่วยส่งเสริมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ

การขยายตัวของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และการพัฒนาอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีในปัจจุบัน ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์ทั้งทางด้านมาตรการทางเทคโนโลยี ข้อมูลบริหารสิทธิ ฐานข้อมูล การทำซ้ำชั่วคราว ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนก็ได้เล็งเห็นถึงปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองลิขสิทธิ์ที่เกิดขึ้นเช่นกัน อีกทั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนก็ถือว่าการคุ้มครองลิขสิทธิ์ของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้นเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีคุณลักษณะของการเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง ผู้ศึกษาจึงมุ่งเน้นหาคำตอบในเรื่องกลไกบังคับการตามกฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ทั้งกลไกทางด้านบริหารและด้านบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย และเพราะเหตุใดประเทศสมาชิกของประชาคม

เศรษฐกิจอาเซียนจึงมีปัญหาในการคุ้มครองลิขสิทธิ์ที่แตกต่างกัน และได้เสนอแนวทางในการปรับปรุงมาตรฐานคุ้มครองลิขสิทธิ์ในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้มาตรฐานการคุ้มครองลิขสิทธิ์นำไปสู่การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง ด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน และมีการพัฒนาของภูมิภาคอย่างมั่นคงและยั่งยืนอันเป็นเป้าหมายการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

คาริกา โพธิ์รุทซ์ (2553) ได้ศึกษาเรื่องกลไกทางกฎหมายในการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยศึกษาวิวัฒนาการความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่สำคัญของอาเซียนและแนวความคิดในการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ขั้นตอนการดำเนินงาน ตลอดจนโครงสร้างการดำเนินงาน พันธกรณีที่เกี่ยวข้อง กลไกในการระงับข้อพิพาท และผลทางกฎหมายต่อรัฐสมาชิก โดยศึกษาจากเอกสารพื้นฐาน และเอกสารทางของอาเซียน เช่น รายงานการประชุม กฎบัตรอาเซียน พันธกรณีตามแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน บทความและตำราต่างๆ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พบว่าในการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีกลไกทางกฎหมายที่สำคัญคือ กฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) ซึ่งเป็นเอกสารที่สำคัญ เปรียบเสมือนธรรมนูญของอาเซียน ในการบังคับรัฐสมาชิกให้ปฏิบัติตามพันธกรณีที่กำหนดไว้ และกฎบัตรอาเซียนยังมีบทบัญญัติในการรับรองสถานะทางกฎหมายของอาเซียนให้อาเซียนมีสถานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งทำให้อาเซียนในปัจจุบันต่างจากอาเซียนเดิม ที่มีการรวมกลุ่มเป็นรูปธรรมและมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ในการดำเนินงานของอาเซียน อาเซียนได้จัดทำแผนงานในการดำเนินงานเพื่อการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยกำหนดกรอบระยะเวลาในการดำเนินงานที่ชัดเจน พร้อมทั้งมีความยืดหยุ่นที่ประเทศสมาชิกสามารถตกลงกันล่วงหน้าได้ โดยการเปิดเสรีแบบ ASEAN-X (ประเทศที่มีความพร้อมจะเปิดเสรีสาขาบริการใดให้แก่กันมากขึ้นก็สามารถกระทำได้ก่อนเมื่อประเทศมีความพร้อมจึงค่อยเข้าร่วม) โดยมีเป้าหมายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คือการเป็นตลาดเดียวกัน และฐานการผลิตร่วมกัน โดยมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมือ และเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรียิ่งขึ้น ส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียน ลดช่องว่างการพัฒนาระหว่างประเทศสมาชิก และส่งเสริมการรวมตัวเข้ากับประชาคมโลกของอาเซียน อีกปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้อาเซียนบรรลุเป้าหมายดังกล่าวคือ กลไกการระงับข้อพิพาทที่มีประสิทธิภาพ โดยอาเซียนได้มีการปรับปรุงกลไกในการระงับข้อพิพาทที่มีประสิทธิภาพของอาเซียนให้มีลำดับขั้นตอนอย่างเป็นระบบ และมีการกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสม ปราศจากการแทรกแซงทางการเมืองและให้มีการบังคับใช้อย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

โดยใช้กลไกการบังคับข้อพิพาทขององค์การการค้าโลก (Understanding on Rules and Procedure Governing the Settlement of Disputes: DSU) เป็นต้นแบบ ซึ่งจะทำให้รัฐสมาชิกเกิดความมั่นใจว่า หากมีการละเมิดพันธกรณี หรือการไม่ปฏิบัติตามพันธกรณี รัฐสมาชิกก็สามารถเสนอเรื่องเข้าสู่กระบวนการระงับข้อพิพาทหรือใช้กระบวนการตอบโต้ให้คู่กรณีปฏิบัติตามพันธกรณีตามที่ได้มีการกำหนดไว้ อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มความเชื่อมั่นให้นักลงทุนชาวต่างชาติว่ารัฐสมาชิกจะปฏิบัติตามพันธกรณีอย่างเคร่งครัด โดยหลีกเลี่ยงการใช้กลไกการระงับข้อพิพาทที่มีอยู่และแก้ปัญหาระหว่างกัน โดยวิธีการประนีประนอมเช่นในอดีต การที่อาเซียนจะสามารถจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้สำเร็จรัฐสมาชิกจะต้องยึดมั่นและปฏิบัติตามพันธกรณีอย่างเคร่งครัด ซึ่งอาจจะต้องมีการแก้ไขกฎหมายภายในของตนเพื่อให้สอดคล้องกับพันธกรณี นอกจากนี้รัฐสมาชิกจะต้องมีการให้ความรู้และความเข้าใจแก่ประชาชน เพื่อเตรียมความพร้อมและสามารถใช้ประโยชน์จากผลการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และนำเอาประโยชน์จากการรวมกลุ่มดังกล่าวมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพวิชาชีพบัญชีไทย

ณัฐชา วัฒนวิไล, จุฑามน สิทธิผลวนิชกุล (2555) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาศักยภาพวิชาชีพบัญชีไทยเมื่อเปิดเสรีทางเศรษฐกิจ กล่าวว่าการเปิดเสรีการค้า การลงทุน เงินทุนและการเคลื่อนย้ายฝีมือแรงงาน วิชาชีพบัญชีของไทยจำเป็นต้องพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพบุคลากรให้มีศักยภาพสูงที่จะสามารถแข่งขันได้กับนักวิชาชีพบัญชีของต่างประเทศทั้งในกลุ่มภูมิภาคและในระดับสากล วัตถุประสงค์ของบทความนี้เพื่อนำเสนอการพัฒนาศักยภาพวิชาชีพบัญชีไทยซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบได้ดำเนินมาตรการต่างๆ เช่น

5.3.1 การกำหนดมาตรฐานการบัญชี การสอบบัญชีและมาตรฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

5.3.2 การเข้าร่วมเป็นกรรมการในองค์กรวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศเพื่อสร้างความเข้าใจและแนวทางในการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันในระดับนานาชาติ

5.3.3 การจัดตั้งสถาบันฝึกอบรมวิชาชีพบัญชีโดยมุ่งเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

5.3.4 การให้คำแนะนำในการจัดทำบัญชีแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งเป็นฐานธุรกิจที่สำคัญของไทย

5.3.5 การพัฒนามาตรฐานการศึกษาด้านวิชาชีพการบัญชีตามมาตรฐานการศึกษา ระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีซึ่งเป็นการยกระดับศักยภาพบัญชีบัณฑิตไทยให้พร้อมรับมือและเพิ่มโอกาสเมื่อการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจเกิดขึ้น

นอกจากการพัฒนาศักยภาพในด้านต่างๆ แล้ว การศึกษาดังกล่าวยังมุ่งเน้นให้นักวิชาชีพบัญชีไทยพัฒนาด้านภาษา โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ หรือภาษาอื่นๆ เนื่องจากภาษาถือเป็นเรื่องสำคัญที่จะสื่อสารกับชาวต่างชาติได้

จากผลงานวิจัยต่างๆ จะเห็นว่าการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะมีประโยชน์มากขึ้นอยู่กับการเตรียมความพร้อมเป็นสำคัญ เนื่องจากกฎหมาย กฎระเบียบ แต่ละประเทศที่แตกต่างกัน ทำให้มีส่วนที่ขัดแย้งกับกฎหมายในบางส่วนที่จะต้องมีการแก้ไขให้สามารถใช้กับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้ หรือเพื่อหาแนวทางจัดทำข้อตกลงร่วมกัน เพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานของรัฐ ต่างก็มีการเตรียมความพร้อม ตื่นตัวมากขึ้น แตกต่างกับสถาบันการศึกษาที่ไม่มีการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอนเท่าที่ควรจะเป็น หรือมีการเตรียมความพร้อมน้อยมาก ซึ่งขัดกับนโยบายประชาคมอาเซียน ส่วนนักเรียน นักศึกษา ก็ยังคงเลือกเรียนวิชาที่ถนัด หรือสนใจมากกว่าที่จะเลือกเรียนวิชาชีพเนื่องจากการเปิดเสรี ส่วนการเตรียมความพร้อมของและการพัฒนาศักยภาพของวิชาชีพบัญชีไทย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงคือสภาวิชาชีพบัญชีมีการเตรียมความพร้อมและพัฒนาศักยภาพวิชาชีพบัญชีไทยในหลายๆ ด้าน แต่นักวิชาชีพบัญชีจะมีเพียงกลุ่มน้อยที่จะมีความพร้อม มีศักยภาพ หรือมีคุณภาพ พร้อมที่จะแข่งขันกับประเทศสมาชิกอาเซียนได้ ทั้งๆ ที่ หากเทียบตามจำนวนของผู้สำเร็จการศึกษา สถาบันการศึกษาของไทยสามารถผลิตนักวิชาชีพบัญชีได้จำนวนมากที่สุดในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ถือว่าน่าเป็นห่วงสำหรับขีดความสามารถในการแข่งขันของไทย

เกรียงไกร บุญเลิศสุทัย, ดนุชา คุณพนิชกิจ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง IES 2 ต่อการพัฒนาหลักสูตรปริญญาตรีทางการบัญชี เนื่องจากคณะกรรมการมาตรฐานการศึกษาทางการบัญชีสากลได้มีการพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาทางการบัญชีฉบับต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งหนึ่งในเป้าประสงค์ของการพัฒนาและปรับปรุงดังกล่าวคือการกำหนดกรอบของนักบัญชีมืออาชีพให้มีการบูรณาการด้าน สมรรถนะเชิงเทคนิคด้านวิชาชีพ ทักษะทางวิชาชีพ และคุณค่า จรรยาบรรณและทัศนคติวิชาชีพ เพื่อบรรลุเป็นผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้ที่นักบัญชีทุกคนต้องมี เดือนกรกฎาคม 2555 LAESB ได้ออกร่างมาตรฐานการศึกษาทางการบัญชีสากล (International Education Standard, IES) ฉบับที่ 2 เรื่อง Initial Professional Development-Technical Competence (Revised) เพื่อใช้แทนมาตรฐานฉบับเดิม คือ IES ฉบับที่ 2 เรื่อง Content of Professional Accounting Programs ฉบับเดือนมกราคม 2548 การศึกษาฉบับใหม่เพื่อให้สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรบัญชีบัณฑิต หรือบริหารธุรกิจบัณฑิต (สาขาวิชาการบัญชี) ของประเทศไทยได้รับทราบข้อมูลการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปวางแผนและพัฒนาหลักสูตรของสถาบันต่อไป

ผลจากการศึกษามีประเด็นที่น่าสนใจเปรียบเทียบระหว่าง IES 2 ฉบับปัจจุบัน และ IES 2 ฉบับร่าง

ประเด็นที่ 1 LAESB เปลี่ยนชื่อของมาตรฐานฉบับนี้จาก “Content of Professional Accounting Programs” เป็น “Initial Professional Development-Technical Competence” เพื่อให้สอดคล้องกับการที่ IES ฉบับที่ 2 นี้ ถือเป็น 1 ใน 6 ฉบับของ IES ที่มีชื่อเกี่ยวกับคำว่า “Initial Professional Development (IPD)” ทั้งนี้ ในปัจจุบัน IES มีทั้งหมด 8 ฉบับ

ประเด็นที่ 2 LAESB นำเสนอเรื่องผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้เพื่อสะท้อนเรื่องสมรรถนะทางวิชาชีพโดยมุ่งเน้นเรื่อง สมรรถนะเชิงเทคนิคด้านวิชาชีพ มากกว่าการเน้นเรื่องสาระของความรู้ ดังเช่นฉบับปัจจุบัน ดังนั้นมาตรฐานฉบับนี้จึงเน้นวิธีวัดผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้ และระดับความเชี่ยวชาญ นอกเหนือจากการประเมินความครบถ้วนในสาระของความรู้ที่ปฏิบัติเดิม

ประเด็นที่ 3 LAESB กำหนดให้สภาวิชาชีพบัญชีของแต่ละประเทศสมาชิกทำการทบทวนเพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาทางการบัญชีอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

ประเด็นที่ 4 ร่างฉบับนี้ระบุนิยามของคำศัพท์ที่สำคัญ เช่น

1) *สมรรถนะเชิงเทคนิคด้านวิชาชีพ (Technical Competence)*

หมายถึงความสามารถในการประยุกต์ความรู้ทางวิชาชีพเพื่อการปฏิบัติงานให้ได้มาตรฐานที่ดี

2) *ทักษะทางวิชาชีพ (Professional Skills)* หมายถึงทักษะความรู้

ความสามารถ การทำงานร่วมกับผู้อื่น การสื่อสาร และการบริหารองค์กร ซึ่งจะใช้ร่วมกับสมรรถนะเชิงเทคนิคด้านวิชาชีพ และคุณค่า จรรยาบรรณและทัศนคติวิชาชีพ เพื่อแสดงถึงสมรรถนะทางวิชาชีพ

3) *นักบัญชีที่มีแรงจูงใจทางวิชาชีพ (Aspiring Professional accountant)*

หมายถึงบุคคลที่สำเร็จการศึกษาด้านวิชาชีพการบัญชี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้และพัฒนาขั้นพื้นฐานทางวิชาชีพ (IPD)

4) *หลักสูตรด้านวิชาชีพทางการบัญชี (Professional Accounting Education Programs)*

หมายถึงโปรแกรมการศึกษาที่ออกแบบมาเพื่อสร้างแรงจูงใจทางวิชาชีพการบัญชีโดยเน้นการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพเมื่อสิ้นสุด IPD โปรแกรมนี้อาจประกอบด้วยหลักสูตรการศึกษาที่เป็นการผ่านหลักสูตรของปริญญา หรือรายวิชาที่เปิดสอนโดยมหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานการศึกษาอื่น หน่วยงานสมาชิกของสมาพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ (IFAC) องค์กรที่สังกัด หรือระบบการอบรมเชิงปฏิบัติการ

5) *ขอบเขตของสมรรถนะ (Competence Area)* หมายถึงประเภท
รายการที่สามารถระบุได้ว่าเกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้

6) *กิจกรรมการประเมินผล (Assessment Activity)* หมายถึงกิจกรรมที่
กำหนดขึ้นเพื่อให้ประเมินองค์ประกอบของสมรรถนะทางวิชาชีพ

ประเด็นที่ 5 LAESB กำหนดให้สภาวิชาชีพบัญชีของประเทศสมาชิกระบุ
ผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้ เพื่อสะท้อนสมรรถนะทางวิชาชีพของนักบัญชีก่อนที่จะสิ้นสุดการเรียนรู้
และพัฒนา (Learning and Development: IPD) ทั้งนี้ให้มีการกำหนดผลสัมฤทธิ์ด้านสมรรถนะเชิง
เทคนิคด้านวิชาชีพไว้ในแต่ละหัวข้อย่อยทางการบัญชี ให้เป็นระดับความเชี่ยวชาญที่ต้องการ

ประเด็นที่ 6 LAESB กำหนดให้สภาวิชาชีพบัญชีของประเทศสมาชิกระบุและให้
คำนิยาม “ระดับผลสัมฤทธิ์ของความรู้ขั้นต่ำ” เป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับพื้นฐาน ระดับกลาง
ระดับสูง ระดับสูงสุด

บทความนี้สะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มการพัฒนาหลักสูตรปริญญาตรีทางการบัญชี
ของไทยและสากลที่เน้นการระบุผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้และประเมินผลสัมฤทธิ์ดังกล่าว มากกว่า
การประเมินความครบถ้วนในสาระของความรู้ดังที่ปรากฏในมาตรฐานการศึกษาสากลทาง
การบัญชี ฉบับที่ 2 ที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบัน ในฐานะของผู้สอนเองจำเป็นต้องมี
การปรับตัวในกระบวนการเรียนการสอน เพื่อสร้างนักบัญชีในอนาคตที่มี สมรรถนะเชิงเทคนิค
ด้านวิชาชีพพร้อมต่อการแข่งขันในการประกอบวิชาชีพบัญชีทั้งในประเทศและกลุ่มประเทศ
อาเซียนต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง “ผลกระทบของการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ต่อผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี” โดยการเรียบเรียงวิเคราะห์ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้นำข้อมูลทฤษฎีจากหนังสือ เอกสาร วารสาร เว็บไซต์ ของหน่วยงานต่างๆ ที่มีการเผยแพร่เกี่ยวข้องกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จากหน่วยงานของรัฐบาล หรือเอกชน โดยการนำหลายๆ บทความ เพื่อเปรียบเทียบกันเกี่ยวกับเนื้อหา เนื่องจากวัตถุประสงค์ที่ศึกษาเรื่องนี้ เป็นส่วนของการเตรียมความพร้อมของการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของนักบัญชี หรืออาจจะเป็นประโยชน์กับผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ จึงนำเนื้อหาที่ครอบคลุมในหลายเรื่องที่เป็นประโยชน์มาแบ่งเป็นหัวข้อที่จะทำการเรียบเรียงวิเคราะห์ แต่เนื่องจากเรื่องดังกล่าวยังเป็นเรื่องใหม่ จึงยังไม่ค่อยมีผลงานวิจัยที่แพร่หลายมากนัก

1. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่จะทำการศึกษาตามขั้นตอนดังนี้

1.1 กำหนดระยะเวลาของเนื้อหาหรือข้อมูลที่เขียน ปีที่เผยแพร่ ความทันสมัยของข้อมูล ตั้งแต่ร่วมลงนามตกลงเข้าร่วมกลุ่มประชาคมอาเซียน ปี 2510 – มิถุนายน 2556

เนื่องจากการเข้าร่วมกลุ่มประชาคมอาเซียนตั้งแต่ปี พ.ศ.2510 จนถึงปัจจุบัน จะมีการประชุมทุกปี อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อพัฒนา ปรับปรุงการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ จึงเก็บข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา จนถึงปัจจุบัน หรืออาจจะเรียกว่าเป็นพัฒนาการ ซึ่งจะต่างจากการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมาย ข้อตกลงความรู้ ผลกระทบ การเตรียมความพร้อม จะรวบรวมข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน หรือที่ประกาศใช้ล่าสุด

1.2 กำหนดแหล่งข้อมูลที่จะทำการค้นหาข้อมูล โดยการจดบันทึก คือ ค้นจากเว็บไซต์ หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ที่มีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับ AEC จากสภาวิชาชีพบัญชีฯ เกี่ยวกับกฎ ข้อบังคับ มาตรฐานวิชาชีพบัญชี การเตรียมความพร้อมของสภาฯ จากกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อม เอกสารเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์เรื่อง AEC จากหอสมุดแห่งชาติ เป็นตำรา เอกสารวิชาการ แผ่นพับประชาสัมพันธ์ บทความ วารสาร งานวิจัย เกี่ยวกับความรู้เรื่อง AEC

1.3 จัดบันทึก ถ่ายเอกสาร เก็บบันทึกข้อมูลลง Flash drive หรือบางข้อมูลที่เก็บเพิ่มเติมหลังจากคัดเลือกข้อมูลแล้ว ก็จะอ่านจากเว็บไซต์และทำการทบทวนวรรณกรรม

2. การคัดเลือกข้อมูล

ผู้ศึกษาทำการลำดับขั้นตอนการคัดเลือกข้อมูลดังต่อไปนี้

1.1 อ่าน ทบทวน ข้อมูลที่เก็บรวบรวม ความครบถ้วนของข้อมูล ให้ได้ข้อมูลครบตามวัตถุประสงค์ หรือเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกัน ค้นคว้าเพิ่มเติมในส่วนที่ไม่ได้ตามวัตถุประสงค์

1.2 บันทึกแยกข้อมูลแต่ละส่วน จัดกลุ่มอ้างอิงตามวัตถุประสงค์แต่ละข้อ รวมถึงประวัติ ความเป็นมา พัฒนาการ ข้อมูลความรู้อื่นๆ ที่จำเป็นหรือที่เกี่ยวข้อง ในแต่ละหัวข้อจะนำบทความอ้างอิงอย่างน้อย 2 บทความ หรือตามแหล่งข้อมูลที่นำเชื่อถือเป็นอย่างน้อย หาข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่ไม่สมบูรณ์

1.3 ทำการทบทวนวรรณกรรมในบทที่ 2 โดยจัดแบ่งเป็นแต่ละส่วนตั้งแต่ประวัติ ความเป็นมา ข้อควรรู้ทั่วไป การเปรียบเทียบข้อมูลแต่ละประเทศสมาชิกกลุ่มประชาคมอาเซียน ข้อตกลงยอมรับร่วมกัน ผลกระทบต่อวิชาชีพบัญชี การเตรียมความพร้อม และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแต่ละข้อจะแบ่งเป็นข้อย่อย เพื่อความเข้าใจมากขึ้นของผู้อ่าน

1.4 อ่านทบทวนวรรณกรรม ที่จัดทำในบทที่ 2 หากมีส่วนที่ไม่สมบูรณ์ ทำการแก้ไขปรับปรุง หรือหาข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนนั้น

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาดำเนินการดังนี้

3.1 นำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้า เรียบเรียง ทบทวนวรรณกรรม มาสรุปสาระสำคัญตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา สรุปเป็นประเด็น วิเคราะห์ในแต่ละหัวข้อ ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูล จะจัดทำทีละหัวข้อตามลำดับของวัตถุประสงค์ คือ วิเคราะห์ผลกระทบต่อผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีในแต่ละด้าน การเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ ข้อตกลงยอมรับร่วมกันระหว่างประเทศ มาตรฐานทางวิชาชีพบัญชี หลักสูตรการศึกษาวิชาชีพบัญชี ความรู้ความสามารถของนักวิชาชีพบัญชีไทย เทคโนโลยีและสารสนเทศทางการบัญชี การสื่อสาร ผู้ให้บริการวิชาชีพบัญชี รายได้ หรืออัตราค่าตอบแทน วิเคราะห์การเตรียมความพร้อม เปรียบเทียบกฎเกณฑ์แต่ละประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ

3.2 ตั้งข้อสังเกตในประเด็นต่างๆ ที่ทำการวิเคราะห์ นำมาประมวลผล สรุป เรียบเรียง เสนอแนะในแต่ละประเด็นเพื่อให้มีเนื้อหาที่สมบูรณ์มากขึ้น

3.3 นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาทบทวนเนื้อหา ผลจากการวิเคราะห์ แก้ไข หรือหาข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่ขาดให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.4 การรายงานผลการศึกษา ผู้ศึกษาทำการรายงานผลการศึกษาค้นคว้าโดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบเชิงบรรยาย อธิบายและสรุปเชิงวิเคราะห์

บทที่ 4

ผลการศึกษาข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาผลกระทบของการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีของไทย การเตรียมความพร้อมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในด้านกฎหมาย พระราชบัญญัติ มาตรฐานการเงิน มาตรฐานบัญชี ที่จะต้องปรับให้เหมาะสมเป็นมาตรฐานสากล ความเข้าใจ สนใจ และการเตรียมความพร้อมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีของไทย รวมถึงการเปรียบเทียบกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นๆ การเตรียมความพร้อมของแต่ละประเทศ การได้เปรียบ เสียเปรียบ ซึ่งผลจากการศึกษา ผู้ศึกษาจัดประเภทของการนำเสนอเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ผลกระทบของการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีต่อผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี

เมื่อเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พบว่ามีผลกระทบต่อผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งผลกระทบหลายด้าน อาจจะมีด้านบวก และด้านลบแตกต่างกันไป ดังต่อไปนี้

1.1 ผลกระทบด้านการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ

ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีมีโอกาสไปทำงานในประเทศสมาชิกอาเซียนได้ง่าย และสะดวกขึ้น แต่ก็มีโอกาสถูกนักบัญชีต่างชาติแย่งงานในประเทศไทยได้ เนื่องจากการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ นักบัญชีที่มีความสามารถ มีโอกาส และทางเลือกมากขึ้น สามารถไปทำงานที่ประเทศใดในอาเซียนก็ได้ จากการเปรียบเทียบกับนักบัญชีในอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ ถือว่านักบัญชีไทยมีความสามารถในระดับต้นๆ รวมถึงนักบัญชีไทยได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากรัฐให้เป็นวิชาชีพเฉพาะที่จะต้องมียุทธศาสตร์ตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2547 และต้องเป็นสมาชิกของสภาวิชาชีพบัญชีฯ มีใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี มีการพัฒนาความรู้ต่อเนื่อง แตกต่างกับบางประเทศที่ไม่ได้รับการส่งเสริมเท่าที่ควร ฉะนั้นการที่มีนักลงทุนไปลงทุนในต่างประเทศย่อมมีโอกาสสูงที่จะจ้างนักบัญชีจากประเทศไทยไปทำงานด้วย ในทางตรงข้ามการเปิดเสรีการลงทุน ประเทศไทยก็เป็นประเทศที่มีแนวโน้มว่าจะมีนักลงทุนจากต่างประเทศเข้ามาลงทุนสูง เนื่องจากประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของอาเซียนเป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์เหมาะสมแก่

การลงทุน ซึ่งนักลงทุนจากต่างประเทศที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย อาจจะใช้ นักบัญชีจากประเทศของตน ทำให้นักบัญชีต่างชาติติดตามนักลงทุนเข้ามาทำงานในประเทศไทยได้ และเมื่อนักบัญชีต่างชาติมีโอกาสทำงาน พัฒนาความรู้ มีประสบการณ์ในประเทศไทย ก็อาจจะขยับขยายไปทำงานกับบริษัทอื่นในประเทศไทยได้

1.2 ผลกระทบด้านข้อผูกพันและข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (Mutual Recognition Agreements / Arrangements: MRAs)

Agreements / Arrangements: MRAs)

ผู้ให้บริการวิชาชีพบัญชีสามารถจดทะเบียนประกอบการในประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยสัดส่วนการถือหุ้นที่เพิ่มขึ้น ลดการได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างผู้ประกอบการแต่ละประเทศ และสะดวกในการขอรับใบอนุญาตเพื่อประกอบวิชาชีพบัญชี ข้อผูกพันเป็นสัญญา ระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนเกี่ยวกับเงื่อนไขการลงทุน จดทะเบียน หรือการประกอบธุรกิจต่างๆ ในแต่ละประเทศสมาชิก ถือเป็น โอกาสของผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีของไทยที่จะขยายกิจการไปให้บริการในต่างประเทศง่ายขึ้น แต่ข้อผูกพันสามารถทำให้นักบัญชีต่างชาติเข้ามาจดทะเบียนประกอบการในประเทศไทยได้ง่ายเช่นเดียวกัน คือต่างชาติสามารถถือหุ้นในอัตราส่วน 70% หรือ 100% ของทุนทั้งหมด ตามเงื่อนไขของแต่ละประเทศกำหนด ส่วนข้อตกลงยอมรับร่วมกัน เพื่ออำนวยความสะดวกในการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพในต่างประเทศ นักบัญชีที่ผ่านการพิจารณาทดสอบความสามารถแล้วจะได้รับการอำนวยความสะดวกในการเดินทางเข้าประเทศเป็นอย่างดี

1.3 ผลกระทบด้านความรู้ความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องพัฒนาความรู้ต่อเนื่อง มากกว่าที่พระราชบัญญัติการบัญชีกำหนด การพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ความรู้ทั่วไปที่ต้องใช้ในการบริหาร หรือปฏิบัติงาน รวมถึงการเข้าร่วม โครงการทดสอบความรู้ต่างๆ เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนความรู้ความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่มีอยู่เดิมไม่เพียงพอ นักบัญชีต้องมีการพัฒนาศักยภาพของตนเองให้พร้อมที่จะแข่งขันกับนักบัญชีอื่นๆ ในอาเซียน ต้องมีการพัฒนาความรู้ตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดอายุการประกอบวิชาชีพบัญชี ติดตามข่าวสาร ความรู้ กฎหมาย ข้อกำหนดใหม่ๆ ตลอดเวลา เนื่องจากจะมีการประชุมผู้นำ หรือตัวแทนสมาชิกกลุ่มอาเซียนทุกปี ปีละ 1 ครั้งเป็นอย่างน้อย ฉะนั้น นอกจากการปรับปรุงพัฒนาวิชาชีพในประเทศไทยแล้ว อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงภายในกลุ่มอาเซียนอีก

1.4 ผลกระทบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีสามารถรับงานจากประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียนผ่านระบบออนไลน์ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี จดทะเบียนในประเทศไทย มีสถานประกอบการอยู่ในประเทศไทย แต่สามารถรับทำงานให้กับบริษัทจากต่างประเทศได้ ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย

รวดเร็ว การสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาเทคโนโลยีให้พร้อมสำหรับการทำงาน พร้อมทั้งจะแข่งขัน นอกจากเทคโนโลยีสารสนเทศจะจำเป็นในการสื่อสาร ยังสามารถใช้ในการจัดทำบัญชีด้วยโปรแกรมบัญชีสำเร็จรูป หรือ โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นเพื่อให้เหมาะกับการทำงานด้านบัญชี

1.5 ผลกระทบด้านการสื่อสาร

ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีต้องพัฒนาความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษ เนื่องจากภาษาอังกฤษถือเป็นภาษากลางในการสื่อสารเมื่อเปิดประชาคมอาเซียน และหลายๆ ประเทศในอาเซียนก็ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลาง ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีของไทยจึงค่อนข้างเสียเปรียบนักบัญชีจากประเทศอื่นหากไม่พัฒนาความรู้ด้านภาษาอังกฤษ นอกจากนั้นผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีไทยควรศึกษาภาษาอื่นๆ ในประเทศสมาชิกอาเซียนด้วย เพื่อเพิ่มโอกาสในการทำงานให้มีทางเลือกในการทำงานที่ประเทศอื่นๆ ในอาเซียนได้

1.6 ผลกระทบด้านการเปิดเสรีการลงทุน

ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีจะมีผู้ใช้บริการเพิ่มขึ้นจากนักลงทุนที่เข้ามาจดทะเบียนประกอบการในประเทศไทย เมื่อเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะมีนักลงทุนจากต่างชาติเข้ามาลงทุนจดทะเบียนในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น ผู้ประกอบการนิติบุคคลมีหน้าที่ต้องจัดทำบัญชี และนำส่งงบการเงินตามที่กฎหมายกำหนด ความต้องการแรงงานเชี่ยวชาญด้านบัญชีเพิ่มขึ้น ทำให้นักบัญชีมีโอกาสและทางเลือกมากขึ้น โอกาสตกงานน้อยลง

1.7 ผลกระทบด้านรายได้หรืออัตราผลตอบแทน

ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีที่มีความสามารถมีโอกาสได้รับรายได้ หรืออัตราผลตอบแทนสูงขึ้น จากการเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนสำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีทั้ง 10 ประเทศสมาชิกอาเซียน พบว่า ประเทศสิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย มีอัตราผลตอบแทนสูงกว่าประเทศไทย 2-3 เท่า โดยเฉพาะสิงคโปร์มีสัดส่วนประชากรวัยทำงานน้อยลง ในอนาคตประเทศสิงคโปร์จึงจำเป็นต้องนำเข้าแรงงานเชี่ยวชาญด้านวิชาชีพบัญชีจากต่างประเทศ ทุกธุรกิจจำเป็นต้องใช้นักบัญชีในการจัดทำและตรวจสอบงบการเงิน ผู้ประกอบธุรกิจในประเทศไทยอาจจะต้องเพิ่มอัตราผลตอบแทนให้นักบัญชี เพื่อไม่ให้เสียนักบัญชีที่มีศักยภาพไป

ส่วนที่ 2 การเตรียมความพร้อมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ปัจจุบันแทบทุกหน่วยงานเริ่มมีการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมากขึ้น สภาวิชาชีพบัญชีฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ก็มีการเตรียมความพร้อมเช่นกัน แต่สำหรับนักบัญชียังมีไม่มากนักที่จะเห็นความสำคัญ ของการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน แม้ว่าวิชาชีพบัญชีจะเป็นหนึ่งใน 7 สาขาวิชาชีพบริการที่เปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ ในที่นี้ ผู้ศึกษาจึงสรุปผลศึกษาเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีควรเตรียมความพร้อม

2.1 การเตรียมความพร้อมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

เมื่อเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีการแข่งขันสูง ศักยภาพของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเป็นสิ่งสำคัญ ผู้มีความสามารถมีโอกาส และทางเลือกมากกว่า ดังนั้นสิ่งที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีควรเตรียมความพร้อมมีดังนี้

2.1.1 การเตรียมความพร้อมด้านภาษา

ทักษะด้านภาษาอังกฤษเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากในการติดต่อธุรกิจในประเทศเศรษฐกิจอาเซียน นักศึกษารุ่นใหม่ให้ความสำคัญกับการเรียนภาษามากขึ้น ไม่ใช่เฉพาะภาษาอังกฤษ แต่ยังมีภาษาจีน พม่า เวียดนาม และภาษาอื่นๆ บ้าง นักบัญชีจึงควรมีการเตรียมความพร้อมด้านการศึกษาภาษาต่างๆ เพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือการเรียนเสริมในสถาบันที่เปิดสอนภาษา โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ และภาษาของประเทศที่นักบัญชีสนใจที่จะไปทำงาน เป็นต้น

2.1.2 การเตรียมความพร้อมด้านการพัฒนาศักยภาพตนเอง และอบรมพัฒนาความรู้ต่อเนื่อง

นักบัญชีควรมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ สะสมประสบการณ์ด้านทักษะฝึกฝนด้านการคิด การแก้ปัญหา ความเข้าใจในเศรษฐกิจมหภาคและธุรกิจที่ดำเนินกิจการ ความรู้ข้ามศาสตร์อื่น ความรู้ทั่วไป เช่นการเงิน การลงทุน การบริหารจัดการและการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ควรติดตามข่าวสารต่างๆ กฎหมายใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้อง การอบรมพัฒนาความรู้ต่อเนื่อง การทดสอบตนเองเช่นการเข้าร่วมโครงการประกาศนียบัตรการรายงานทางการเงินไทย หรือ Dip TFR เป็นการทดสอบความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีไทยเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินไทยที่เกี่ยวข้องกับกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ

2.1.3 การเตรียมความพร้อมด้านการแข่งขัน

ยกระดับมาตรฐานการประกอบธุรกิจ และการทำงานที่เป็นสากล เช่น มาตรฐานการรายงานทางการเงิน(IFRS) มาตรฐานการควบคุมคุณภาพสำนักงานสอบบัญชี (ISQC1) และมาตรฐานการสอบบัญชี (ISA) เป็นต้น ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีควรวางแผนงานในการให้บริการ ขยายขนาดของสำนักงาน โดยการควบรวมกิจการกับสำนักงานอื่นๆ เพื่อดึงดูดลูกค้าที่เป็นธุรกิจขนาดใหญ่และบริษัทข้ามชาติ เน้นการให้บริการที่มีลักษณะเป็นการเฉพาะมากขึ้น เช่น ให้บริการทำบัญชี หรือสอบบัญชีตามประเภทของธุรกิจ หรืออุตสาหกรรม วางแผนการนำเสนอ บริการที่มีคุณภาพ มาตรฐาน ด้วยราคาที่ถูกลง

2.1.4 การเตรียมความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

เพิ่มการลงทุนด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย สามารถติดต่อสื่อสาร การรับงาน ทางสื่อออนไลน์ หรือการลงทุนด้านโปรแกรมบัญชีที่ทันสมัย เพื่อใช้ในการจัดทำและสอบบัญชี เพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับลูกค้า

2.1.5 การเตรียมความพร้อมด้านอื่นๆ

ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีควรศึกษาเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี สังคม ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ศาสนา กฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ และความรู้เกี่ยวกับองค์กรวิชาชีพ รวมทั้งหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในประเทศที่ต้องการเข้าไปทำงานหรือติดต่อธุรกิจ การศึกษา เรื่องต่างๆ เหล่านี้ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้งานประสบความสำเร็จ และลดความเสี่ยงที่อาจจะเกิดจากความแตกต่างในสังคม และวัฒนธรรมในแต่ละประเทศได้เป็นอย่างดี

2.2 การเตรียมความพร้อมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 การเตรียมความพร้อมของสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์

(Federation of Accounting Professions)

สภาวิชาชีพบัญชีฯ มีการเตรียมความพร้อมหลายด้าน สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ “เป็นองค์กรชั้นนำในภูมิภาคเพื่อพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีให้เป็นผู้มืออาชีพ มีจรรยาบรรณ เพื่อให้บริการและพร้อมรับการแข่งขันในสากล” และพันธกิจ 5 ข้อที่จะนำไปสู่เป้าหมาย คือ

- 1) พัฒนาความรู้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีให้ก้าวสู่ระดับสากล
- 2) ยกระดับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีให้มีแนวคิดทันสมัย และมีทักษะเป็น นักวิชาการข้ามศาสตร์และเป็นนักปฏิบัติ
- 3) สร้างความเชื่อมั่นต่อผู้ให้บริการด้านวิชาชีพบัญชี
- 4) สร้างสรรค์การทำงานร่วมกันกับหน่วยงานการกำกับดูแล
- 5) เสริมสร้างการให้บริการด้วยจิตสาธารณะ เข้าใจในวิชาชีพบัญชี

จากวิสัยทัศน์ และพันธกิจดังกล่าว สภาวิชาชีพบัญชีฯ มีแนวทางการดำเนินงานในการเตรียมความพร้อม ดังต่อไปนี้

1) การเตรียมความพร้อมด้านคุณภาพมาตรฐานเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี

ประสานความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาคูณภาพมาตรฐานเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เช่น การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานทางการศึกษา การอบรม การรับรองคุณภาพการศึกษาด้านการบัญชี จัดทำฐานข้อมูลด้านวิชาการ เพื่อประโยชน์ในการเผยแพร่ความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ให้มีคุณภาพและมาตรฐานเดียวกัน โดยการพัฒนาและจัดทำสื่อการสอนวิชาการบัญชี โดยใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ

2) การเตรียมความพร้อมด้านมาตรฐานทางวิชาชีพบัญชี และการกำหนด

จรรยาบรรณสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

สภาวิชาชีพบัญชีฯ เตรียมความพร้อมเกี่ยวกับมาตรฐานทางวิชาชีพบัญชี โดยปรับปรุงเพิ่มเติมมาตรฐานทางวิชาชีพบัญชี ให้เหมาะสมกับมาตรฐานสากลระหว่างประเทศ เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ปัจจุบันให้ใช้ มาตรฐานการรายงานทางการเงินซึ่งประกอบไปด้วย มาตรฐานการบัญชี มาตรฐานรายงานทางการเงิน มาตรฐานการสอบบัญชี มาตรฐานการควบคุมคุณภาพ มาตรฐานการศึกษาและเทคโนโลยี จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพ และมีการจัดประชุมสัมมนาเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักวิชาชีพบัญชีไทย

คณะอนุกรรมการด้านการพัฒนาวิชาชีพบัญชี สภาวิชาชีพบัญชีฯ จึงได้จัดตั้งโครงการประกาศนียบัตรการรายงานทางการเงินไทย (Dip TFR) มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้นักบัญชีไทยมีความเข้าใจในมาตรฐานการบัญชี หรือมาตรฐานการรายงานทางการเงิน เป็นการทดสอบความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีไทยเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินไทยที่เกี่ยวข้องกับกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ สำหรับเกณฑ์การผ่านการทดสอบ ผู้ทดสอบต้องได้คะแนนอย่างน้อยร้อยละ 60 จึงจะสอบผ่านการทดสอบ ทั้งนี้ การจัดทดสอบจะจัดให้มีการทดสอบปีละสองครั้งคือเดือนมิถุนายน และเดือนธันวาคมของทุกปี ผู้ผ่านการทดสอบจะได้รับชั่วโมงการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ต่อเนื่องเท่ากับ 18 ชั่วโมง พร้อมใบประกาศนียบัตร

3) การเตรียมความพร้อมด้านการพัฒนาความรู้ต่อเนื่อง

จัดตั้งสถาบันฝึกอบรมวิชาชีพบัญชี โดยมีวิทยากรที่เป็นผู้เชี่ยวชาญทั้งในและต่างประเทศ โดยมุ่งเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เช่น โครงการอบรมผู้อำนวยการบัญชีระดับสูงของบริษัทและวิสาหกิจขนาดใหญ่ ด้านการบริหารองค์กร และการนำเสนอรายงานทางการเงินที่มีคุณภาพ การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับภาษีอากร การอบรมระบบ e-Learning เป็นต้น

4) การเตรียมความพร้อมด้านการพัฒนาศักยภาพ ความรู้ ประสบการณ์ และทักษะในวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

สัมมนาปรับความรู้และทัศนคติ เปิดหลักสูตร 1 ปี ประกาศนียบัตรพิเศษ นักบัญชี เพื่อยกระดับให้แก่ผู้ที่จบบัญชี แต่ขาดทักษะบัญชีขั้นสูง เบื้องต้นจะรับสมัครผู้เรียน 60 คน และเพื่อเป็นยืนยันคุณภาพของผู้จบหลักสูตรดังกล่าว จะให้บริษัทชั้นนำได้มาเลือกคนกลุ่มนี้เข้าทำงาน เปิดทดสอบมาตรฐานสำนักงานสอบบัญชี เพื่อสร้างมาตรฐานของสำนักงานบัญชีขนาดเล็กให้สูงขึ้น ร่วมกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้ากระทรวงพาณิชย์ ตั้งสำนักงานสอบบัญชีคุณภาพ และออกไปรับรองให้แก่สำนักงานบัญชี นอกจากนี้ยังมีแผนพาสถานงานบัญชีไปดูงานในอาเซียน โดยปีที่ผ่านมาพาไปประเทศเมียนมาร์ เพื่อเพิ่มโอกาส และทางเลือกให้กับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

5) การเตรียมความพร้อมด้านแนวทางในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติ

เพิ่มบทบาทของสภาวิชาชีพบัญชีฯ โดยการเข้าร่วมเป็นกรรมการ ในองค์กรวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศ เพื่อสร้างความเข้าใจ ในฐานะผู้นำองค์กรวิชาชีพระหว่างประเทศ และเข้าร่วมประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสถาบันและองค์กรต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ

6) การเตรียมความพร้อมด้านภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร

ปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรการศึกษาให้เป็นสากลมากขึ้นในด้านภาษา ได้เพิ่มการเรียนภาษาอังกฤษ และภาษาอื่นๆ ในกลุ่มประเทศอาเซียน อย่างน้อยอีก 1 ภาษา หรือปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรนานาชาติคือการเรียนเป็นภาษาอังกฤษบ้างในบางวิชา ซึ่งมีหลายสถาบันที่เริ่มพัฒนาหลักสูตรต่างๆ เหล่านี้แล้ว รวมถึงผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี นักบัญชี ได้มีเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับภาษาอังกฤษและภาษาอื่นๆ ด้วย ซึ่งสภาวิชาชีพบัญชีฯ ก็ได้เปิดหลักสูตรภาษาอังกฤษขั้นพื้นฐานและชั้นกลาง ช่วงหลังเลิกงาน โดยจะเริ่มกิจกรรมในปลายปี 2556

2.2.2 การเตรียมความพร้อมของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

1) การเตรียมความพร้อมตามพันธกรณี ข้อผูกพัน

ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นไปตามพันธกรณี โดยรวมถึงการเพิ่มสัดส่วนการถือหุ้นของนักลงทุนต่างชาติ

2) การเตรียมความพร้อมด้านมาตรฐานของสำนักงานบัญชี

มอบหนังสือรับรองคุณภาพให้สำนักงานบัญชีที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ จำนวน 20 ราย และยังมีเปิดอบรมหลักสูตรต้นกล้าสำนักงานบัญชีคุณภาพเพื่อช่วยในการพัฒนาและสร้างให้สำนักงานบัญชีไทยก้าวสู่การเป็นสำนักงานบัญชีที่มีคุณภาพที่ได้มาตรฐาน

ทัดเทียมระดับสากลเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้ โดยที่ผ่านมามีผ่านการอบรมหลักสูตรดังกล่าวแล้ว จำนวน 1,091 ราย ซึ่งทางกรมได้มีการตั้งเป้าหมายจะทำให้เกิดสำนักงานบัญชีคุณภาพอีกอย่างน้อย 990 แห่งในปีนี้ และในอนาคตจะมีการผลักดันสำนักงานบัญชี 4,900 แห่งทั่วประเทศ ให้มีมาตรฐานเป็นที่น่าเชื่อถือแข่งขันในตลาด AEC

3) การเตรียมความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ส่งเสริมการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ในการให้บริการข้ามประเทศ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีสามารถรับงานจากประเทศสมาชิกอาเซียน โดยไม่ต้องมีการเคลื่อนย้ายธุรกิจไปจดทะเบียนในประเทศนั้นๆ คือการให้บริการผ่านสื่อต่างๆ เช่น โทรศัพท์ หรืออินเทอร์เน็ต เป็นต้น

4) การเตรียมความพร้อมด้านการพัฒนาศักยภาพของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม

ร่วมกับสภาวิชาชีพบัญชีฯ ให้คำแนะนำในการจัดทำบัญชีแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมซึ่งเป็นฐานธุรกิจที่สำคัญของไทย

2.2.3 การเตรียมความพร้อมของกรมสรรพากร

ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีมีความเกี่ยวข้องกับกรมสรรพากรในการนำภาษีกฎหมายภาษี ไปใช้ ผู้ศึกษาจึงนำผลจากการศึกษาด้านภาษีมากล่าวถึงการเตรียมความพร้อมของกรมสรรพากร พบว่า

กรมสรรพากรในฐานะหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในการจัดเก็บภาษีของประเทศจึงต้องมีการปรับปรุงระบบภาษีอากร เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ รวมถึงต้องสามารถแข่งขันกับประเทศอื่นในภูมิภาคได้ ขณะเดียวกันก็ต้องมีความพร้อมที่จะรองรับผู้เสียภาษีที่เป็นชาวต่างชาติและกิจการข้ามชาติ จึงได้มีการดำเนินการดังนี้

1) การเตรียมความด้านโครงสร้างภาษี

ปฏิรูปโครงสร้างภาษีทั้งระบบเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยปรับลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลจากร้อยละ 30 เหลือร้อยละ 23 ในปี 2555 และร้อยละ 20 ตั้งแต่ปี 2556 เป็นต้นไป และเตรียมการปรับปรุงโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยเน้นเรื่องการกระจายภาระภาษีเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และขณะเดียวกันการปรับอัตราภาษีให้แข่งขันกับต่างประเทศได้

2) การเตรียมความพร้อมด้านการเชื่อมโยงตลาดทุนไทยกับตลาดทุนอื่น

เตรียมการเชื่อมโยงตลาดทุนไทยกับตลาดทุนอื่นในภูมิภาคอาเซียน เพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรี โดยออกมาตรการภาษี การยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ให้แก่การขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ต่างประเทศที่มีการซื้อขายผ่านระบบที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจัดให้มีขึ้น ทั้งนี้เพื่อเชื่อมโยงการซื้อขายกับตลาดหลักทรัพย์ต่างประเทศที่เป็นประเทศสมาชิกอาเซียน รวมถึงกำหนดให้ผู้มีเงินได้ซึ่งอยู่ในประเทศไทย และได้รับเงินปันผลจากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ ซึ่งได้นำหลักทรัพย์เข้ามาจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และยอมให้หักภาษี ณ ที่จ่าย ร้อยละ 10 เมื่อถึงกำหนดยื่นรายการได้รับยกเว้นไม่ต้องนำเงินปันผลดังกล่าวมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้

3) การเตรียมความพร้อมด้านอนุสัญญาภาษีซ้อนระหว่างประเทศในภูมิภาค

อาเซียน

การเร่งรัดให้มีอนุสัญญาภาษีซ้อนระหว่างประเทศในภูมิภาคอาเซียน เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการจัดการระงับภาษีซ้ำซ้อนและการบริหารการจัดเก็บภาษี โดยเร่งรัดการจัดทำอนุสัญญาภาษีซ้อนกับประเทศที่ยังไม่มีอนุสัญญาภาษีซ้อนกับประเทศไทย และให้ความช่วยเหลือทางวิชาการเกี่ยวกับการจัดทำอนุสัญญาภาษีซ้อนแก่ประเทศอื่นในภูมิภาคอาเซียน เพื่อให้ทุกประเทศมีอนุสัญญาภาษีซ้อนระหว่างกันครบถ้วน

4) การเตรียมความพร้อมด้านการป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีของบริษัท

ข้ามชาติ

การป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีของบริษัทข้ามชาติ โดยเตรียมการออกมาตรการต่างๆ เช่น มาตรการกำหนดราคาโอน (Transfer Pricing) มาตรการป้องกันการตั้งทุนต่ำ (Thin Capitalization) มาตรการป้องกันการกักเก็บกำไรไว้ในประเทศที่มีอัตราภาษีต่ำ (Controlled Foreign Company) รวมทั้งมาตรการป้องกันการหลบเลี่ยงภาษีเป็นการทั่วไป (General Anti Avoidance Rule) โดยที่มาตรการเหล่านี้จะต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการลงทุนระหว่างประเทศ

3) การเตรียมความพร้อมด้านภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร

การพัฒนาภาษาอังกฤษของบุคลากรกรมสรรพากร เพื่อให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสารกับชาวต่างชาติ โดยมีโครงการฝึกอบรมภาษาอังกฤษแก่บุคลากรทุกระดับ และการอำนวยความสะดวกแก่ผู้เสียภาษีที่เป็นชาวต่างชาติ โดยการแปลเอกสารภาษีและข้อมูลต่างๆ เป็นภาษาอังกฤษ เช่น แบบแสดงรายการภาษี คู่มือการเสียภาษี รวมทั้งเว็บไซต์ของกรมสรรพากร

2.2.4 การเตรียมความพร้อมของคณะกรรมการมาตรฐานการศึกษาทางการบัญชี

สากล (*International Accounting Education Standards Board, IAESB*)

1) การเตรียมความพร้อมด้านหลักสูตรการศึกษาวิชาชีพบัญชี

เริ่มจากหลักสูตรการศึกษาวิชาชีพบัญชีเนื่องจากการเริ่มต้นของการผลิตนักบัญชีที่มีคุณภาพ เมื่อคณะกรรมการมาตรฐานการศึกษาทางการบัญชีสากล (*International Accounting Education Standards Board, IAESB*) ได้มีการพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาสากลที่ออกโดย IFAC ทั้ง 8 ฉบับ ในข้อกำหนดของนักบัญชีมืออาชีพจะต้องสำเร็จการศึกษาขั้นต้นทางด้านบัญชีในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจากสถาบันการศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาการบัญชี ซึ่งได้กำหนดวิธีการคัดเลือกเข้าศึกษาด้านการบัญชีอย่างเป็นระบบ และมีการจัดการเกี่ยวกับหลักสูตรการบัญชี (*Content of Professional Accounting Education Programs*) ที่จะทำให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ทางวิชาชีพบัญชีระดับสูง และสามารถพัฒนาตนเองเป็นนักบัญชีมืออาชีพได้ในอนาคต ใน IES ฉบับที่ 2 ได้แบ่งองค์ความรู้ในหลักสูตรการบัญชีเป็น 3 ส่วน คือ การบัญชี การเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง (*Accounting, Finance and Related Knowledge*) ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจขององค์กร (*Organizational and Business Knowledge*)

สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรเพื่อผลิตนักบัญชี ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษา IES ฉบับที่ 2 พัฒนาหลักสูตรให้ได้มาตรฐานสากล

2) การเตรียมความพร้อมด้านคุณสมบัติของนักบัญชีมืออาชีพ

สำหรับการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับคุณสมบัติของนักบัญชีมืออาชีพ จะต้องปฏิบัติตามที่คณะกรรมการมาตรฐานการศึกษาทางการบัญชีสากลกำหนดดังต่อไปนี้

(1) นักบัญชีมืออาชีพต้องมีทักษะทางวิชาชีพ (*Professional Skills*) ได้แก่ ทักษะด้านสติปัญญา (*Intellectual Skill*) ทักษะด้านเทคนิคทั่วไปและเทคนิคเฉพาะเกี่ยวกับวิชาชีพ (*Technical Skill*) ทักษะส่วนบุคคล (*Personal Skill*) ทักษะในการสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น (*Interpersonal and Communication Skill*) และทักษะด้านการจัดการทางธุรกิจและองค์กร (*Organizational and Business Management Skills*)

(2) นักบัญชีมืออาชีพต้องมีคุณค่าและมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพอันอยู่บนพื้นฐานของจริยธรรม (*Professional Value, Ethic and Attitudes*) ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อสังคม ความซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ ความสามารถในการรักษาความลับ และความเป็นอิสระ

(3) นักบัญชีมืออาชีพจะต้องมีการสะสมประสบการณ์เชิงปฏิบัติ (*Experience*) เป็นระยะเวลาอันยาวนานและเข้มข้นเพียงพอที่จะแสดงให้เห็นว่าเป็นนักบัญชีที่มีความรู้และมีทักษะทางวิชาชีพ รวมทั้งมีความรู้และทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพอันอยู่บนพื้นฐานของความรู้

จริยธรรม โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ ควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดและมีกระบวนการตรวจสอบอย่างมีมาตรฐานและสม่ำเสมอ

(4) นักบัญชีมืออาชีพจะต้องสอบผ่านการประเมินความสามารถทางวิชาชีพ (Professional Capabilities) ซึ่งจะเป็นการประเมินความรู้และทักษะทางด้านวิชาชีพ ตลอดจนการมีคุณค่า ศักยภาพทางวิชาชีพและจริยธรรม

(5) นักบัญชีมืออาชีพจะต้องมีการเรียนรู้อย่างไม่จบสิ้น (Lifelong Learning) โดยถือเป็นภาระหน้าที่ที่จะต้องพัฒนา และรักษาความสามารถด้านวิชาชีพ โดยมีกฎเกณฑ์และข้อบังคับให้นักบัญชีได้มีโอกาสได้พัฒนาความรู้ความสามารถทางด้านวิชาชีพอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

เมื่อนักบัญชีต้องปฏิบัติตามมาตรฐานสากล ในข้อกำหนด IES ทั้ง 8 ฉบับ นักบัญชีจึงต้องมีการเตรียมความพร้อม สะสมประสบการณ์ ให้มีศักยภาพ มีความพร้อมเพื่อแข่งขันเมื่อเปิดประชาคมอาเซียน

2.2.5 การเตรียมความพร้อมของประเทศสมาชิกสหพันธ์บัญชีอาเซียน

การเตรียมความพร้อมของประเทศสมาชิกสหพันธ์บัญชีอาเซียนต่อ AEC ประเทศสมาชิกอาเซียนต่างก็ได้มีการเตรียมความพร้อมเช่นกัน ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเป็นการประกาศใช้มาตรฐานทางการเงิน มาตรฐานการบัญชี การตั้งคณะกรรมการมาตรฐานการบัญชี การฝึกอบรมหลายหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาการศึกษาด้านบัญชีระดับนานาชาติ

จะเห็นว่าทุกๆ ประเทศสมาชิกอาเซียนต่างก็มีการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานภาครัฐ มิใช่เฉพาะประเทศไทยเท่านั้น แต่ส่วนใหญ่จะเป็นการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานภาครัฐ แต่สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเองที่ยังมิได้เตรียมความพร้อมเท่าที่ควร แม้กระทั่งนักเรียน นักศึกษายังคงเลือกเรียนวิชาที่ตนเองถนัด ไม่ได้สนใจหรือคำนึงถึงการเปิดวิชาชีพบริการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี ในอาเซียนมากนัก ไทยน่าจะเป็นประเทศที่มีนักบัญชีมากที่สุดในอาเซียน ปัจจุบันมีผู้ขึ้นทะเบียนประกอบวิชาชีพบัญชีประมาณ 5.8 หมื่นคน และมีผู้ถือใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (Certified Public Accountant :CPA) 8,700คน ขณะที่สถาบันผลิตนักบัญชีทั่วประเทศมีกว่า 300 แห่ง ผลิตมาปีละไม่ต่ำกว่า 20,000คน คิดเป็นนักบัญชีที่ขึ้นทะเบียนปีละไม่ถึง10%

ดังนั้น ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีควรเร่งเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้น เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นๆ

ส่วนที่ 3 เปรียบเทียบกฎเกณฑ์ด้านการประกอบวิชาชีพบัญชีของแต่ละประเทศสมาชิก อาเซียน

3.1 เปรียบเทียบกฎเกณฑ์ด้านข้อผูกพัน

ประเทศ	ข้อผูกพันปัจจุบัน
บรูไนฯ	อนุญาตเฉพาะเจ้าของคนเดียวหรือห้างหุ้นส่วน โดยอนุญาตให้ต่างชาติถือหุ้นได้ 20 คน ทั้งนี้ห้างหุ้นส่วนจะต้องประกอบด้วยบุคคล บริษัทในประเทศ หรือสาขาของบริษัทต่างชาติและสำนักงานใหญ่ของบริษัทจะต้องอยู่ในประเทศบรูไน
กัมพูชา	ไม่มีข้อจำกัดการถือหุ้นของต่างชาติ ผู้ที่ต้องการได้รับการส่งเสริมการลงทุนต้องให้การอบรมพนักงานกัมพูชาอย่างสม่ำเสมอและสนับสนุนให้ได้รับตำแหน่งอาวุโส
อินโดนีเซีย	การลงทุนอยู่ในรูปแบบร่วมลงทุนหรือสำนักงานตัวแทนการร่วมลงทุนหุ้นต่างชาติไม่เกิน 49%
ลาว	การลงทุนอยู่ในรูปแบบการร่วมลงทุน(ต่างชาติถือหุ้นอย่างน้อย 30%) ต่างชาติเป็นเจ้าของทั้งหมดหรือสำนักงานตัวแทน ผู้ให้บริการต่างชาติจะต้องได้รับใบอนุญาตทำงานในฐานะผู้สอบบัญชีรับอนุญาตหรือที่ปรึกษาด้านบัญชีในลาวหรือสัญญาจะต้องลงนามกับประเทศนั้น
มาเลเซีย	ไม่มีข้อจำกัดการถือหุ้นต่างชาติ แต่การเข้าครอบครอง ควบรวมหรือได้รับผลประโยชน์ในธุรกิจมาเลเซียบางกรณีต้องได้รับอนุมัติ อนุญาตเฉพาะห้างหุ้นส่วนที่จดทะเบียนในประเทศ กับนักบัญชีชาวมาเลเซียหรือบริษัทบัญชีของมาเลเซียโดยมีสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติไม่เกินร้อยละ 49
พม่า	การลงทุนอาจอยู่ในรูปแบบร่วมลงทุน(ต่างชาติถือหุ้นอย่างน้อย 35%) หรือต่างชาติลงทุนทั้งหมด เงื่อนไขทุนขั้นต่ำ 300,000 จ๊ิต สำหรับธุรกิจบริการ
เวียดนาม	การลงทุนอยู่ในรูปแบบสัญญาความร่วมมือทางธุรกิจ วิสาหกิจร่วมลงทุน และวิสาหกิจที่ต่างชาติลงทุนทั้งหมด
ฟิลิปปินส์	กิจกรรมที่สงวนไว้สำหรับชาวฟิลิปปินส์ ต่างชาติต้องถือหุ้นข้างน้อยและผู้บริหารต้องมีสัญชาติฟิลิปปินส์
สิงคโปร์	ไม่มีข้อจำกัดการเข้าสู่ตลาดการลงทุนของต่างชาติ
ไทย	ผูกพันการจัดตั้งธุรกิจในรูปแบบบริษัทจำกัด ต่างชาติถือหุ้นไม่เกิน 49%

ตามแผนงานการจัดตั้ง AEC (AEC Blueprint) ได้กำหนดรูปแบบการค้าและการบริการ โดยมีเป้าหมายให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเปิดเสรีวิชาชีพบัญชี โดยอนุญาตให้นักลงทุนอาเซียนเข้ามาลงทุนในธุรกิจบริการและสามารถถือหุ้นได้ถึง 70% ซึ่งปัจจุบันมี 4 ประเทศที่ยังไม่สามารถดำเนินการตามเป้าหมาย AEC Blueprint ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และไทย ส่วนอีก 6 ประเทศอนุญาตให้นักลงทุนอาเซียนถือหุ้นข้างมากในธุรกิจวิชาชีพบัญชีได้ ซึ่งในความเป็นจริงการดำเนินการตามข้อผูกพันมีข้อจำกัดทางอ้อมที่ไม่สามารถดำเนินการตามข้อผูกพันได้หลายประการที่นักลงทุนต้องทำการศึกษาก่อนเข้าไปลงทุน เช่น กรณีเกี่ยวกับการถือครองที่ดินสำหรับชาวต่างชาติ เป็นต้น

3.2 กฎเกณฑ์ด้านข้อตกลงยอมรับร่วมกัน

ข้อตกลงยอมรับร่วมกันเป็นเพียงข้อตกลงพื้นฐานในการเจรจาด้านวิชาชีพบัญชี ซึ่งประกอบด้วยหลักเกณฑ์ของนักบัญชีมืออาชีพ สามารถเคลื่อนย้ายเสรี เช่น การศึกษา การสอบ ประสิทธิภาพ กระบวนการให้การยอมรับ ระบบข้อมูลเอกสาร ระเบียบวินัยและหลักจริยธรรม มาตรฐานและแนวปฏิบัติสากล จะต้องไม่ลดทอนสิทธิอำนาจหน้าที่ ของสมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศ การออกใบอนุญาตและการขึ้นทะเบียนของวิชาชีพบัญชีอาเซียนจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบภายในของแต่ละประเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกในการเจรจาจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน โดยให้โครงสร้างเพื่อนำไปสู่การสรุปข้อตกลงนั้น และเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ส่งเสริมแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด ทั้งด้านมาตรฐานและคุณสมบัติของวิชาชีพบัญชี

มีข้อตกลงระหว่างประเทศในทุกสาขาบริการ แต่สำหรับวิชาชีพบัญชีเป็น 1 ใน 2 สาขาที่ยังไม่ได้มีข้อตกลงยอมรับร่วมกัน มีเพียงข้อตกลงยอมรับร่วม ที่กำหนดไว้กว้างๆ เท่านั้น

3.2 เปรียบเทียบกฎเกณฑ์ด้านภาษี

รัฐบาลไทยปรับลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลเหลือ 23% ในปี 2555 20% ในปี 2556 และ 2557 และเมื่อเปรียบเทียบกับภาษีของประเทศสมาชิกอาเซียนดังตาราง

อัตรากำไรเงินได้นิติบุคคลของประเทศต่าง ๆ ในอาเซียน ปี 2543-2555

อัตราร้อยละ

ประเทศ	2543	2548	2553	2554	2555
อัตรากำไรเฉลี่ยของโลก	29	27.4	25	23	n/a
สิงคโปร์	26	20	17	17	17
กัมพูชา	n/a	20	20	20	20
บรูไน	n/a	n/a	23.5	22	22
ไทย	30	30	30	30	23*
มาเลเซีย	28	28	25	25	25
อินโดนีเซีย	30	30	25	25	25
เวียดนาม (ในประเทศ/นอกประเทศ)	45/25	28	25	25	25
ลาว (ในประเทศ/นอกประเทศ)	n/a	35/20	35/20	35/20	28
ฟิลิปปินส์	32	32	30	30	30
พม่า	n/a	n/a	n/a	30	30

ที่มา : KPMG และ www.intergro-inc.com

*อัตรากำไรร้อยละ 23 สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีปี 2555 และจะเริ่มใช้อัตรากำไรร้อยละ 20 ในปี 2556

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่าประเทศที่มีอัตรากำไรนิติบุคคลต่ำคือ ประเทศสิงคโปร์ 17% กัมพูชา 20% บรูไน 22% และไทย 23% ประเทศที่มีอัตรากำไรนิติบุคคลสูงคือ พม่า และฟิลิปปินส์ 30% ลาว 28% เวียดนาม อินโดนีเซีย และมาเลเซีย 25% จากประเทศไทยปรับลดอัตรากำไรนิติบุคคลในปี 2555 และในปี 2556 ลดเหลือ 20% จากสถิติพบว่าประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศที่นักลงทุนสนใจไปลงทุนมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง เนื่องจากประเทศสิงคโปร์มีความโดดเด่นในหลายๆ ด้าน ซึ่งจากการเปรียบเทียบอัตรากำไรนิติบุคคลที่จัดเก็บของ 10 ประเทศอาเซียน ก็พบว่าประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศที่มีอัตรากำไรนิติบุคคลต่ำสุด จึงน่าจะเป็นจุดหนึ่งที่นักลงทุนสนใจ ประเทศไทยจึงต้องมีแผนปรับลดอัตรากำไรนิติบุคคลอีกในปี 2556 จากที่ลดไปแล้วใน 2 ปีคือปี 2554 และ 2555 เพื่อดึงดูดนักลงทุนให้เข้ามาลงทุนในประเทศเพิ่มมากขึ้น

3.2 เปรียบเทียบการเตรียมความพร้อม และความสามารถในการแข่งขัน

ประเทศ	การเตรียมความพร้อม	ความสามารถในการแข่งขัน
ไทย	สภาวิชาชีพบัญชีมีการเตรียมความพร้อมพัฒนาศักยภาพของนักบัญชีไทยตั้งแต่การปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน พร้อมด้านคุณสมบัติของนักบัญชีมืออาชีพ ด้านมาตรฐานทางวิชาชีพบัญชี ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยีสารสนเทศ มีการพัฒนาความรู้ต่อเนื่อง มีการประชุมสัมมนา เพื่อพัฒนาความรู้ของวิชาชีพบัญชี	มีแนวโน้มจะสามารถแข่งขันกับ 9 ประเทศอาเซียนได้ เนื่องมีการเตรียมความพร้อมในทุกๆ ด้านดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตาม ความสามารถในการแข่งขันของวิชาชีพบัญชี สำคัญที่ ผู้ประกอบการบัญชีเองที่ต้องให้ความร่วมมือด้วย
บรูไนฯ	ประกาศใช้มาตรฐานการบัญชี(ASO) ตั้งคณะกรรมการมาตรฐานการบัญชี มีการจัดอบรมหลายๆ หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เพิ่มขึ้น	อัตราภาษีเงินได้ค่อนข้างต่ำ อัตราค่าจ้างนักบัญชีใกล้เคียงกับ ไทยและเวียดนาม หากไม่มองปัจจัยด้านอื่นๆ มีแนวโน้มเป็นจุดสนใจของนักลงทุนระดับปานกลาง ส่วนนักบัญชีในบรูไนมีน้อย หรืออาจจะยังไม่เป็นระบบ เนื่องจากมาตรฐานการบัญชีที่เพิ่งเริ่มประกาศใช้ น่าจะต้องว่าจ้างนักบัญชีจากต่างประเทศ
อินโดนีเซีย	มีการปรับใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ(IFRS) ประกาศใช้มาตรฐานการบัญชี มีการจัดอบรมพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง	อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล ใกล้เคียงกับไทย อัตราค่าจ้างนักบัญชีสูงเป็นอันดับ 3 ในอาเซียน หากในแง่ของภาษี ยังไม่มองปัจจัยอื่น มีแนวโน้มจะแข่งขันได้ ส่วนนักบัญชีต่างชาติ น่าจะสนใจไปทำงานเนื่องจากอัตราค่าจ้างสูง และค่าครองชีพไม่สูงมากนัก

ประเทศ	การเตรียมความพร้อม	ความสามารถในการแข่งขัน
มาเลเซีย	ปรับใช้มาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ และมาตรฐานรายงานทางการเงิน กำหนดแนวทางปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี ให้กับผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี จัดฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องหลายหลักสูตร	อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลอยู่ในระดับกลาง รายได้นักบัญชีสูง เป็นประเทศที่นักลงทุนสนใจ มีแนวโน้มดีในการแข่งขัน นักบัญชีต่างชาติสนใจจะเข้าทำงาน เนื่องจากอัตราค่าตอบแทนสูง
ฟิลิปปินส์	ออกมาตรฐานรายงานทางการเงินสำหรับ SMEs นำเรื่องการสอบทานงานเพื่อควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีมาใช้อย่างเต็มรูปแบบ นำจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี อยู่ระหว่างการปรับปรุง มาตรฐานการสอบบัญชีของภาครัฐ	อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลค่อนข้างสูง เป็นประเทศที่เจริญทางเทคโนโลยี แต่อาชีพนักบัญชีเป็นอาชีพสงวน ยังไม่ได้มีข้อตกลงยอมรับร่วม และยังไม่สามารถดำเนินตามข้อผูกพันได้
สิงคโปร์	ปรับใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินให้สอดคล้องกับสากล พัฒนาการศึกษาด้านบัญชีระดับนานาชาติ เผยแพร่มาตรฐานการบัญชีสำหรับสาธารณกุศล จัดฝึกอบรมผู้สอบบัญชีรับอนุญาตหลายหลักสูตร	อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลต่ำสุดในอาเซียน อัตราค่าจ้างนักบัญชีสูงสุดในอาเซียน เป็นประเทศที่นักลงทุนสนใจลงทุนมากที่สุด นักบัญชีต่างชาติต้องการไปทำงานมากที่สุด
กัมพูชา	ใช้กฎหมาย Law on Corporate Accounts, their Audits and Accountancy Profession จัดตั้งสภาวิชาชีพบัญชีแห่งชาติ จัดตั้งสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พัฒนาและเสริมสร้างหลักสูตรการบัญชีให้มีคุณภาพมากขึ้น	อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลต่ำเป็นอันดับ 2 ในอาเซียน นักลงทุนที่ไปลงทุนในกัมพูชาจะระวังมาก เรื่องการลอกเลียน ปลอมแปลง สินค้า ทำให้นักลงทุนไม่สนใจลงทุนมากนัก

ประเทศ	การเตรียมความพร้อม	ความสามารถในการแข่งขัน
ลาว	จัดทำมาตรฐานการสอบบัญชีและมาตรฐานการบัญชีเสรีจิ้น ใช้ Laos Accounting Manual (LAM) ในการยื่นภาษี ใช้ IFRS ในการจัดทำงบการเงินได้ มีมหาวิทยาลัยจากด้านบริหารธุรกิจการบัญชี จาก National University of Laos เพิ่มขึ้นทุกปี จัดทดสอบและฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง	อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลค่อนข้างสูง อัตราค่าตอบแทนนักบัญชีต่ำ เมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ในอาเซียนไม่ได้เป็นที่สนใจมากนัก ไม่ว่าจะจากนักลงทุนหรือนักบัญชี
พม่า	อยู่ระหว่างการจัดทำมาตรฐานการบัญชี อยู่ระหว่างการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับ SMEs	อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลสูง อัตราค่าจ้างนักบัญชีต่ำ วิชาชีพบัญชียังไม่ได้รับการส่งเสริมเท่าที่ควร
เวียดนาม	ใช้มาตรฐานการบัญชีโดย Vietnamese Association of Accountants and Auditors (VAA) ซึ่งใช้มาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (IFRS) เป็นพื้นฐาน จัดอบรมหลักสูตรการบัญชี การสอบบัญชี การเตรียมความพร้อมสำหรับผู้ที่จะทดสอบ เป็นเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต	อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลจัดเก็บระดับกลางๆ เมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ในอาเซียน อัตราค่าจ้างนักบัญชีเฉลี่ยใกล้เคียงกับประเทศไทย ภาพโดยรวมความสนใจของนักลงทุนหรือนักบัญชีอยู่ในระดับกลางๆ ไม่โดดเด่นมากนัก

จากตารางการเปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมและความสามารถในการแข่งขัน ทั้ง 10 ประเทศอาเซียน พบว่า ประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ มีการเตรียมความพร้อมด้านมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานทางการเงิน การพัฒนาศักยภาพนักบัญชี การพัฒนาความรู้ต่อเนื่อง การจัดการอบรมสำหรับนักบัญชีหลายหลักสูตร สำหรับประเทศไทยนอกจากจะเตรียมความพร้อมดังกล่าวแล้ว ยังเพิ่มเติมการเตรียมความพร้อมด้านภาษาอังกฤษ และเทคโนโลยีสารสนเทศด้วย สำหรับการเปรียบเทียบด้านความสามารถในการแข่งขันพบว่า ประเทศสิงคโปร์ กัมพูชา บรูไน มาเลเซีย และ อินโดนีเซีย อัตราภาษีต่ำที่สุดตามลำดับ หากยังไม่กล่าวถึงประเทศไทย แม้จะมีการลดอัตราภาษีในปี 2556 เหลือเพียง 20% แต่ยังไม่ได้กำหนดกฎหมายให้แน่ชัดว่า อัตราภาษีที่จะนำมาใช้ในระยะเวลาจะคิดเป็นอัตราร้อยละเท่าไร ซึ่งอัตราภาษีก็เป็นส่วนหนึ่งที่

นักลงทุนจะนำมาเป็นส่วนประกอบในการพิจารณาตัดสินใจลงทุนประกอบธุรกิจนอกเหนือจากการพิจารณาในส่วนอื่น เมื่อเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนที่ให้กับนักบัญชี พบว่าประเทศสิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย มีอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยที่จ่ายให้กับนักบัญชีสูงที่สุดตามลำดับ ประเทศลาว เป็นประเทศที่มีอัตราค่าตอบแทนเฉลี่ยที่จ่ายให้นักบัญชีต่ำที่สุด อัตราผลตอบแทนเป็นส่วนประกอบหนึ่งที่นักบัญชีนำมาพิจารณาในการรับงาน นอกเหนือจากส่วนประกอบอื่น

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องผลกระทบของการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี นั้นสามารถสรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะได้ดังนี้

1. สรุปผลการศึกษา

1.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีต่อผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี เพื่อศึกษาการเตรียมความพร้อมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีและเปรียบเทียบเกณฑ์ด้านการประกอบวิชาชีพบัญชีของแต่ละประเทศ ความได้เปรียบเสียเปรียบ การเตรียมความพร้อมของประเทศสมาชิกทั้ง 10 ประเทศ

1.2 วิธีดำเนินการศึกษา

1.2.1 เก็บรวบรวมข้อมูลตามแผนระยะเวลาที่กำหนด โดยการค้นคว้า ตำรา เอกสารวารสาร บทความ และงานวิจัยจากหอสมุดแห่งชาติ หน่วยงานของรัฐ เว็บไซต์ของหน่วยงานที่มีการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ วิเคราะห์ เสนอแนะ เกี่ยวกับความรู้ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชาคมอาเซียน และ ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ การพัฒนา ของสาขาวิชาชีพบัญชี โดยเฉพาะจากสภาวิชาชีพบัญชีซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง และจากการงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประชาคมอาเซียนต่างๆ

1.2.2 คัดเลือกข้อมูล อ่านบททวน จับประเด็นคัดแยกบทความ งานวิจัย ประเด็นที่เกี่ยวข้องตรงกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาค้นคว้า บันทึกเรียบเรียงเนื้อหาที่ต้องการเพื่อให้ได้ข้อมูล คำตอบตามวัตถุประสงค์

1.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้คือบทความวิชาการ บทความจากวารสาร ตำรา เอกสารเผยแพร่ความรู้ประชาคมอาเซียน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประชาคมอาเซียน และผลจากข้อตกลงยอมรับร่วมกันเกี่ยวกับการเคลื่อนย้าย แรงงานฝีมือเสรี โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ผลกระทบของการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีต่อผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี ส่วนที่ 2

การเตรียมความพร้อมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่วนที่ 3 เปรียบเทียบ กฎเกณฑ์ด้านการประกอบวิชาชีพบัญชีของแต่ละประเทศ

1.2.4 การศึกษาข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการจัดแบ่งเนื้อหา ข้อมูลที่ศึกษา เป็น 3 ส่วน ทำการศึกษาข้อมูลที่ได้จากเนื้อหาการทบทวนวรรณกรรมบทที่ 2 ซึ่งจะสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา รวมถึงการสรุปข้อมูลที่ได้จากการศึกษา เรียบเรียง ในแต่ละส่วน

1.3 ผลการศึกษาพบว่า

1.3.1 ผลกระทบของการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีต่อผู้ประกอบ

วิชาชีพบัญชี

1) *ผลกระทบด้านการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ* พบว่า ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีมีโอกาสไปทำงานในประเทศสมาชิกอาเซียนได้ง่าย และสะดวกขึ้นแต่ก็มีโอกาสถูกนักบัญชีต่างชาติแย่งงานในประเทศไทยได้ การเปิดเสรีการลงทุนมีส่วนทำให้นักบัญชีมีโอกาสเคลื่อนย้ายตามนักลงทุนได้

2) *ผลกระทบด้านข้อผูกพันและข้อตกลงยอมรับร่วมกัน* พบว่าผู้ให้บริการวิชาชีพบัญชีสามารถจดทะเบียนประกอบการในประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยสัดส่วนการถือหุ้นที่เพิ่มขึ้นลดการได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างผู้ประกอบการแต่ละประเทศและสะดวกในการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพบัญชี ข้อผูกพันเป็นเงื่อนไขสัญญาระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนเกี่ยวกับเงื่อนไขการลงทุน จดทะเบียน ข้อตกลงยอมรับร่วมกันเพื่ออำนวยความสะดวกในการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพในต่างประเทศ

3) *ผลกระทบด้านความรู้ความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี* พบว่า ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องพัฒนาความรู้ต่อเนื่อง มากกว่าที่พระราชบัญญัติการบัญชีกำหนด เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองให้พร้อมที่จะแข่งขันกับนักบัญชีอื่นๆ ในอาเซียน

4) *ผลกระทบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ* พบว่าผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีสามารถรับงานจากประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียนผ่านระบบออนไลน์ได้ โดยไม่จำเป็นต้องย้ายสถานประกอบการไปจดทะเบียนในต่างประเทศ จึงจำเป็นต้องพัฒนาเทคโนโลยีให้พร้อมสำหรับการทำงาน และการแข่งขัน

5) *ผลกระทบด้านการสื่อสาร* พบว่าผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องพัฒนาความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษ เนื่องจากเป็นภาษากลางที่ใช้ในการสื่อสารเมื่อเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมถึงภาษาอื่นๆ ที่นักบัญชีต้องการไปทำงาน

6) *ผลกระทบด้านการเปิดเสรีการลงทุน* พบว่าผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจะมีผู้ใช้บริการเพิ่มขึ้นจากนักลงทุนที่เข้ามาจดทะเบียนประกอบการในประเทศไทย

7) ผลกระทบด้านรายได้หรืออัตราผลตอบแทน พบว่าผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีที่มีความสามารถมีโอกาสได้รับรายได้หรืออัตราผลตอบแทนสูงขึ้น จากการเปรียบเทียบประเทศสมาชิก 10 ประเทศ สิงคโปร์ มาเลเซีย และอินโดนีเซีย มีอัตราผลตอบแทนสำหรับนักบัญชีเฉลี่ยสูงกว่าไทย 2-3 เท่า นักบัญชีที่มีความสามารถมีทางเลือกที่จะทำงานในประเทศที่มีอัตราผลตอบแทนสูงกว่าได้

1.3.2 การเตรียมความพร้อมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1) การเตรียมความพร้อมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ควรมีดังนี้

(1) การเตรียมความพร้อมด้านภาษา ภาษาอังกฤษเป็นสิ่งจำเป็นในการติดต่อธุรกิจในประเทศสมาชิกอาเซียน นักบัญชีควรเรียนรู้ภาษาอังกฤษและภาษาอื่นๆ ของประเทศที่ต้องการไปทำงาน

(2) การเตรียมความพร้อมด้านการพัฒนาศักยภาพตนเอง และอบรมพัฒนาความรู้ต่อเนื่อง นักบัญชีควรมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ สะสมประสบการณ์ด้านทักษะ ฝึกฝนด้านการคิดการแก้ปัญหา ควรมีความรู้ข้ามศาสตร์ ความรู้ทั่วไป กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ควรติดตามข่าวสารต่างๆ มีการอบรมพัฒนาความรู้ต่อเนื่อง

(3) การเตรียมความพร้อมด้านการแข่งขัน ยกระดับมาตรฐานการประกอบธุรกิจ และการทำงานที่เป็นสากล ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีควรวางแผนงาน การให้บริการ เพื่อดึงดูดลูกค้าที่เป็นธุรกิจขนาดใหญ่

(4) การเตรียมความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพิ่มการลงทุนด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อทำงานระบบออนไลน์ การจัดทำบัญชี และสอบบัญชี เพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับลูกค้า

(5) การเตรียมความพร้อมด้านอื่นๆ ควรศึกษาเกี่ยวกับขนบธรรมเนียม ประเพณี สังคม ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ศาสนา กฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ และความรู้เกี่ยวกับองค์กรวิชาชีพ ที่ต้องการเข้าไปทำงานหรือติดต่อธุรกิจ เพื่อลดความเสี่ยงที่อาจจะเกิดจากความแตกต่าง

2) การเตรียมความพร้อมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(1) การเตรียมความพร้อมของสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ (Federation of Accounting Professions)

ก. การเตรียมความพร้อมด้านคุณภาพมาตรฐานเกี่ยวกับวิชาชีพ บัญชี ประสานความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาคุณภาพมาตรฐานเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ข. การเตรียมความพร้อมด้านมาตรฐานทางวิชาชีพบัญชีและการ กำหนดจรรยาบรรณสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ปรับปรุงเพิ่มเติมมาตรฐานทางวิชาชีพบัญชีให้ เหมาะสมกับมาตรฐานสากลระหว่างประเทศ และกำหนดจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

ค. การเตรียมความพร้อมด้านการพัฒนาความรู้ต่อเนื่อง จัดตั้ง สถาบันฝึกอบรมวิชาชีพบัญชี โดยมีวิทยากรผู้เชี่ยวชาญทั้งในและต่างประเทศ โดยมุ่งเน้นการสร้าง ความรู้ความเข้าใจให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

ง. การเตรียมความพร้อมด้านการพัฒนาศักยภาพ ความรู้ ประสบการณ์ และทักษะในวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี เปิดหลักสูตร 1 ปี ประกาศนียบัตร พิเศษนักบัญชี เปิดทดสอบมาตรฐานสำนักงานบัญชี และแผนพาสสำนักงานบัญชีไปดูงานใน เอเชีย

จ. การเตรียมความพร้อมด้านแนวทางในการเพิ่มขีดความสามารถ ในการแข่งขันระดับนานาชาติ เข้าร่วมเป็นกรรมการในองค์กรวิชาชีพระหว่างประเทศ ในฐานะผู้นำองค์กรวิชาชีพระหว่างประเทศ

ฉ. การเตรียมความพร้อมด้านภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร เปิดหลักสูตร ภาษาอังกฤษขั้นพื้นฐานและขั้นกลาง ช่วงหลังเลิกงาน โดยจะเริ่มกิจกรรมในปลายปี 2556

(2) การเตรียมความพร้อมของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

ก. การเตรียมความพร้อมตามพันธกรณี ข้อผูกพัน ปรับปรุงแก้ไข กฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการเพิ่มสัดส่วนการถือหุ้นของนักลงทุนต่างชาติ

ข. การเตรียมความพร้อมด้านมาตรฐานของสำนักงานบัญชี มอบหนังสือรับรองคุณภาพให้สำนักงานบัญชีที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ และเปิดอบรม หลักสูตรต้นกล้าสำนักงานบัญชี

ค. การเตรียมความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งเสริมการใช้ พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ในการให้บริการข้ามประเทศ

ง. การเตรียมความพร้อมด้านการพัฒนาศักยภาพของวิสาหกิจขนาด กลางและขนาดย่อม ให้คำแนะนำในการจัดทำบัญชีแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งเป็น ฐานธุรกิจที่สำคัญของไทย

(3) การเตรียมความพร้อมของกรมสรรพากร

ก. การเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างภาษี ปฏิรูปโครงสร้างภาษี ทั้งระบบเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ข. การเตรียมความพร้อมด้านการเชื่อมโยงตลาดทุนไทยกับตลาดทุนอื่น เพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรี โดยออกมาตรการยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้แก่การขายหลักทรัพย์ ในตลาดหลักทรัพย์ต่างประเทศที่ซื้อขายผ่านตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ค. การเตรียมความพร้อมด้านอนุสัญญาภาษีซ้อนระหว่างประเทศ ในภูมิภาคอาเซียน โดยเร่งรัดการจัดทำอนุสัญญาภาษีซ้อนกับประเทศที่ยังไม่มีอนุสัญญาภาษีซ้อนกับประเทศไทย

ง. การเตรียมความพร้อมด้านการป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีของ บริษัทข้ามชาติ โดยเตรียมการออกมาตรการต่างๆ เช่น กำหนดราคาโอน ป้องกันการตั้งต้นทุนต่ำ การกักเก็บกำไรไว้ในประเทศที่มีอัตราภาษีต่ำ ป้องกันการหลบเลี่ยงภาษีทั่วไป

จ. การเตรียมความพร้อมด้านภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร โดยการพัฒนาภาษาอังกฤษของบุคลากรกรมสรรพากร และแปลเอกสารภาษีและข้อมูลต่างๆ เป็นภาษาอังกฤษ

(4) การเตรียมความพร้อมของคณะกรรมการมาตรฐานการศึกษา

ทางการบัญชีสากล (International Accounting Education Standards Board, IAESB)

ก. การเตรียมพร้อมด้านหลักสูตรการศึกษาวิชาชีพบัญชี พัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาสากลที่ออกโดย IFAC ทั้ง 8 ฉบับ สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรเพื่อผลิตนักบัญชี ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษา IES ฉบับที่ 2 พัฒนาหลักสูตรให้ได้มาตรฐานสากล

ข. การเตรียมความพร้อมด้านคุณสมบัติของนักบัญชีมืออาชีพ ดังนี้

ก) นักบัญชีมืออาชีพต้องมีทักษะทางวิชาชีพ ได้แก่ ทักษะด้านสติปัญญา ทักษะด้านเทคนิคทั่วไป และเทคนิคเฉพาะเกี่ยวกับวิชาชีพ ทักษะส่วนบุคคลอื่นๆ

ข) นักบัญชีมืออาชีพต้องมีคุณค่าและมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ อันอยู่บนพื้นฐานของจริยธรรม ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อสังคม ความซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ การรักษาความลับ และความเป็นอิสระ

ค) นักบัญชีมืออาชีพจะต้องมีการสะสมประสบการณ์เชิงปฏิบัติ เป็นระยะเวลาอันยาวนานและเข้มข้นเพียงพอที่จะแสดงให้เห็นว่าเป็นนักบัญชีที่มีความรู้ มีทักษะทางวิชาชีพ

ง) นักบัญชีมืออาชีพจะต้องสอบผ่านการประเมินความสามารถทางวิชาชีพ

จ) นักบัญชีมืออาชีพจะต้องมีการเรียนรู้อย่างไม่จบสิ้น โดยถือเป็นภาระหน้าที่ที่จะต้องพัฒนา และรักษาความสามารถด้านวิชาชีพ

(4) การเตรียมความพร้อมของประเทศสมาชิกสหพันธ์บัญชีอาเซียน พบว่ามีการเตรียมความพร้อม โดยการประกาศใช้มาตรฐานทางการเงิน มาตรฐานการบัญชี การตั้ง คณะกรรมการมาตรฐานการบัญชี การฝึกอบรมหลายหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาการศึกษา ด้านบัญชีระดับนานาชาติ

1.3.3 เปรียบเทียบกฎเกณฑ์ด้านการประกอบวิชาชีพบัญชีของแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียน

1) การเปรียบเทียบกฎเกณฑ์ด้านข้อผูกพัน ตามแผนงานการจัดตั้ง AEC (AEC Blueprint) ได้กำหนดรูปแบบการค้าและบริการโดยมีเป้าหมายให้ประเทศสมาชิกอาเซียน เปิดเสรีวิชาชีพบัญชี โดยอนุญาตให้นักลงทุนอาเซียนเข้ามาลงทุนในธุรกิจบริการและสามารถถือหุ้นได้ถึง 70% ซึ่งปัจจุบันมี 4 ประเทศที่ยังไม่สามารถดำเนินการตามเป้าหมาย ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และไทย ส่วนอีก 6 ประเทศอนุญาตให้นักลงทุนอาเซียนถือหุ้นข้างมากได้

2) กฎเกณฑ์ด้านข้อตกลงยอมรับร่วมกัน วิชาชีพบัญชีก็เป็นหนึ่งในสองวิชาชีพ ที่ยังไม่มีข้อตกลงยอมรับร่วมกัน มีเพียงข้อตกลงยอมรับร่วมกันที่กำหนดไว้กว้างๆ คือ สามารถเคลื่อนย้ายเสรี จะต้องไม่ลดทอนสิทธิอำนาจหน้าที่ ของสมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศ การออกใบอนุญาต และการขึ้นทะเบียนของวิชาชีพบัญชีอาเซียนจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบภายในของแต่ละประเทศ

3) การเปรียบเทียบกฎเกณฑ์ด้านภาษี ประเทศที่มีอัตราภาษีนิติบุคคลต่ำสุดคือประเทศสิงคโปร์ กัมพูชา และบรูไน ตามลำดับ ส่วนประเทศที่มีอัตราภาษีนิติบุคคลสูงสุดคือประเทศพม่า ฟิลิปปินส์ และลาว

4) เปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมและความสามารถในการแข่งขัน พบว่า ประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ มีการเตรียมความพร้อมด้านมาตรฐานการบัญชี

มาตรฐานทางการเงิน การพัฒนาศักยภาพนักบัญชี การพัฒนาความรู้ต่อเนื่อง การจัดการอบรม สำหรับนักบัญชีหลายหลักสูตร ประเทศไทยมีการเตรียมความพร้อมด้านภาษาอังกฤษ และ เทคโนโลยีสารสนเทศด้วย สำหรับการเปรียบเทียบด้านความสามารถในการแข่งขันพบว่า ประเทศ สิงคโปร์ กัมพูชา บรูไน มาเลเซีย และอินโดนีเซีย อัตราภาษีต่ำที่สุดตามลำดับ หากยังไม่กล่าวถึง ประเทศไทย แม้จะมีการลดอัตราภาษีในปี 2556 เหลือเพียง 20% แต่ยังไม่ได้กำหนดกฎหมายให้แน่ชัดว่าอัตราภาษีที่จะนำมาใช้ในระยะเวลาจะคิดเป็นอัตราร้อยละเท่าไร อัตราภาษีเป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจของนักลงทุน เมื่อเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนที่ให้กับนักบัญชี พบว่าประเทศ สิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย มีอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยที่จ่ายให้กับนักบัญชีสูงที่สุดตามลำดับ ประเทศลาว เป็นประเทศที่มีอัตราการจ่ายค่าตอบแทนเฉลี่ยให้นักบัญชีต่ำที่สุด ผลตอบแทนเป็นส่วนประกอบหนึ่งที่นักบัญชีนำมาพิจารณาในการรับงาน นอกเหนือจากส่วนประกอบอื่น

2. การอภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้ มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ผลการศึกษาพบว่า ผลกระทบของการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนต่อผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี มีผลกระทบโดยตรงจากการเป็นหนึ่งในวิชาชีพเคลื่อนย้ายเสรีในประชาคมอาเซียนคือ ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีสามารถไปทำงานในประเทศสมาชิกอาเซียนได้ง่ายและสะดวกขึ้นแต่มีโอกาสถูกนักบัญชีต่างชาติแย่งงานในประเทศไทยได้ ผลกระทบตามข้อผูกพันผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีสามารถจดทะเบียนประกอบการในประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยสัดส่วนการถือหุ้นที่เพิ่มขึ้น ลดการได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างผู้ประกอบการแต่ละประเทศ ข้อตกลงยอมรับร่วมกันสะดวกในการขอรับใบอนุญาตประกอบการวิชาชีพบัญชี ผลกระทบด้านความรู้ความสามารถของผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีต้องพัฒนาความรู้ต่อเนื่อง ผลกระทบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีต้องพัฒนาระบบเทคโนโลยี ให้พร้อมสำหรับการแข่งขัน สามารถรับงานจากประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียนผ่านระบบออนไลน์ ผลกระทบด้านการสื่อสารผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีต้องพัฒนาความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษ และภาษาอื่นๆ ในอาเซียน ผลกระทบด้านการเปิดเสรีการลงทุน ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีจะมีผู้ใช้บริการเพิ่มขึ้นจากนักลงทุนที่เข้ามาจดทะเบียนประกอบการในประเทศไทย ผลกระทบด้านรายได้หรืออัตราผลตอบแทนผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีที่มีความสามารถมีโอกาสได้รับรายได้หรืออัตราผลตอบแทนสูงขึ้น

2.2 ผลจากการศึกษา เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีควรเตรียมความพร้อมด้านภาษาอังกฤษและ

อื่นๆในอาเซียน ด้านพัฒนาศักยภาพตนเอง และอบรมพัฒนาความรู้ต่อเนื่อง ควรมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ สะสมประสบการณ์ มีความรู้ทั่วไป ติดตามข่าวสาร การเตรียมความพร้อมด้านการแข่งขัน ยกระดับมาตรฐานการประกอบธุรกิจ และการทำงานที่เป็นสากล ควรวางแผนงานบริการ การเตรียมความพร้อมด้านเทคโนโลยี พัฒนาเทคโนโลยีให้ทันสมัยพร้อมแข่งขันสำหรับการรับงานระบบออนไลน์ ด้านอื่นๆ ควรศึกษาขนบธรรมเนียมประเพณี สังคม วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ศาสนา กฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อลดความเสี่ยงที่เกิดจากความแตกต่าง การเตรียมความพร้อมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สภาวิชาชีพบัญชีฯ มีการเตรียมความพร้อมด้านคุณภาพมาตรฐานเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี ประสานความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน สถาบันการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาคุณภาพมาตรฐานเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ด้านมาตรฐานทางวิชาชีพบัญชี และการกำหนดจรรยาบรรณสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี โดยปรับปรุงเพิ่มเติมมาตรฐานทางวิชาชีพบัญชีให้เหมาะสมกับมาตรฐานสากลระหว่างประเทศ ด้านการพัฒนาความรู้ต่อเนื่อง จัดตั้งสถาบันฝึกอบรมวิชาชีพบัญชี ด้านพัฒนาศักยภาพ ความรู้ ประสบการณ์ และทักษะในวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี เปิดหลักสูตรประกาศนียบัตรพิเศษ นักบัญชีเพื่อยกระดับให้แก่ผู้จบบัญชี แต่ขาดทักษะขั้นสูง ออกใบรับรองให้สำนักงานบัญชี พาสำนักงานบัญชีไปดูงานในอาเซียน ด้านแนวทางในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติ โดยการเข้าร่วมเป็นกรรมการในองค์กรวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศในฐานะผู้นำองค์กรฯ ด้านภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร เปิดหลักสูตรภาษาอังกฤษพื้นฐานและขั้นกลาง การเตรียมความพร้อมของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ตามพันธกรณี ข้อผูกพัน ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการเพิ่มสัดส่วนการถือหุ้นของนักลงทุนต่างชาติ การเตรียมความพร้อมด้านมาตรฐานของสำนักงานบัญชี มอบหนังสือรับรองคุณภาพให้สำนักงานบัญชีที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ เปิดอบรมหลักสูตรต้นกล้าสำนักงานบัญชีคุณภาพ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งเสริมการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ด้านพัฒนาศักยภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม การเตรียมความพร้อมของกรมสรรพากร ปฏิรูปโครงสร้างภาษีทั้งระบบ เชื่อมโยงตลาดทุนไทยกับตลาดทุนอื่นเร่งรัดให้มีอนุสัญญาภาษีซ้อนกับประเทศที่ยังไม่มีอนุสัญญาภาษีซ้อนกับประเทศไทย ด้านการป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีของบริษัทข้ามชาติ ด้านภาษาที่ใช้สื่อสาร ฝึกอบรมภาษาอังกฤษแก่บุคลากรกรมสรรพากรทุกระดับ แปลเอกสารภาษีและข้อมูลต่างๆ เป็นภาษาอังกฤษ การเตรียมความพร้อมของคณะกรรมการมาตรฐานการศึกษาทางการบัญชีสากล เตรียมความพร้อมด้านหลักสูตรการศึกษาวิชาชีพบัญชี ด้านคุณสมบัติของนักบัญชีมืออาชีพ ประกอบด้วย นักบัญชีมืออาชีพต้องมีทักษะทางวิชาชีพ ต้องมีคุณค่า มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพอันอยู่บนพื้นฐานของจริยธรรม ต้องมีการสะสมประสบการณ์เชิงปฏิบัติ ต้องสอบผ่านการประเมินความสามารถทางวิชาชีพ ต้องมี

การเรียนรู้อย่างไม่จบสิ้น ประเทศสมาชิกสหพันธ์บัญชีอาเซียน ส่วนใหญ่มีการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับมาตรฐานการเงิน การบัญชี พัฒนาความรู้ต่อเนื่อง พัฒนาการศึกษาด้านบัญชีระดับนานาชาติ

2.3 ผลจากการศึกษา การเปรียบเทียบเกณฑ์ด้านการประกอบวิชาชีพบัญชีของแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียน พบว่า ด้านข้อผูกพัน ตามแผนงานจัดตั้ง AEC (AEC Blueprint) มีเป้าหมายให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเปิดเสรีวิชาชีพบัญชี โดยอนุญาตให้นักลงทุนอาเซียนเข้ามาลงทุนในธุรกิจบริการและสามารถถือหุ้นได้ถึง 70% ซึ่งปัจจุบันมี 4 ประเทศที่ยังไม่สามารถดำเนินการตามเป้าหมาย AEC Blueprint ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และไทย ส่วนอีก 6 ประเทศอนุญาตให้นักลงทุนอาเซียนถือหุ้นข้างมากในธุรกิจวิชาชีพบัญชีได้ ด้านข้อตกลงยอมรับร่วมกันวิชาชีพบัญชีเป็นหนึ่งในสองวิชาชีพที่ยังไม่มีข้อตกลงยอมรับร่วมกัน มีเพียงข้อตกลงยอมรับร่วมกันที่กำหนดไว้กว้างๆ คือสามารถเคลื่อนย้ายเสรี จะต้องไม่ลดทอนสิทธิ์ อำนาจ หน้าที่ของสมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศ การออกใบอนุญาตและการขึ้นทะเบียนของวิชาชีพบัญชีอาเซียนจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบภายในของแต่ละประเทศ ด้านภาษีเงินได้นิติบุคคล ประเทศสิงคโปร์ กัมพูชา และบรูไน เป็นประเทศที่เรียกเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลต่ำสุดตามลำดับในอาเซียน ประเทศพม่า ฟิลิปปินส์ และลาวเป็นประเทศที่เรียกเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลสูงสุดตามลำดับ แม้ประเทศไทยจะลดอัตราภาษีเรียกเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลในปี 2556 เหลือเพียงอัตราร้อยละ 20 แต่ยังไม่มีความหมายระบุด้านเงินเกี่ยวกับอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลในระยะยาวที่เรียกเก็บว่าเป็นอัตราเท่าไร การเปรียบเทียบด้านการเตรียมความพร้อมและความสามารถในการแข่งขัน ทั้ง 10 ประเทศมีการเตรียมความพร้อมด้านมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานทางการเงิน การพัฒนาศักยภาพนักบัญชี การพัฒนาความรู้ต่อเนื่อง การจัดการอบรมสำหรับนักบัญชีหลายหลักสูตร ประเทศไทยเตรียมความพร้อมเพิ่มเติมด้านภาษาอังกฤษ และเทคโนโลยีสารสนเทศด้วย ประเทศที่จ่ายรายได้และอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยให้กับนักบัญชีสูงสุดตามลำดับคือประเทศสิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ประเทศที่จ่ายอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยให้กับนักบัญชีต่ำสุดคือ ประเทศลาว

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

จากการศึกษาค้นคว้าผลกระทบของการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อประกอบวิชาชีพบัญชี สามารถรวบรวมแนวคิดจากการศึกษาข้อมูล มาสรุปเป็นข้อเสนอแนะได้ดังนี้

3.1.1 สำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี ซึ่งหมายถึง ผู้ทำบัญชี ผู้สอบบัญชี และผู้ให้บริการด้านบัญชีอื่นๆ ควรจะมีการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาศักยภาพของตนเองเพิ่มมากขึ้น การพัฒนาความรู้ต่อเนื่อง การฝึกทักษะในการคิดวิเคราะห์ สะสมประสบการณ์ เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันก่อนที่จะเปิดประชาคมอาเซียนในปี 2558 การพัฒนาเทคโนโลยีการฝึกฝนด้านภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษากลางในการสื่อสารในกลุ่มประชาคมอาเซียน รวมถึงการศึกษาภาษาอื่นๆ ในประเทศที่ตนเองสนใจ ที่จะเข้าไปทำงานในประเทศนั้นๆ เนื่องจากส่วนใหญ่การเข้าไปทำงานในประเทศใด ก็ควรจะสื่อสารภาษาของประเทศนั้นได้ นอกจากนั้นก็ควรศึกษาข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเทศนั้นๆ การศึกษากฎหมาย ขนบธรรมเนียม ประเพณี ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีของไทยที่จะทำงานกับประเทศอื่นๆ ในอาเซียนควรที่จะศึกษาทุกเรื่องในประเทศนั้น เพื่อความได้เปรียบ และสามารถทำงานร่วมกับประเทศนั้นได้สะดวก การศึกษามาตรฐานการเงิน มาตรฐานการบัญชี และการติดตามข่าวสาร หรือกฎหมายต่างๆ ตลอดเวลา เพื่อพร้อมที่จะแข่งขันกับนักบัญชีต่างชาติ

3.1.2 สำหรับสภาวิชาชีพบัญชี และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ควรแนะนำให้ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้เพิ่มมากขึ้นกับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี โดยเฉพาะสำนักงานบัญชี หรือผู้ทำบัญชีกับธุรกิจขนาดเล็ (SMEs) หรือแม้กระทั่งนักวิชาชีพบัญชีทั่วไป รวมถึงการให้ความรู้กับนักเรียน นักศึกษา ถึงผลดี ผลเสีย ผลกระทบต่างๆ การสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน เพื่อกระตุ้นให้นักบัญชีไทยพัฒนาศักยภาพตนเองเพิ่มมากขึ้น เตรียมความพร้อม สำหรับการแข่งขันมากขึ้น หน่วยงานของรัฐควรจะมีงบประมาณในการสัมมนา ประชาสัมพันธ์ ให้กับผู้ประกอบการมากขึ้น ที่ผ่านมา ภาครัฐมักจะนำงบประมาณสำหรับการสัมมนา ให้ความรู้กับผู้ประกอบการในเรื่องที่ซ้ำๆ กัน ทุกๆ ปี แต่การสัมมนาในเรื่องเกี่ยวกับผลกระทบเมื่อเข้าสู่ AEC หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ AEC จะมีน้อยมาก หรือประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง จำกัดที่นั้ง ซึ่งถือว่าการประชาสัมพันธ์น้อย แม้กระทั่งเอกสารเผยแพร่เกี่ยวกับ AEC ในสาขาวิชาชีพบัญชี ก็มีน้อยมาก ส่วนใหญ่จะมีประชาสัมพันธ์ในส่วนกลาง แต่ส่วนภูมิภาค ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี แทบจะไม่ได้รับข้อมูล ข่าวสาร ซึ่งผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีจะมีงานประจำเป็นช่วงเวลาอยู่แล้ว จึงมักจะไม่นสนใจข้อมูล

ข่าวสารที่ไม่เห็นว่าจะกระทบต่อตนเอง โดยเฉพาะความเข้าใจที่ผิดพลาดว่าไม่กระทบ แต่ในความเป็นจริงมีผลกระทบโดยตรง แต่ไม่สนใจข้อมูลข่าวสาร จึงอาจจะทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีของไทยอาจจะด้อยกว่าประเทศสมาชิกอื่นๆ ได้

1.3.3 ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีควรศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลแต่ละประเทศทั้ง 10 ประเทศ ในทุกๆ ด้าน เพื่อการตัดสินใจ หากสนใจที่จะไปทำงาน ประกอบการจดทะเบียนในประเทศสมาชิกอาเซียนใดๆ จะเป็นประโยชน์ และเป็นข้อได้เปรียบหากผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีมีการเตรียมความพร้อมก่อนเปิดประชาคมอาเซียน ไม่ว่าจะเป็นด้านการฝึกภาษาอังกฤษ ภาษาของประเทศที่สนใจ และความพร้อม หรือกฎเกณฑ์ด้านอื่นๆ

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารoundต่อไป

3.2.1 การศึกษาโดยวิธีวิจัยเชิงสำรวจ โดยการสอบถามผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี นักเรียน นักศึกษาที่เลือกศึกษาในสาขาวิชาชีพบัญชี เกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ และสนใจในข้อตกลงยอมรับร่วมกันกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี มากน้อยเพียงใด หรือการพัฒนาศักยภาพของตนเอง การเตรียมความพร้อมมีมากน้อยเพียงใด

3.2.2 การศึกษาโดยข้อมูลทุติยภูมิ โดยการศึกษา เกี่ยวกับความคืบหน้าในการเตรียมความพร้อม กรอบข้อตกลงในสาขาวิชาชีพบัญชีเพิ่มเติม หรือการพัฒนาเพิ่มเติม มีมากน้อยเพียงใด

3.2.3 การศึกษาโดยใช้ระหว่างข้อมูลทุติยภูมิ และการวิจัยเชิงสำรวจร่วม เพื่อดูความสอดคล้อง การติดตามผล ความคืบหน้าของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี หรือแนวโน้มที่นักศึกษานักศึกษาสนใจที่จะศึกษาวิชาชีพบัญชีเพื่อ AEC เพิ่มมากขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (2555) “การเจรจาภายใต้กรอบองค์การการค้าโลกในการเจรจาภายใต้กรอบ WTO” คืบค้นวันที่ 17 มีนาคม 2556 จาก
<http://www.dtn.go.th/filesupload/aec/images/aec29-05-55.pdf>
- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (2554) “คำศัพท์เศรษฐกิจอาเซียน”
AEC คำศัพท์เฉพาะ – คำย่อ
- กรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรี (2554) “ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ASEAN Economic Community” คืบค้นวันที่ 9 มีนาคม 2556 จาก
<http://www.thaipr.net/general/244287>
- กรุงเทพธุรกิจ การเมือง : ทศนะวิจารณ์ (2555) “AEC ดีหรือเสีย ต่อแรงงานไทย” คืบค้นวันที่ 18 มีนาคม 2556 จาก
<http://www.bangkokbiznews.com/home/detail/politics/opinion/asean/20120920/470744/aec-ดี-หรือ-เสีย-ต่อ-แรงงาน-ไทย.html>
- กมลัญญา ปักโคทะกัง (2554) “การคุ้มครองลิขสิทธิ์ของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน”
วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชากฎหมายระหว่างประเทศ
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- เกรียงไกร บุญเลิศอุทัย, ดนุชา คุณพนิชกิจ (2555) “IES 2 ต่อการพัฒนาหลักสูตรปริญญาตรี
ทางการบัญชี” จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์ 34,134 (ตุลาคม-ธันวาคม): 123-137
- เกษมสันต์ วิระกุล ที่ปรึกษาสมาคมเศรษฐศาสตร์ธรรมศาสตร์ (2555)
“ความได้เปรียบเสียเปรียบไทยใน AEC” คืบค้นวันที่ 9 มีนาคม 2556 จาก
<http://www.thai-aec.com/214#ixzz2Nmjdjt7h>
- ข่าวสารประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (2555) “AEC ผลกระทบต่ออนาคตนักบัญชีไทย” คืบค้นวันที่
17 มีนาคม 2556 จาก
<http://www.aecdailynews.com/aec-ผลกระทบต่ออนาคตนักบัญชี.html>
- คณะอนุกรรมการพัฒนาวิชาชีพบัญชี (2555) “หลักสูตรประกาศนียบัตรการรายงานทางการเงิน
ไทย (Dip TFR)” FAP Newsletter 2555, 1 (ธันวาคม) : 14
- คณะกรรมการวิชาชีพบัญชี ด้านการบัญชีบริหาร (2556) “นักบัญชีไทยต้องเตรียมตัวอย่างไรกับ
AEC” คืบค้นวันที่ 19 มีนาคม 2556 จาก
http://www.fap.or.th.a33.readyplanet.net/images/sub_1362921782/AEC2.pdf

- คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี (2555) “การเตรียมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน” ค้นคืนวันที่ 18 มีนาคม 2556 จาก <http://www.km.bus.ubu.ac.th/?p=318>
- คณะบัญชี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (2556) “คุณสมบัติของนักบัญชีมืออาชีพตามข้อกำหนดของ IES” ค้นคืนวันที่ 25 มิถุนายน 2556 จาก <http://utcc2.utcc.ac.th/vraccountant/index.php?mod=Knowledge&file=saraview&saraID=30>
- จินตนา ชัยวรรณการรองอธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ(2555) “ก้าวที่สำคัญของนักบัญชีเข้าสู่ AEC” ค้นคืนวันที่ 17 มีนาคม 2556 จาก <http://www.spu.ac.th/account/>
- ณัฐชา วัฒนวิไลมหาวิทยาลัยกรุงเทพ, จุฑามาน สิทธิผลวนิชกุลมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2555) “การพัฒนาศักยภาพวิชาชีพบัญชีไทยเมื่อเปิดเสรีทางเศรษฐกิจ” ค้นคืนวันที่ 20 มีนาคม 2556 จาก <http://www.bu.ac.th/knowledgecenter/executive.../july.../aw03.pdf>
- ดาริกา โพธิ์รุกข์ (2553) “กลไกทางกฎหมายในการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิตคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ธิดารัตน์ โชคสุชาติ (2553) “ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน: ความสำคัญและการเตรียมความพร้อมของไทย” วารสารมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. วิชาการ 14, 27 (กรกฎาคม – ธันวาคม): 99–112
- นพดล สุตันตวิชัยกุล (2554) “การศึกษาความพร้อมด้านเทคโนโลยีของสถานศึกษาอาชีวศึกษาไทยเพื่อรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” ทุนอุดหนุนการวิจัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
- นฤมล สุมรรคา (2554) “ปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมของบุคลากรทางบัญชีเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน : กรณีศึกษา สถานประกอบการ จังหวัดสระบุรี” การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิชาเอกการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- บรรจงจิตต์ อังศุสิงห์ ผู้อำนวยการสำนักงานการค้าบริการและการลงทุนกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (2556) “ความคืบหน้าของAEC ด้านการบริการสาขาบริการวิชาชีพบัญชี” ค้นคืนวันที่ 18 มีนาคม 2556 จาก <http://www.acc.rc.ac.th/uploads/userfiles/%20คณะบัญชี%20AEC.pdf>
- บล็อกภาณีข้างถนน (2555) “ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนด้านการบริการสาขาวิชาชีพบัญชี (1)” ค้นคืนวันที่ 18 มีนาคม 2556 จาก <http://www.ms.psru.ac.th/accounting/admin/file/article1.pdf>

ปราณีต จิระนะ (2555) ในหนังสือพิมพ์โลกวันนี้ “ความได้เปรียบเสียเปรียบของไทยใน AEC”
 คืบค้นวันที่ 17 มีนาคม 2556 จาก

http://www.chanidservice.com/index.php?option=com_content&view=article&id=451:aec&catid=23:2012-09-11-02-22-47&Itemid=14

ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลศิริราช (2556) “AEC คืออะไร” คืบค้นวันที่ 20 มิถุนายน 2556 จาก

<http://www1.si.mahidol.ac.th/nursing/ns/index.php/aec-wiki/710-what-is-aec>

ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2555) “กรอบข้อตกลงยอมรับร่วมในสาขาบัญชีของ
 อาเซียน” คืบค้นวันที่ 22 มิถุนายน 2556 จาก <http://www.crc.ac.th/ASEAN/>

วุฒิสภาผู้ประชาคมอาเซียน “ทิศทางการปรับ โครงสร้างภาษีเพื่อรองรับเสรี อาเซียน” คืบค้นวันที่
 26 กรกฎาคม 2556 จาก

http://www.senate.go.th/w3c/senate/sec.php?url=view&sec_id=79&content_id=770

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี (2555) “อภิปราย” คืบค้นวันที่ 24 มิถุนายน 2556 จาก

<http://th.wikipedia.org/wiki/>

วิชาการ.คอม (2556) อ้างอิงในกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ “MRAsสาขาวิชาชีพนักบัญชี”

คืบค้นวันที่ 23 มิถุนายน 2556 จาก <http://vcharkarn.com/varticle/56412>

วิภานันท์ ประสมปลื้ม (2556) “อาเซียน : ข้อผูกพันเปิดตลาดการค้าบริการชุดที่ 8” คืบค้นวันที่ 19
 มีนาคม 2556 จาก

<http://www.bangkokbiznews.com/home/detail/politics/opinion/wipanan/20130410/499570/อาเซียน-:ข้อผูกพันเปิดตลาดการค้าบริการชุดที่-8.html>

วี-คอนเน็คซ์ : สื่ออาสา อาสาสื่อ (2555) “ชวนส่องAEC: จุดแข็ง-จุดอ่อน เบื้องต้นเบื้องต้นของ
 ประเทศต่างๆในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” คืบค้นวันที่ 17 มีนาคม 2556 จาก

http://www.volunteerconnex.com/2012/aec_basicpros_cons

ศิริพร วุ้ยภูมิ (2554) “นักบัญชีแนะนำพิจารณาผลกระทบก่อนเปิดเสรีแรงงานในอาเซียน” คืบค้นวันที่
 21 มิถุนายน 2556 จาก

<http://www.brandage.com/Modules/DesktopModules/Article/ArticleDetail.aspx?tabID=7&ArticleID=6944&ModuleID=701&GroupID=1620>

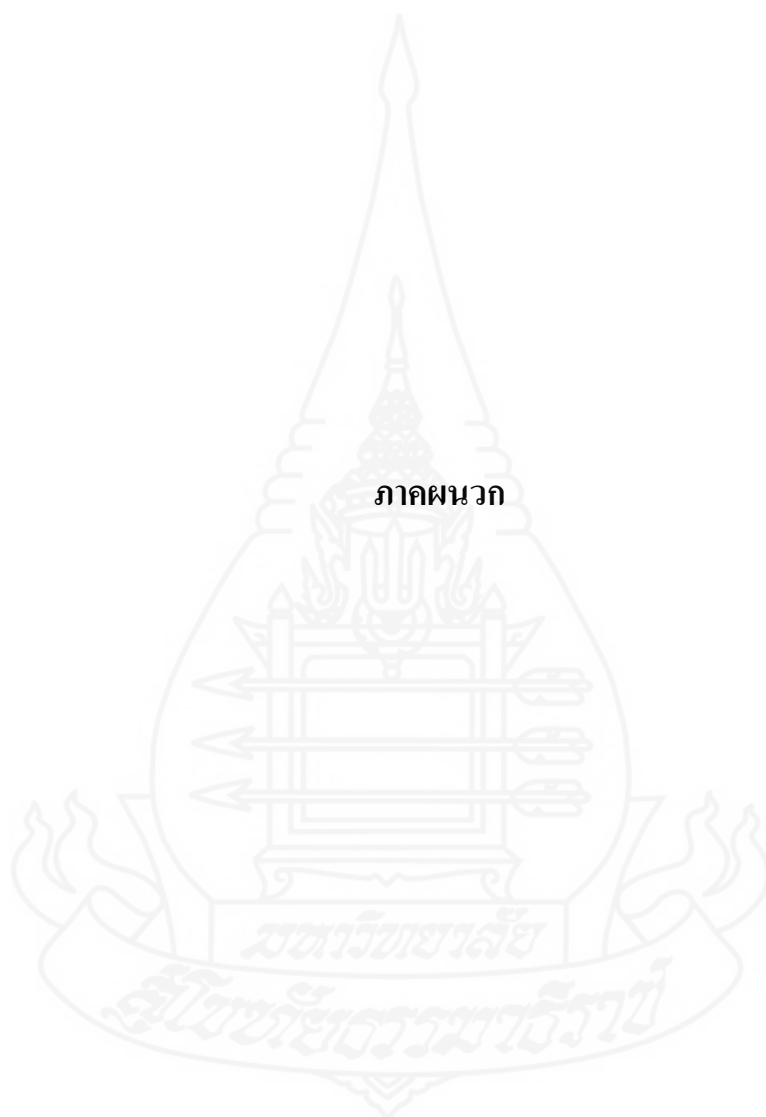
ศิริวรรณ ไชยศักดิ์ (2555) “แรงจูงใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในการเลือกศึกษาต่อระดับ
 อาชีวศึกษาที่รองรับตลาดแรงงานในประชาคมอาเซียน” วิทยานิพนธ์ปริญญา

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

- ศูนย์ข้อมูลประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน AEC (2555) “ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 2558” คืบค้น
วันที่ 9 มีนาคม 2556 จาก <http://www.ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน.net>
- ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาสระแก้ว (2555) “คำขวัญของอาเซียน” คืบค้น วันที่ 23
มิถุนายน 2556 จาก
<http://sakaeo-science2012.blogspot.com/2012/05/asean-community.html>
- ศูนย์สารสนเทศแห่งชาติ (2556) “นิยามศัพท์” คืบค้น วันที่ 24 มิถุนายน 2556 จาก
<http://services.nic.go.th/gsic/strategy.php?ds=policy-7&rd=policy-7-tab-4>
- สกายดาว ใจสักเสริญ (2555) “วิวัฒนาการที่สำคัญ” คืบค้นวันที่ 19 เมษายน 2556 จาก
<https://www.sites.google.com/site/krusakaydaow/wiwathnakar-thi-sakhay>
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ FAP Newsletter (2556) “พม่าขาดแคลนแรงงานมีฝีมือ”
คืบค้นวันที่ 20 มิถุนายน 2556 จาก
http://www.fap.or.th/images/intro_page_1362125498/FAP%20News%20No_4.pdf
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ FAP Newsletter (2556) “นักบัญชีไทยควรเตรียมตัว
อย่างไร?” คืบค้นวันที่ 20 มิถุนายน 2556 จาก
http://www.fap.or.th/images/intro_page_1362125498/FAP%20News%20No_4.pdf
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2556) “มาตรฐานทางวิชาชีพบัญชี” คืบค้นวันที่ 23
มิถุนายน 2556 จาก <http://www.fap.or.th/มาตรฐานวิชาชีพบัญชี>
- สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (2556) “ความสามารถในการแข่งขันของไทยปี 2012” คืบค้น
วันที่ 17 มีนาคม 2556 จาก
http://www.fti.or.th/2011/download/technical/ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย_2012_431.pdf
- สุพจน์ สิงห์เสนห์ (2556) “อุดช่องว่างนักบัญชีเร่งพัฒนาคนก่อนเปิดเสรี” FAP Newsletter
5/2556 (พฤษภาคม-สิงหาคม) : 7
- สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และคณะ (2556) “ประเทศไทยในกระแส AEC: มายาคตความเป็นจริง
โอกาส และความท้าทาย” คืบค้นวันที่ 20 มิถุนายน 2556 จาก
http://www.tnsc.com/html/images/stories/link/TNSC2556/Annual18_TNSC_TDRI.pdf
- แหล่งความรู้ประชาคมอาเซียน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง (2555)
“ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน AEC คืออะไร” คืบค้นวันที่ 8 มีนาคม 2556
จาก <http://www.trang.psu.ac.th /asean/?p=259>

- องค์ความรู้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (2554) ในคู่มือการค้าและการลงทุน “เปรียบเทียบ 10 ประเทศอาเซียน” ค้นคืนวันที่ 9 มีนาคม 2556 จาก <http://www.thai-aec.com/>
- องค์ความรู้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (2555) “ประวัติความเป็นมาประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” ค้นคืนวันที่ 8 มีนาคม 2556 จาก <http://www.thai-aec.com/ประวัติความเป็นมาประชา>
 _____ . (2555) “จุดแข็ง-จุดอ่อน-เบื้องต้น ของประเทศต่างๆใน AEC ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” ค้นคืนวันที่ 22 มิถุนายน 2556 จาก <http://www.thai-aec.com/140>
 _____ . (2556) “เมืองหลวงอาเซียน 10 ประเทศ รู้จักกันก่อนก้าวเข้าสู่ AEC” ค้นคืนวันที่ 9 มีนาคม 2556 จาก <http://www.thai-aec.com/>
- Nch Audit & Nch Consultant (2556) “ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนด้านวิชาชีพบัญชี” ค้นคืนวันที่ 16 มิถุนายน 2556 จาก <http://nchaudit.com/index.aspx?pid=411cbf92-af24-4fe4-84dd-f4f3509a1c71>
- Nenenantana (2555) “ความหมายของสัญลักษณ์อาเซียน” ค้นคืน วันที่ 23 มิถุนายน 2556 จาก <http://nenenantana.wordpress.com/2012/08/24/ความหมาย-ของสัญลักษณ์อา/>
- Sanook!money (2555) ในกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ “AEC คืออะไร มีความสำคัญอย่างไร” ค้นคืนวันที่ 8 มีนาคม 2556 จาก <http://money.sanook.com/66029/aec-คืออะไร-มีความสำคัญอย่างไร/>
 _____ . (2556) “พณ.เร่งยกระดับสำนักงานบัญชีไทยแข่ง AEC” ค้นคืนวันที่ 18 มีนาคม 2556 จาก <http://money.sanook.com/75018/พณ.-เร่งยกระดับ-สำนักงานบัญชีไทย-แข่ง- AEC-/>
- SCB Insight (2556) “ธุรกิจไทยจะก้าวอย่างไรในยุค AEC” ค้นคืนวันที่ 16 มิถุนายน 2556 จาก http://www.scbeic.com/stocks/extra/1954_20110211132802.pdf

ภาคผนวก

วิวัฒนาการที่สำคัญ

ปี พ.ศ./ค.ศ.	วิวัฒนาการและการดำเนินการ
2535 (1992)	การพัฒนาเขตการค้าเสรีอาเซียน หรืออาฟต้า (ASEAN Free Trade Area: AFTA) เพื่อส่งเสริมการขยายตัวทางการค้าโดยการเร่งลดภาษีสินค้าและยกเลิกมาตรการที่ไม่ใช่ภาษีภายในอาเซียน
2538 (1995)	ริเริ่มความร่วมมือด้านการค้าบริการของอาเซียน โดยจัดทำความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน (ASEAN Framework Agreement on Service: AFAS) เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเป็นผู้ให้บริการในภูมิภาค
2538 (1995)	การจัดตั้งเขตการลงทุนอาเซียน (ASEAN Investment Area: AIA) เพื่อให้อาเซียนเป็นแหล่งดึงดูดการลงทุนทั้งจากภายในและภายนอกอาเซียน
2540 (1997)	กำหนดวิสัยทัศน์อาเซียน 2020 (ASEAN Vision 2020) เป้าหมายในด้านเศรษฐกิจของอาเซียน คือ สร้างอาเซียนให้เป็นกลุ่มเศรษฐกิจที่มั่นคง มั่งคั่ง และมีความสามารถในการแข่งขันสูง มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการและการลงทุนรวมทั้งเงินทุนอย่างเสรี
2541 (1998)	จัดทำแผนปฏิบัติการฮานอย (Hanoi Plan of Action: HPA) เพื่อเป็นแผนปฏิบัติการให้บรรลุวิสัยทัศน์อาเซียน ระยะเวลา 6 ปี (2543 - 2547)
2543 (2000)	ประกาศความคิดริเริ่มเพื่อการรวมกลุ่มของอาเซียน (Initiative for ASEAN Integration: IAI) เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกใหม่ของอาเซียนในการปรับตัวรวมกลุ่มเศรษฐกิจของอาเซียนได้ตามกำหนดเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ
2544 (2001)	จัดทำแผนงานการรวมกลุ่มของอาเซียน (Roadmap for Integration of ASEAN: RIA) ประกอบด้วยแนวทางขั้นตอน และกรอบเวลา ในการดำเนินการให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์อาเซียน รวมทั้งให้ศึกษาเรื่องความสามารถในการแข่งขันของอาเซียน (ASEAN Competitiveness Study) เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันและเร่งรัดการรวมกลุ่มของอาเซียน

2545 (2002)	ในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน (ASEAN Summit) ครั้งที่ 8 ณ กรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา ผู้นำอาเซียนได้เห็นชอบให้อาเซียนกำหนดทิศทางการทำงานให้แน่ชัดเพื่อนำไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน(ASEAN Economic Community: AEC)
2546 (2003)	ผู้นำอาเซียนประกาศแถลงการณ์ Bali Concord II เห็นชอบที่จะจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ซึ่งประกอบด้วย 3 เสาหลัก ได้แก่ความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ภายในปี ค.ศ. 2000
2547 (2004)	ผู้นำอาเซียนได้ลงนามในกรอบความตกลงว่าด้วยการรวมกลุ่มสาขาสำคัญของอาเซียน และรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนได้ลงนามในพิธีสารรายฉบับ รวม 11 ฉบับ ซึ่งมี Roadmap เพื่อการรวมกลุ่มสาขาสำคัญเป็นภาคผนวก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำร่องการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจใน 11 สาขาสำคัญก่อน ได้แก่ เกษตร ประมง ผลิตรถยนต์ไม่ ผลิตรถยนต์ยาง สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ สุขภาพ เทคโนโลยีสารสนเทศ การท่องเที่ยว การบิน และต่อมาได้เพิ่มสาขาที่ 12 คือสาขาโลจิสติกส์
2548 (2005)	เจ้าหน้าที่อาวุโสด้านเศรษฐกิจอาเซียนพิจารณาบททวน ปรับปรุงแผนงานการรวมกลุ่มสาขาสำคัญของอาเซียนในระยะที่ 2 เพื่อปรับปรุงมาตรการต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพและรวมข้อเสนอของภาคเอกชน
2549 (2006)	รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนลงนามในกรอบความตกลงว่าด้วยการรวมกลุ่มสาขาสำคัญของอาเซียนและพิธีสารว่าด้วยการรวมกลุ่มสาขาสำคัญ (ฉบับแก้ไข)
2550 (2007)	<p>- ผู้นำอาเซียนได้ลงนามในปฏิญญาเชบูว่าด้วยการเร่งรัดการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนภายในปี ค.ศ. 2015 และเพื่อเร่งรัดเป้าหมายการจัดตั้งประชาคมอาเซียนให้เร็วขึ้นอีก 5 ปี จากเดิมที่กำหนดไว้ในปี 2020</p> <p>- ผู้นำอาเซียนได้ลงนามในปฏิญญาเชบูว่าด้วยแผนแม่บทสำหรับกฎบัตรอาเซียนเพื่อสร้างนิติฐานะให้อาเซียนและปรับปรุงกลไก/กระบวนการดำเนินงานภายในอาเซียน เพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน</p>

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวสุรภา คงกัณฑ์
วัน เดือน ปีเกิด	15 กรกฎาคม 2510
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดระนอง
ประวัติการศึกษา	บช.บ มหาวิทยาลัยสยาม พ.ศ. 2533 นักศึกษา MBA มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2554
สถานที่ทำงาน	บริษัท วิ.ไอ.อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด
ตำแหน่ง	ผู้จัดการฝ่ายบัญชี

